realizarea, în același timp, a unei rețele de opere sociale (altfel spus, de la reforma universității și aplicarea unor măsuri împotriva poluării pînă la asigurarea unui număr suficient de grădinițe și creșe pentru copii). În esență, doleanțelor sociale li se răspunde printr-un program care n-are nimic socializant în sine, ci numai voința de a se introduce anumite reforme. Principiul îl fixa, în urmă cu cîtva timp, cancelarul, și nu însemna, în fond, decît o reluare a vechilor teze lansate, în 1959, la celebrul congres de la Bad-Godesberg : „Nu e vorba numai — declara el — de a face acest sistem mai stabil, ci, deopotrivă, de a-l face mai just". Nu e însă mai puțin adevărat că, în actuala ambianță socială vest-germană, o asemenea afirmație e de natură să trezească temeri disproporționate patronatului și, în același timp, să stimuleze ardoarea reformistă a stîngii din propriul partid.

Într-o țară în care mitul bogăției a fost, ani de zile, propagat ca valoare morală și politică, recunoașterea, fie și parțială, a inechității sociale de către un guvern social-democrat are, desigur, calitatea de a exacerba sentimente, în mod firesc, contrarii ; există, astăzi, într-o Germanie federală — izbăvită de fervoarea postbelică a așa-numitului „miracol economic" — o conștiință mult mai ascuțită a discrepanțelor de venit și avere, care se exprimă — de astădată, ca în oricare altă țară occidentală — prin cifre ce trădează o reală tensiune socială : în 1968, de pildă, beneficiile patronale progresau cu 17,5 la sută, în timp ce salariile cu numai 7,5 (iar actualmente situația e aproape identică) ; aceeași constatare, dacă amintim că, astăzi, numai 16 000 de cetățeni cîștigă fiecare peste un milion de mărci anual, în timp ce 500 000 de locuitori trăiesc în bidonville-uri cu nimic diferite de cele din alte state occidentale.

Dacă simpla pîrghie fiscală e departe de a avea virtutea unui remediu eficient, dezbaterea social-democrată pe tema impozitelor s-a dovedit suficientă pentru a alimenta cu argumente pledoaria despre existența unei relative pauperizări în Germania federală. În această atmosferă, mai importantă s-a dovedit astfel rezonanța politică decît cea pur economică-financiară. Sloganul — „bogații să plătească" — a susținut, astfel, nu atît un eșafodaj de măsuri financiare, prin ele însele limitate, cît o încordare internă în cadrul unui partid a cărui bază electorală rămîne electoratul muncitoresc, sindicalist și salariat.

Un asemenea climat nu putea să nu evidențieze o mai veche tendință, anunțată încă de la precedentul congres, de la Saarbrücken, și anume, aceea a unei lente, dar sensibile, deplasări spre stînga a majorității delegaților. Așa-numita aripă contestatară a „tinerilor socialiști", înclinată, pe vremea „marii coaliții", spre un extraparlamentarism militant, și-a găsit în noile împrejurări un teren propice de acțiune în sînul celui mai mare partid guvernamental din R.F.G. Hotărîrea cea mai spectaculoasă a congresului — majorarea cotei maxime a impozitului pe venit de la 53 la sută la cifra record de 60 la sută — adoptată cu o mare majoritate și, ce este mai important, împotriva conducerii partidului (și, în special, a poziției moderate, susținute de ministrul economiei și finanțelor, Karl Schiller) capătă valențe mai semnificative decît cele pur fiscale. Cerința de a se introduce un nou echilibru fiscal pe baza unor impozite mai mici la veniturile mai mici, a unor impozite mult majorate la veniturile mari (s-a mers pînă la 90 la sută, așa cum solicitau delegații circumscripției Hessen-Süd, tradițional orientată la stînga cursului general al partidului), a unei sporiri a impozitelor pe avere și moștenire și, în fine, ridicarea cotei de impozit pentru finanțarea complexului de reforme sociale promovate de guvern — toate acestea exprimă o nouă stare de spirit mai apropiată revendicărilor sindicale și, în general, mediilor de salariați vest-germani.

Sub acest impuls, stă, însă, în bună măsură, însuși cursul politic al social-democrației vest-germane. Partidul lui Brandt, care, din 1959, o dată cu proclamarea programului moderat de la Bad-Godesberg, și-a direcționat tactica electorală spre captarea politică a zonelor sociale ale păturilor medii mai înstărite ale populației vest-germane, concurînd astfel democrația creștină pe propriul teren, se vede nevoit, în perspectiva apropiată a alegerilor din 1973, să-și reactiveze influența în sferele sale tradiționale de alegători. În această lumină, se vădește însă o dilemă, tipică nu numai pentru social-democrația vest-germană : „Dintr-un partid al clasei muncitoare — proclamau conducătorii săi în 1959 — partidul social-democrat a devenit un partid popular". Astăzi — constată unul dintre liderii regionali, exprimînd însă un proces de conștiință politică mai amplu — „nu putem fi deopotrivă un partid al muncitorilor și al întreprinzătorilor".

Recenta dezbatere congresuală a marcat, în mod poate mai pronunțat decît altădată, necesitatea unei clarificări a profilului social al partidului. În favoarea unei asemenea tendințe, pledează însăși situația de accentuat antagonism între cele două mari formațiuni politice vest-germane — creștin-democrată și social-democrată. Sînt mulți adepți — și nu numai ai aripii tradiționale de stînga — care văd în această delimitare însăși garanția succesului electoral. În sprijinul lor vin și unele interesante estimații ale institutelor de sondaj al opiniei publice ; astfel, „Der Spiegel" cita recent concluziile unui institut de acest fel din München, pentru care, esențială, în perspectiva alegerilor, este nu seducerea sferelor sociale mic-burgheze, atașate creștin-democraților și liberalilor, ci, în primul rînd, o mai intensă activizare a electoratului din mediile muncitorești, în așa fel încît să fie nu numai păstrați vechii alegători ai P.S.D., dar atrași alții noi, care mai votează încă pentru creștin-democrați (e vorba de muncitorii catolici, de cei neorganizați în sindicate etc.) ; un plus de numai zece la sută de voturi ale muncitorilor catolici ar aduce partidului social-democrat — după recente estimații — un hotărîtor procent de doi la sută.

Dezbaterea socială a congresului survine însă într-un moment de conjunctură economică și financiară care nu face decît să-i potențeze rezonanța. Introdus cu intenția de a stăvili presiunile inflaționiste dinafară, cursul flotant al mărcii acționează, în condițiile monetare actuale, în mod nefavorabil asupra industriei vest-germane, exporturile R.F.G. în principalele țări occidentale scumpindu-se, în ultimele luni, cu peste șapte procente. Menținerea acestei stări ar putea duce, cu timpul, la unele simptome de recesiune, însoțite de efectele binecunoscute ale restrîngerii activităților economice și o accentuare a pericolului de șomaj. În același timp, consumatorul vest-german e nevoit să accepte astăzi o creștere a prețurilor cu șase la sută. Este de presupus că, mai ales pentru un guvern social-democrat, situația comportă unele aspecte particulare, dintre care — așa cum se vede în prezent — raporturile cu sindicatele ocupă un loc de prim ordin. E din ce în ce mai dificil pentru sindicatele vest-germane să accepte apelurile adresate de guvern celor 23 de milioane de muncitori, solicitați să-și modereze exigențele privind salariile, în timp ce creșterea continuă a prețurilor le afectează veniturile.

În actuala atmosferă socială și economică, realizarea unor reforme mai eficace, sporirea substanțială a salariilor și veniturilor, introducerea unui sistem de co-gestiune și repartiție mai echitabil — sînt numai cîteva din cerințele care se pun, pentru următoarea perioadă legislativă, în fața guvernului vest-german. În acest proces, de extremă complexitate și importanță, este angajat în bună măsură drumul guvernamental al social-democrației vest-germane.

Radu PASCAL

SCRUTINUL BRUXELLEZ

Alegerile administrative care au avut loc duminică la Bruxelles și în comunele aglomerației bruxelleze au confirmat tendințele care se manifestaseră, îndeosebi în capitală, cu prilejul alegerilor legislative din 7 noiembrie : un evident progres al partidelor „lingvistice" în dauna partidelor tradiționale. Mai concret, grupările francofone cîștigă teren în „Consiliul aglomerației", unde obțin aproape jumătate din cele 83 de locuri, cealaltă jumătate împărțindu-se între socialiști, social-creștini și formația flamandă „Volksunie". Aceasta din urmă a repurtat în schimb succese în comunele flamande ale aglomerației.

Consecințele practice ale acestui scrutin sînt limitate, ca și atribuțiile organelor alese duminică : sarcinile lor au un caracter de strictă gospodărie locală. Observatorii semnalează însă valoarea lui de test psihologic. Săptămînalul parizian „L'Express" amintește : „Flandra și Wallonia au reușit, de-a lungul anilor '60, să realizeze un fel de pact care a dat fiecăreia din ele o totală independență lingvistică... Din nefericire, «pactul» flamando-wallon nu poate funcționa decît cu o condiție : capitala să accepte destinul său", adică de a trăi ca o enclavă bilingvă în plină regiune flamandă. Or, în numele bilingvismului, cum Bruxelles este dominant francofon, se produce în momentul de față un aflux flamand în administrația de stat, comerț etc. ; tot în numele bilingvismului, wallonii se tem să nu fie astfel puși în minoritate. De unde fizionomia scrutinului din 7 și mai ales a celui din 21 noiembrie.

Aceasta nu poate, firește, influența la modul direct politica generală : reconstituirea coaliției socialiștilor și social-creștinilor apare ca singura formulă posibilă pentru alcătuirea noului guvern. Este însă cert că elaborarea programului de guvernămînt va fi îngreunată de presiunile pe care formațiile „lingvistice" le vor exercita asupra celor doi parteneri.

Fl. Ș.

DIRECTIVELE DEZVOLTĂRII SOCIALISTE CONTINUE A R. P. POLONE

Eveniment remarcabil, de o deosebită însemnătate și cu adînci semnificații în viața comuniștilor, a întregului popor polonez, apropiatele lucrări ale Congresului al VI-lea al Partidului Muncitoresc Unit Polonez vor reuni, la 6 decembrie, cei 1 815 delegați, reprezentanți ai peste 2 700 000 de membri și candidați de partid, aleși în Conferințele voevodale, care vor dezbate programul de dezvoltare multilaterală a Poloniei socialiste pînă în 1975. Aprobate de cea de-a IX-a plenară a P.M.U.P., Directivele privind dezvoltarea socialistă continuă a Republicii Populare Polone au fost supuse unei largi dezbateri în toate organizațiile de partid, în toate colectivele de muncă.

Sarcina principală a Congresului al VI-lea, se arată în Directive, va fi trasarea direcțiilor și sarcinilor de dezvoltare social-economică a țării, rezultate din cerințele și posibilitățile actuale și de perspectivă, direcții și sarcini în măsură să asigure accelerarea progresului țării și realizarea scopului principal al economiei socialiste — o viață îndestulată, descătușarea forțelor creatoare ale poporului. „Realizările dobîndite în cei 27 de ani de dezvoltare postbelică nu s-au obținut ușor și fără sacrificii. Ele au fost realizate prin muncă și dăruire. Pe calea acestei dezvoltări au existat obstacole și greșeli. Nu întotdeauna rezultatele obținute au adus societății o îmbunătățire substanțială a nivelului de trai (...) Congresul al VI-lea al P.M.U.P. va avea loc într-o perioadă de importante și constructive transformări în conținutul și metodele de acțiune ale partidului și guvernului. Continuînd opera de construire a socialismului punem accentul pe modernizarea substanțială a economiei naționale, pe dezvoltarea științei, învățămîntului și culturii. Partidul consideră ca o sarcină importantă realizarea îmbunătățirii materiale a condițiilor de trai ale societății. Partidul tinde spre realizarea unui progres efectiv în dezvoltarea tuturor formelor democrației socialiste, în stimularea și sprijinirea inițiativei și activității creatoare a societății", se arată în Directive.

Făcînd un bilanț succint al realizărilor cincinalului trecut, Directivele consemnează că „potențialul mijloacelor fixe de producție a crescut cu 522 de miliarde de zloți, adică cu circa 35 la sută. Au fost construite din temelii sau modernizate un mare număr de întreprinderi industriale, a fost refăcută baza de combustibil, energie și materie primă, s-a pus în funcțiune producția de noi tipuri de articole". „Ca rezultat al dezvoltării rapide a forțelor de producție, venitul național a crescut, în cincinalul trecut, cu 34 la sută. Au intervenit noi transformări în structura economiei, în special în structura industriei, în care a crescut ponderea industriei chimice și constructoare de mașini". În dezvoltarea social-economică a cincinalului încheiat, în special în ultimii doi ani, se arată mai departe în Directive, s-au ivit o serie de fenomene negative. Acestea au constat, în special, în slăbirea ritmului de creștere a venitului național și de creștere a cheltuielilor sociale de dezvoltare, în eficiența insuficientă a investițiilor și creșterea peste măsură a rezervelor. Într-o insuficientă măsură au fost folosite posibilitățile de dezvoltare a agriculturii, s-a neglijat modernizarea industriei agro-alimentare și ușoare.

Subliniind că țelul fundamental al politicii social-economice, inaugurate prin hotărîrile Plenarei a VIII-a a C.C. al P.M.U.P., constă în „creșterea permanentă a consumului și îmbunătățirea sistematică a condițiilor sociale și culturale ale societății", Directivele menționează că „noile proporții de dezvoltare, exprimate în alocarea de fonduri în vederea creșterii consumului, reprezintă un fenomen continuu, care va trebui să fie stimulat și continuat și în următorul cincinal". Venitul național, se arată în documentul menționat, va trebui să crească de la 750 miliarde zloți în 1970 la 1 045—1052 miliarde zloți în 1975. „Acest ritm de creștere a venitului național se sprijină pe creșterea producției industriale cu 48-50 la sută și pe creșterea producției agricole cu 18-21 la sută". Creșteri importante se prevăd în acest sens pentru sectoarele construcțiilor de mașini (cu aproape 70 la sută), chimie (circa 60 la sută), construcții de locuințe (aproximativ 56 la sută).

Ținînd seama de faptul că realizarea dezvoltării economice este condiționată de industrializarea continuă a țării, Directivele prevăd ca valoarea globală a cheltuielilor de investiții să crească în raport cu cincinalul trecut, în proporție de 42 la sută.

Traducerea în viață a sarcinilor care decurg din politica de investiții propusă pentru viitorul cincinal „presupune ridicarea în continuare a eficienței producției pe baza progresului tehnico-științific, a mai bunei organizări a muncii, a utilizării mai bune a rezervelor umane și a potențialului de producție existent, a reducerii consumului de materii prime, combustibil și energie, pe unitate de produs, a mai bunei gospodăriri a rezervelor, a ridicării nivelului tehnic și calitativ al producției".

Un instrument important în realizarea țelurilor și direcțiilor fundamentale ale dezvoltării social-economice a Poloniei, se subliniază în Directive, îl constituie „comerțul exterior și colaborarea economică și tehnico-științifică cu străinătatea", un accent deosebit punîndu-se, în această direcție, pe dezvoltarea relațiilor cu țările socialiste, pe realizarea programului complex al C.A.E.R. Totodată, în document se precizează că „trebuie lărgite și consolidate, pe baza principiului avantajului reciproc, colaborarea și schimburile externe cu țările capitaliste, atît cu cele europene cît și cu celelalte țări". De asemenea, se va acorda atenție creșterii constante a schimburilor cu țările în curs de dezvoltare.

Ca urmare a progreselor multilaterale, ce se prevăd a fi realizate, salariul real al oamenilor muncii urmează să crească, în medie, pînă în 1975 cu 17—18 la sută. „Creșterea planificată a salariului real este o creștere medie și ea se referă în mod diferit la diversele categorii de lucrători. Se pune problema de a înlătura anomaliile și disproporțiile evidente, manifestate în nivelul și structura salariilor și care încalcă sentimentul echității sociale, reducînd totodată productivitatea socială a muncii (...). Asigurarea creșterii prevăzute a salariilor reale medii în economia de stat trebuie considerată drept o sarcină dificilă, dar care se află în limitele posibilităților noastre de realizare", se precizează în Directive.

Un capitol important al Directivelor se referă la creșterea continuă a rolului conducător al partidului. „Consolidarea rolului conducător al partidului, ca forță conducătoare care stimulează și organizează societatea noastră, este o sarcină deosebit de importantă și o îndatorire a tuturor membrilor de partid (...). În formarea atitudinii și întărirea convingerilor politice, precum și în activitatea membrilor de partid va juca un rol tot mai mare activitatea ideologică și politică din cadrul partidului, în special învățămîntul de partid. Este necesar să fie înlăturate neajunsurile din activitatea ideologică și politică din sînul partidului, fenomene apărute în ultimii ani, să se perfecționeze și să se modernizeze formele și metodele acestei activități, să se dezvolte baza ei științifică și să se lărgească domeniul acesteia, să crească nivelul de pregătire a cadrelor de partid, propagandiști și lectori", se arată în Directive.

În încheiere, Directivele subliniază că P.M.U.P. se va prezenta cu o experiență însemnată la cel de-al VI-lea Congres al său. „O necesitate dureroasă de a aborda la un nivel superior activitatea întregului partid au constituit-o evenimentele din decembrie (anul trecut — n.n.). Ele au reprezentat o tragedie pe care a trăit-o profund partidul nostru. În linia generală a partidului, în metodele și activitatea acestuia, în transformările care s-au efectuat, în consolidarea legăturilor cu clasa muncitoare se află chezășia căii juste de dezvoltare în viitor". „Partidul — se subliniază în document — se sprijină pe discuțiile rodnice premergătoare Congresului. Aceasta este dorința tuturor membrilor de partid și de aceea nimic nu trebuie trecut cu vederea în cadrul acestor dezbateri. Va fi analizată cu atenție orice critică, orice sugestie, iar fiecare proiect și tot ce se va dovedi real și cu șanse de reușită va fi inclus în programul de activitate al partidului. Acesta este un program comun al partidului și poporului, care trebuie să se sprijine pe recunoașterea comună a justeței sale și care, apoi, prin eforturi comune și prin munca intensă a tuturor cetățenilor, va fi realizat".

27 DE ANI DE LA ELIBERAREA ALBANIEI

Peisajul economic modern al țării se îmbogățește continuu

Poporul albanez sărbătorește, la 29 noiembrie, împlinirea a 27 de ani de la eliberarea patriei sale de sub jugul fascist. Victoria istorică din toamna anului 1944 a constituit, în viața țării, încununarea luptei eroice, pline de sacrificii, purtate de poporul albanez, împotriva cotropitorilor străini, a beilor feudali și a burgheziei autohtone, marcînd, în același timp, începutul erei socialiste, singura capabilă să asigure realizarea celor mai înalte aspirații de libertate și progres ale oamenilor muncii.

Stăpîn pe destinul său, poporul albanez, călăuzit de Partidul Muncii, a trecut la înfăptuirea unor profunde transformări revoluționare, în toate domeniile vieții sociale, în vederea lichidării tristei moșteniri lăsate de vechile regimuri de asuprire. Ca urmare a eforturilor depuse, într-o perioadă istorică scurtă, în Albania s-au produs schimbări înnoitoare, fără precedent, economia țării prezentînd astăzi un bilanț bogat în realizări în toate domeniile de activitate.

În peisajul economic al Albaniei socialiste au apărut și s-au dezvoltat, în anii de după eliberare, noi ramuri industriale. Au fost construite, în diferite regiuni ale țării fabrici, uzine, mine sau termocentrale. Astăzi, numai producția globală a Combinatului textil din Berat întrece indicatorul similar al întregii industrii albaneze din anul de referință antebelic, 1938. Am mai aminti, printre obiectivele construite în ultimii ani, fabrica de ciment și uzina de laminate de oțel din Elbasan, rafinăria de petrol, fabrica de îngrășăminte chimice și termocentrala din Fier, Combinatul textil din Berat, cel mai mare din țară, hidrocentrala de la Vau I Dejes.

Menținîndu-se la un ritm înalt (media anuală fiind de 12,9 la sută), producția industrială globală era în 1970 cu 83 la sută superioară celei din 1965. În cincinalul abia încheiat, realizări deosebite au fost obținute în domeniul industriei chimice — devenită un element important de sprijin pentru creșterea continuă a producției, în special, a celei agricole —, al extracției de minereuri utile, al prelucrării petrolului, al obținerii cuprului etc.

Importante schimbări au avut loc și în viața satului albanez. Înregistrînd un ritm mediu anual de 5,8 la sută, producția agricolă globală a crescut, în ultimul an al celui de-al IV-lea cincinal, cu 33 la sută față de 1965. În cadrul preocupărilor pentru dezvoltarea unei agriculturi intensive, s-au întreprins acțiuni de irigare, de terasare a munților în vederea includerii în circuitul agricol a noi suprafețe, s-au construit rezervoare de apă, au fost înlăturate primejdiile revărsărilor de ape etc. În același timp, a crescut gradul de mecanizare al agriculturii, i s-au asigurat cantități tot mai mari de îngrășăminte chimice.

În perioada următoare, conform hotărîrilor celui de-al VI-lea Congres al Partidului Muncii din Albania, eforturile partidului și statului vor fi îndreptate spre întărirea continuă a economiei naționale în vederea transformării Albaniei dintr-o țară agrar-industrială într-o țară industrial-agrară, în vederea consolidării sistemului socialist, a creșterii bunăstării materiale și culturale a poporului. Vor fi depuse noi eforturi pentru dezvoltarea industriei, pentru lărgirea potențialului energetic și de materii prime, valorificarea mai susținută a resurselor țării, întărirea bazei materiale și tehnice a agriculturii, promovarea progresului tehnic și științific. Producția industrială globală prevăzută pentru anul 1975 va fi cu 61—66 la sută mai mare decît cea din 1970.

Oamenii muncii din Republica Socialistă România urmăresc cu interes și simpatie activitatea constructivă a poporului albanez, se bucură de realizările sale în construcția socialistă. Aceste sentimente sînt expresia prieteniei tradiționale dintre popoarele și țările noastre.

Comunitatea de orînduire și unitatea de țeluri în construcția socialistă, realizările celor două țări pe calea edificării noii societăți, precum și dorința reciprocă de unire a eforturilor pentru o valorificare mereu mai bună a posibilităților pe care le oferă colaborarea și cooperarea reciproc avantajoasă au dat noi impulsuri relațiilor bilaterale româno-albaneze. În ultimii ani, legăturile de colaborare frățească dintre România și Albania au cunoscut o intensificare în interesul ambelor popoare, al cauzei socialismului și păcii. Realizări semnificative s-au obținut, de pildă, în procesul tot mai intens al schimburilor de bunuri materiale. După ce realizările anului 1970 au fost cu 83 la sută superioare prevederilor pentru același an din acordul de lungă durată, au urmat noi depășiri în anul în curs, iar protocolul privind schimburile de mărfuri și plățile pe anul 1972, semnat recent la Tirana, prevede o creștere cu 36 la sută față de prevederile anului 1971. De altfel, aceste depășiri se înscriu în spiritul Acordului comercial pe anii 1971—1975, semnat anul acesta la București, în care este stipulată dublarea volumului de schimburi de mărfuri între cele două țări în raport cu anii 1966—1970. În ultimii ani au avut loc, totodată, numeroase schimburi în domeniul cultural, artistic etc. Dezvoltarea pe multiple planuri a colaborării româno-albaneze corespunde intereselor ambelor popoare, cauzei socialismului și păcii.

Aparținînd aceleiași zone geografice, România și Albania sînt vital interesate ca în Balcani să se statornicească relații normale, de bună vecinătate, de conviețuire pașnică cu toate statele peninsulei, indiferent de orînduirea lor socială.

Sentimentele de prietenie și de solidaritate frățească care leagă cele două popoare și partide, cele două țări socialiste, au fost reafirmate recent de către secretarul general al Partidului Comunist Român tovarășul Nicolae Ceaușescu, în telegrama adresată Comitetului Central al Partidului Muncii din Albania cu prilejul celei de a 30-a aniversări de la data întemeierii Partidului Muncii din Albania, telegramă în care s-a subliniat, încă o dată, convingerea partidului și statului român că *„relațiile de prietenie frățească dintre Partidul Comunist Român și Partidul Muncii din Albania, dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Albania se vor dezvolta pe baza marxism-leninismului și internaționalismului proletar, spre binele ambelor noastre popoare, în interesul luptei împotriva imperialismului, al cauzei socialismului și păcii în lume"*.

De ziua sărbătorii naționale a R. P. Albania, poporul român transmite poporului albanez calde felicitări și sincere urări de noi succese în construcția socialistă, în înflorirea patriei sale.

Ing. Gheorghe COLȚ

DILEMELE „MIRACOLULUI JAPONEZ"

Aproximativ din 1950 Japonia, a cărei economie era practic distrusă la sfîrşitul celui de-al doilea război mondial, a început să-şi refacă industria într-un ritm atît de precipitat încît observatorii, avînd în faţă curba îndrăzneaţă a creşterii potenţialului economic nipon, au etichetat cu un termen concis fenomenul : miracolul japonez. De două decenii „miracolul japonez" nu a încetat să se afirme pe coordonate care sînt îndeobşte cunoscute. Astăzi toată lumea ştie că Japonia este un gigant economic (produs naţional global de circa 250 miliarde de dolari), a doua forţă industrială a lumii capitaliste şi a treia din lume. Marile concerne nipone şi-au consolidat accesul la cele mai importante surse de materii prime din Asia de sud-est, America Latină şi Africa şi produc, în cantităţi uriaşe, nu numai articole de consum ieftine, dar mai ales oţel, nave, automobile, produse chimice. În ceea ce priveşte sfera industriei electronice şi a computerelor, Japonia se îndreaptă cu paşi repezi spre supremaţia lumii capitaliste. Importînd masiv materiile prime (aproape în totalitate) necesare marii industrii, era firesc ca la un moment dat exporturile japoneze (în special în ultima perioadă de recesiune a industriei) să se găsească în situaţia de a trebui să se „asambleze" cu o adresă mai exactă la angrenajul complex şi plin de surprize al economiei occidentale.

Pe cerul senin de aproape două decenii al „miracolului japonez" au început să se învolbureze norii. Barometrul relaţiilor economice ale Japoniei a arătat, în ultima vreme nu o dată, „furtună" şi aceasta în special în legăturile cu Statele Unite. Seismele monetare occidentale au impietat direct asupra yenului, dificultăţile economiei americane influenţînd asupra penetrării produselor japoneze pe piaţa S.U.A. ceea ce a produs, evident, o serie de tulburări în relaţia, altădată echilibrată, care leagă producţia de debuşeu.

Pe fondul „stabilităţii" şi „armoniei" care păreau întărite de dezvoltarea rapidă a economiei, contenciosul dificultăţilor s-a agravat continuu. Era, deci, de prevăzut că această acumulare trebuia să izbucnească la un moment dat. Observatorii apelează în ultima vreme, tot mai frecvent, la termenul „criză" cînd se referă la evoluţia economică şi politică a arhipelagului nipon. Calificativul nu pare deplasat dacă ne gîndim că într-o perioadă relativ scurtă a existat un război al textilelor, o criză a yenului, o recrudescenţă a mişcării politice privind retrocedarea de către S.U.A. a Okinawei şi, în primul rînd, nemulţumirea adîncă a majorităţii aproape absolute a cercurilor politice, a opiniei publice nipone faţă de modul cum s-a concretizat politica japoneză în legătură cu restabilirea drepturilor legitime ale R. P. Chineze la O.N.U. Aşadar, în multe din eşaloanele care compun viaţa social-politică şi economică a arhipelagului, o serie de dileme îşi aşteaptă o grabnică rezolvare. Care este însă osatura problematicii nipone în acest moment ?

UN „PEARL HARBOUR" INVERS

Săptămînalul „L'Express" nota recent într-un studiu asupra actualităţii japoneze : „Atunci cînd preşedintele Nixon a declanşat în vară războiul monetar şi vamal împotriva Japoniei, japonezii au resimţit aceasta ca pe un «Pearl Harbour în sens invers». Televiziunea lor a prezentat caricatura unui soldat american şi a unui soldat japonez înfruntîndu-se fără armă, dar primul avînd un dolar pe cască, iar celălalt o bancnotă de 1 000 de yeni..." Referindu-se la aceeaşi atmosferă încărcată ce domină relaţiile economice japono-americane, revista „Time" cita afirmaţia unui bancher japonez care aprecia că „reducerea livrărilor de materii prime americane către Japonia reaminteşte de ajunul Pearl Harbour-ului, cînd administraţia Roosevelt a pus embargo asupra transporturilor deşeurilor de fier şi petrol către Japonia. Nimeni, de nici o parte a Pacificului, nu ar mai dori o reluare a acestui fapt altfel decît pe ecran...". Dacă nimeni nu se îndoieşte de aceasta, sînt totuşi, puţini cei care speră că dialogul japono-american se va mai duce cu calmul de pînă acum. Se ştie că ţara care a ripostat cel mai dur faţă de amplificarea comerţului exterior japonez a fost tocmai principalul ei partener comercial : Statele Unite. A stîrnit numeroase discuţii invazia de automobile japoneze pe piaţa S.U.A. Un singur exemplu : în aprilie 1971 exportul de automobile japoneze pe piaţa americană era dublu faţă de cifra de export a aceleiaşi luni a anului precedent.... Şi aceasta tocmai în S.U.A., cea mai mare producătoare de automobile din lume ! Măsurile antidumping împotriva articolelor japoneze de export nu au întîrziat să se manifeste. Pe aceste coordonate s-a desfăşurat şi „războiul textilelor" a cărui fază decisivă a avut loc la mijlocul lunii octombrie prin semnarea acordului de la Tokio. Care este însă semnificaţia reală a acestui acord, considerat de observatori drept un armistiţiu amar pentru Japonia ?

Acordul prevede, în esenţă, posibilitatea ca Japonia să-şi crească exporturile de textile sintetice şi lînă pe piaţa americană cu numai 5 şi respectiv 1 la sută. Plecînd de la un volum de referinţă mic, practic exporturile nipone se vor restrînge cu 30 la sută. Efectul este uşor de înţeles : o grea lovitură dată întreprinderilor specializate nipone şi, în perspectivă, după cum aprecia ziarul „Daily Yomiuri", probabilitatea ca S.U.A. să recurgă „la o tactică similară pentru a impune un control asupra exporturilor japoneze de automobile, televizoare, calculatoare electronice..." Partidele de opoziţie, cercurile largi ale opiniei publice nipone afectate de restrîngerea locurilor de muncă (se estimează la 2 000 numărul întreprinderilor textile care îşi vor închide porţile) nu au întîrziat să-şi exprime nemulţumirea faţă de încheierea „acordului textilelor" cu atît mai mult cu cît documentul, de o evidentă importanţă în cadrul relaţiilor economice externe ale Japoniei, nu a mai fost supus ratificării parlamentului, ceea ce este apreciat ca reprezentînd un precedent primejdios...

La această problematică se adaugă dilema spinoasă privind reevaluarea yenului. În perioada cînd era ministru de finanţe, Takeo Fukuda, actualul şef al diplomaţiei nipone, declara în legătură cu o eventuală schimbare a parităţii monedei naţionale : „În nici un colţişor al creierului meu nu există nici cel mai mic gînd de reevaluare a yenului..." Din punctul de vedere al exporturilor japoneze, faptul că yenul este o monedă subevaluată oferă un avantaj pe pieţele externe : automobilele „Toyota" sau „Datsun", aparatele de fotografiat „Nikon" sau televizoarele şi magnetofoanele „Sony" costă mai ieftin decît dacă yenul ar avea un curs de schimb mai ridicat în raport cu dolarul. Criza monetară occidentală din vară a adîncit acest avantaj şi l-a extins. Creşterea mărcii vest-germane şi exportul R.F.G. de automobile „Volkswagen", spre exemplu, s-a lovit de preţul „Datsun"-urilor în yeni... Desigur acest avantaj, fie şi artificial, nu putea lăsa indiferente S.U.A., a căror balanţă a înregistrat în ultimii doi ani un deficit de două miliarde de dolari în cadrul relaţiilor comerciale cu Japonia. În legătură cu fluctuaţia yenului şi cu presiunile exercitate de economiile occidentale şi în primul rînd americane asupra revalorizării yenului, „The Japan Times Weekly" nota : „Deoarece revalorizarea yenului are o influenţă serioasă asupra economiei interne şi a situaţiei politice, guvernul Sato nu o poate înfăptui cel puţin înainte de retrocedarea Okinawei"... De ce ? Pentru că economia insulei se bazează în momentul de faţă pe dolar şi va trebui convertită în yeni, ceea ce presupune mari şi complicate probleme.

Cu toate acestea, yenul se revalorizează **în fapt**, indiferent de această „dată limită". Exemplul cel mai elocvent este furnizat de tranzacţiile între marii producători japonezi şi achizitorii străini. În acest sens „Time" consemna într-un articol dedicat reevaluării yenului : „Constructorii japonezi de nave cer ca străinii care semnează contracte pentru petroliere să fie de acord să plătească în yeni mai degrabă decît în valută străină, care ar putea valora mai puţin decît yenul în momentul în care navele vor fi livrate". Aşadar, producătorii niponi apelează în practica tranzacţiilor la o realitate pe care oficialităţile doar o prefigurează. Faptul este simptomatic şi reflectă, după cum apreciază observatorii, apropierea momentului inevitabil al reevaluării monedei naţionale. În acelaşi cadru poate fi inclusă şi presiunea fabricanţilor japonezi de automobile care cer fixarea unei sporiri imediate, cu 5 la sută, a preţului de export, tocmai pentru a evita din timp dificultăţile reevaluării. Situaţia exprimă concis că Japonia nu poate fi scutită de undele seismice ale crizei monetare occidentale, chiar dacă

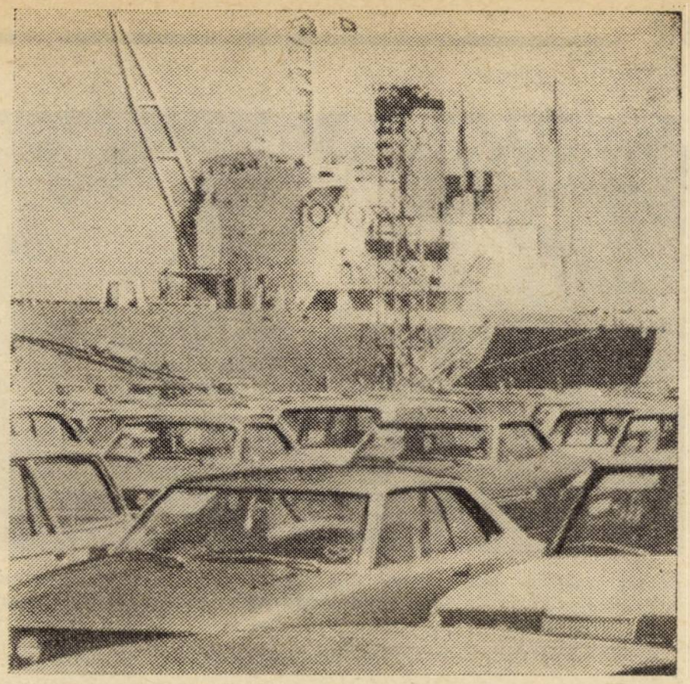

AUTOMOBILE „TOYOTA" DESCĂRCATE LA BOSTON
O principală „victimă" japoneză a măsurilor americane „antidumping"

epicentrul fenomenului se află departe de coastele ei.

Dacă tot lanțul de probleme privind reevaluarea yenului vizează în primul rînd relațiile economice ale Japoniei cu partenerii ei occidentali, în acest context legăturile cu S.U.A. fiind substanțial implicate, pe ecranul punctelor nevralgice ale relațiilor niponoamericane un capitol aparte îl formează problema Okinawei.

Acordul intervenit între Tokio și Washington, semnat simultan la 17 iunie, deși prevede îndepărtarea armelor nucleare din insulă, transformarea aeroportului Maha într-un aeroport civil, precum și o serie de clauze care au reprezentat doleanțe nu o dată exprimate de opinia publică japoneză, totuși nu epuizează, în totalitate, inventarul de elemente care ar conferi insulei un statut clar și în concordanță cu deziderateie păturilor largi ale populației nipone. Faptul că S.U.A. va retroceda către Japonia drepturile administrative asupra Okinawei, în timp ce privilegiile americane vor fi menținute, a produs un sentiment de dezamăgire în rîndul tuturor forțelor progresiste din Japonia. Partidul comunist și partidul socialist au luat imediat după semnarea acordului o netă poziție față de ambiguitățile exprimate de acord. Conținutul acordului a devenit, în perioada alegerilor din vară pentru Camera Consilierilor, unul din capetele de afiș ale campaniei electorale a opoziției. În legătură cu aceasta, Kenji Miyamoto, președintele Prezidiului C.C. al Partidului Comunist din Japonia, aprecia că un adevărat acord care să prevadă deplina retrocedare a Okinawei va trebui să cuprindă următoarele clauze : anularea privilegiilor acordate S.U.A. în Okinawa ; suspendarea oricăror drepturi ale americanilor de a folosi apa, electricitatea, drumurile și mijloacele de comunicație ; compensarea stricăciunilor provocate de forțele americane ; dreptul autorităților japoneze de a judeca delictele penale comise de americani ; transferarea către Japonia a așa-numitei proprietăți americane fără nici un fel de compensații ; curmarea imediată a activității postului de radio „Vocea Americii" și a cablului submarin dintre Okinawa și Taivan ; indicarea clară a datei la care acordul va intra în vigoare.

CONSECINȚELE ANACRONISMULUI POLITIC

Dacă „problema Okinawei" a reprezentat una din sursele dinamizării opiniei publice nipone, observatorii politici apreciază că în prezent chestiunea care atrage în gradul cel mai înalt atenția poporului japonez este aceea a poziției diplomației nipone față de R.P. Chineză.

După cum se știe, în cadrul celei de-a 26-a sesiuni a O.N.U., Japonia a votat, alături de Statele Unite, pentru rezoluția — respinsă de Adunarea Generală — care condiționa expulzarea ciankaișistului de obținerea unei majorități de două treimi. Această poziție nu a întîrziat să suscite cele mai vii discuții în cadrul scenei politice nipone. Chiar în rîndurile partidului de guvernămînt liberal-democrat s-a avansat ideea totalei inoportunități a acestei politici care limitează serios perspectiva dialogului Japoniei cu R.P. Chineză și afectează prestigiul diplomației nipone. Partidele de opoziție și-au marcat concret adversitatea față de politica dusă de cabinetul Sato în cadrul unei acțiuni parlamentare.

La sfîrșitul lunii octombrie, parlamentul japonez a dezbătut o moțiune de neîncredere în politica dusă de ministrul de externe Takeo Fukuda și de Kakuei Tonaka, ministrul industriei și comerțului exterior. Moțiunea comună aparținea Partidului Socialist din Japonia, Partidului „Komeito" și Partidului Democrat Socialist. În ea se exprima, în esență, dezaprobarea față de politica Japoniei în problema restabilirii drepturilor legitime ale R. P. Chineze la O.N.U. și față de încheierea acordului japono-american cu privire la exporturile de textile. În ambele cazuri nemulțumirea opoziției avea ca adresă modul în care înțelege cabinetul Sato să-și organizeze relațiile cu S.U.A. Deși moțiunea a fost respinsă, ca urmare a majorității liberal-democrate, observatorii consideră că rareori parlamentul a fost dominat de o atmosferă atît de încărcată și în care premierul să nu poată răspunde practic interpelărilor decît prin repetarea „principiilor" care au stat la baza poziției nipone la O.N.U.

Dezbaterile furtunoase care au avut loc în parlament în legătură cu insuccesul politicii nipone la O.N.U. nu reprezintă decît momentul culminant al unei acumulări îndelungate a tuturor nemulțumirilor privind poziția Japoniei față de R. P. Chineză. Principala rezervă a cercurilor politice de la Tokio, inclusiv în rîndurile liberal-democraților, față de votul nipon la O.N.U., nu se manifestă, apreciază observatorii, atît în legătură cu rezervele și reticențele pe care diplomația japoneză le va genera în zona asiatică, ca urmare a acestei atitudini, cît mai ales față de faptul că într-un moment capital cabinetul Sato nu a dat dovadă de realism rămînînd chiar în urma politicii S.U.A. care au căutat totuși să realizeze începutul unui dialog cu R. P. Chineză. Nu a existat în ultimii ani acțiune de masă sau luarea unei poziții de fond din partea cercurilor progresiste și a partidelor din opoziție în care să nu se pună necesitatea stabilirii de relații cu R. P. Chineză. Întreaga mișcare politică a populației arhipelagului a inclus, ca un cap de afiș, utilitatea și necesitatea promovării deschiderii față de R. P. Chineză, importanța esențială pentru întreaga evoluție a Japoniei de a-și formula o opțiune proprie și conformă cu adevărata configurație politico-economică a Asiei. Alături de forțele politice care și-au exprimat dezideratul stabilirii de relații normale cu R. P. Chineză, Partidul Comunist din Japonia a militat fără întrerupere în acest sens. În urma votului Adunării Generale a O.N.U., privind restabilirea drepturilor legitime ale R. P. Chineze la O.N.U., exprimîndu-și satisfacția față de acest istoric act, Tetsuzo Tuwa, șeful Secretariatului Comitetului Central al Partidului Comunist din Japonia, sublinia : „S-a consacrat adevărul că singurul guvern legitim al Chinei, țară ce se numără printre membrii fondatori ai O.N.U., este guvernul R. P. Chineze".

Cine urmărește astăzi evoluția Japoniei constată că „miracolul japonez" înregistrează semnele unei crize cu elemente de referință în toate eșaloanele vieții politice și economice. În planul vieții politice interne, stabilitatea partidului de guvernămînt este tot mai pronunțat periclitată de mișcarea de opoziție ale cărei argumente cîștigă tot mai multă audiență și autoritate datorită rezultatelor infructuoase obținute de linia oficială. În planul relațiilor externe, Japonia, intercalată în mecanismul economic occidental, trăiește pe „propria ei piele" dilemele și neajunsurile acestui sistem. Într-un mod aparent paradoxal, „miracolul japonez" plătește un tribut din ce în ce mai nedorit orientării anacronice la remorca politicii Statelor Unite.

Radu BUDEANU

A FI NEGRU ÎN AFRICA DE SUD (II)

Poliția rasiștilor sud-africani și-a cucerit o tristă celebritate prin violența cu care reprimă demonstrațiile populației de culoare

„CEL MAI FERICIT STAT POLIȚIENESC"

În rezervația Soweto, situată în apropiere de Johannesburg, locuiesc circa 600 000 de africani, care nu au dreptul de reședință în oraș. „Un autocar mă transportă în fiecare zi la locul meu de muncă, aflat uneori la zeci de kilometri depărtare, și mă aduce seara înapoi. Permisul de liberă trecere trebuie să-l reînnoiesc periodic, altfel sînt obligat să părăsesc rezervația", explica un african unui ziarist de la „Le Monde".

Ca și celelalte elemente ale apartheidului, prin mijlocirea permiselor de liberă trecere, autoritățile rasiste supun controlului permanent și riguros orice activitate a omului de culoare. În virtutea legii, fiecare african de ambele sexe, în vîrstă de peste 16 ani, este obligat să poarte continuu asupra lui o legitimație „de muncă, viață și existență", un adevărat pașaport denumit „reference book", care numără nu mai puțin de o sută de pagini. El cuprinde zeci de permise de tot felul, adeverințe, chitanțe de plata chiriei și impozitelor, indicații privind contractele de muncă. Cea mai mare parte a acestor legitimații trebuie preschimbate lunar. Africanul găsit fără legitimație — chiar dacă s-ar afla pe pragul locuinței sale — este condamnat fie la plata unei amenzi, fie la închisoare mergînd pînă la două luni detenție. Orice neregulă în indicațiile din pașapoarte (de pildă lipsa unui timbru) duce la „retragerea vizei" pentru un muncitor într-o „zonă prescrisă" (nu mai poate locui și munci în această zonă) și trimiterea lui într-o rezervație. În fiecare an, mii de africani sînt arestați în baza legii asupra controlului permiselor de circulație: numai în 1968 numărul lor s-a ridicat la 693 661, respectiv cam 2 000 pe zi. În aceste cifre nu sînt incluși cei care, în momentul arestării, își recunosc „vina" și plătesc amenda.

Măsurile legislative și administrative rasiale, extinse treptat, au ajuns să includă întreaga viață a africanului, de la aspectele cotidiene cele mai banale pînă la aspirațiile sale umane cele mai profunde. Așa cum se arată într-un raport al O.N.U., „ansamblul de legi îi prescriu unde poate să trăiască și să muncească, la ce educație și profesii poate să aspire, ce prietenii are dreptul să-și facă și, ceea ce este mai inuman, cum are dreptul să-și clădească viața de familie". Volumul legislației rasiale nu-și are egal decît în complexitatea ei, iar pentru a o înfățișa în multiplele-i manifestări ar fi nevoie de numeroase capitole. Iată doar cîteva mostre ale practicilor apartheidului.

Un african care s-a născut și a trăit fără întrerupere 50 de ani într-un oraș, dacă a locuit în altă parte fie și numai două săptămîni, nu mai are dreptul să revină în acel oraș și să stea mai mult de trei zile fără un permis special. Legea teritoriilor orășenești acordă africanului dreptul de a trăi în oraș numai dacă a locuit în el cel puțin 15 ani și a lucrat timp de nouă ani la același patron. Dacă se însoară, iar soția este din altă localitate, ea nu are dreptul să locuiască împreună cu soțul ei. Acest drept nu-l vor avea nici copiii lor. Un polițist poate „în orice moment al zilei sau al nopții" să intre fără mandat în casa în care bănuiește că ar locui la părinții săi, fără autorizație specială, un tînăr african în vîrstă de peste 18 ani. Pedeapsa este expulzarea din oraș. Copiii ai căror părinți fac parte din diferite grupuri rasiale sînt trecuți în acel grup care are mai puține privilegii. Copilul unui tată indian și al unei mame africane poate să trăiască alături de părinți pînă la 16 ani. După ce și-a primit legitimația — și aceasta nu poate fi decît una de african — el este obligat să-și părăsească părinții, care locuiesc într-un cartier pentru indieni și să se mute într-unul pentru africani.

Dacă o zonă a fost declarată „albă", o persoană de culoare nu mai poate locui acolo după 12 luni, altfel se face vinovată de delict penal și este pasibilă la o amendă de 560 dolari sau la pedeapsa cu doi ani închisoare. Africanul nu are dreptul de a poseda pămînt, iar actualul guvern a proclamat că nu va acorda niciodată acest drept africanilor, nici chiar în bantustanele unde sînt transmutați.

Autoritățile pot în orice moment să anuleze angajamentul unui african care lucrează într-un oraș și să-l oblige să părăsească orașul. Un african nu are dreptul să exercite o muncă specializată într-o zonă „albă". Dacă un muncitor african dintr-o fabrică lipsește de la lucru 24 de ore fără autorizație este nu numai concediat dar se face vinovat de delict penal.

În virtutea legii învățămîntului (Bantu-Education) din 1954, nici o școală destinată copiilor africani nu funcționează pe teritoriul R.S.A. fără autorizația guvernului. Ministerul educației are deplina libertate de a refuza emiterea unei asemenea autorizații, sau de a suprima subvențiile acordate unei școli patronate de un trib sau o colectivitate africană. Pentru africani școala nu este nici gratuită, nici obligatorie. În timp ce cheltuielile pentru educația albilor se ridică la 238 milioane randsi (333 milioane dolari), autoritățile nu alocă decît 14,5 milioane randsi (20,3 milioane dolari) pentru învățămîntul african (restul cheltuielilor sînt acoperite din impozitele percepute de la populația africană). Începînd din 1960, negrilor le-a fost interzisă înscrierea în universități; mii de studenți s-au pomenit azvîrliți afară din facultăți chiar în preajma examenului de absolvire.

Nu este dificilă descifrarea bazei economice a apartheidului. Pentru colonizatorii afrikaanderi, politica de segregație apare drept „unicul mijloc de a supraviețui". Tradus în limbaj curent, aceasta reflectă panica pierderii automobilului ultramodern, a vilei și a fermei, a întinselor pămînturi și zăcăminte de aur pe care colonialiștii albi le stăpînesc. Substratul politicii apartheidului apare pregnant cînd se constată că industria, finanțele, marea proprietate funciară sînt sectoare total inaccesibile populației de culoare. Iar industriașii, proprietarii de mine, latifundiarii albi au nevoie, pentru a asigura funcționarea puternicei mașini economice sud-africane, de mînă de lucru ieftină, care să poată fi exploatată fără limite. Apartheidul oferă din plin toate acestea.

Africanilor, care reprezintă circa 70 la sută din populația țării, nu le revin

Vezi „Lumea" nr. 47

decît 19 la sută din venitul național, în timp ce populația albă (19 la sută din locuitori) beneficiază de 73 la sută din venitul global. Potrivit statisticilor, în 1969 venitul lunar mediu al africanilor era de 7 randsi (9,8 dolari), față de 95 randsi (133 dolari) pentru albi, respectiv de 13 ori mai redus. În sectorul minelor, diferența este și mai izbitoare: salariile muncitorilor albi sînt de 17 ori mai ridicate față de cele ale muncitorilor negri. Un studiu întocmit de economistul Francis Wilson de la Universitatea din Capetown relevă că veniturile reale ale muncitorilor africani din mine au rămas neschimbate față de anul 1911. Anchete întreprinse în zonele urbane constată că populația africană continuă să trăiască sub nivelul de subzistență. Toate acestea explică de ce în rîndul populației de culoare din R.S.A. mortalitatea infantilă a atins un procentaj impresionant. Revista „South African Medical Journal" menționa că, într-o rezervație africană, circa jumătate din copii mor înainte de a împlini vîrsta de cinci ani.

Intrarea Africii de Sud în deceniul nu de mult încheiat a fost marcată de cel mai tragic eveniment din istoria țării : Sharpeville, 21 martie 1960. În acea zi, zguduită și indignată, opinia publică mondială lua cunoștință de bilanțul unuia dintre cele mai sîngeroase masacre comise în numele barbarei politici rasiale : 69 africani (între care 8 femei și 10 copii) uciși și 180 răniți de focul de artilerie deschis de poliție asupra unei mulțimi de cîteva mii de manifestanți, ce protestau împotriva legii instituirii permiselor de circulație. A urmat decretarea stării excepționale, interzicerea tuturor organizațiilor progresiste ale negrilor — inclusiv Congresul Național African — și declanșarea uneia din cele mai vaste campanii de arestări și execuții arbitrare. Așa aveau să debuteze anii în care vor fi desființate ultimele rămășițe ale libertăților politice pentru africani prin instituirea unei legislații represive și restrictive fără egal în lume. Să citățm doar cîteva din aceste legi : legea „contra sabotajului" (1962), în virtutea căreia orice persoană poate fi condamnată la cinci ani de arest la domiciliu fără judecată sau anchetă ; legea cu privire la detențiune (1963), care permite aruncarea oricărui african în închisoare pe timp de 90 de zile fără judecată și fără dovedirea vinovăției ; legea „asupra terorismului" și legea „suprimării comunismului" (1967) în baza cărora, așa cum sublinia președintele Comitetului special asupra apartheidului, „comunismul și terorismul sînt definite într-un mod atît de larg încît se aplică tuturor activităților care nu sînt pe placul autorităților rasiste". De cînd actualii guvernanți de la Pretoria se află la putere, au avut loc 100 de procese politice în care au fost implicați peste 1 000 de adversari ai regimului. Din 1948 nu a trecut nici un an în care să nu fi avut loc unul sau mai multe procese politice importante. Printre cei 10 000 de prizonieri politici se află și Nelson Mandela, fruntaș al mișcării de eliberare, închis pe viață în închisoarea de tristă celebritate din Robben Island. Grupul special de experți creat de Comisia drepturilor omului a O.N.U. sublinia că „Africa de Sud a devenit o imensă închisoare pentru adversarii apartheidului". Numărul deținuților a crescut de trei ori față de 1948, R.S.A. fiind țara în care anual au loc tot atîtea execuții capitale, cît în întreg restul lumii, în medie o persoană la fiecare patru zile. La 25 martie 1971, autoritățile rasiste au spînzurat șase persoane fără a le dezvălui măcar numele.

NELSON MANDELA
Cunoscutul lider al populației de culoare este unul din cei 10 000 de prizonieri politici din închisorile sud-africane

„Bun sosit în cel mai fericit stat polițienesc din lume". Acestea sînt cuvintele cu care-i place să-și întîmpine oaspeții actualul premier al R.S.A., Vorster — „omul arestărilor arbitrare și al torturilor", cum îl definea un ziarist belgian —, cunoscut pentru trecutul său nazist și redutabila eficacitate cu care, pe vremea cînd era ministru al justiției, urmărea pe adversarii apartheidului. Menținerea supremației și privilegiilor minorității albe sud-africane este asigurată de existența unui aparat polițienesc extrem de bine organizat și înarmat. Pe porțile școlii de poliție din Pretoria — mărită și renovată recent — ies anual 2 000 de polițiști, din care cea mai mare parte vin să îngroașe rîndurile celor 24 000 de agenți ai așa-numitei „Special Branch", destinată special supravegherii politice.

Militarizarea Africii de Sud în cursul ultimilor zece ani este o altă trăsătură care accentuează caracterul totalitar al statului. În încercarea de a împiedica populația de culoare de a se organiza în lupta împotriva apartheidului și a intimida statele africane independente

JOHN VORSTER
„Omul arestărilor arbitrare și al torturilor"

care-și manifestă protestul vehement față de practicile rasiste sud-africane, guvernul de la Pretoria s-a lansat într-un vast program de expansiune a forțelor sale armate. Astăzi, bugetul militar al R.S.A. atinge o cifră anuală de 480 milioane dolari, față de 52,8 milioane în 1960.

Mijloacele la care recurg rasiștii afrikaanderi pentru a-și asigura dominația nelimitată sînt dintre cele mai obscure. Dovada ne-o oferă rolul jucat de societatea secretă „Broederbond". Este „statul major" al cercurilor conducătoare, un fel de Ku-Klux-Klan care militează pentru „o republică afrikaander, creștină, calvinistă, răspunzătoare numai în fața lui Dumnezeu". Programul acestei „frății" cuprindea, încă de la înființarea ei (1918), segregarea totală a raselor, dezvoltarea separată a albilor și a negrilor sub conducerea albilor — „desemnați personal de Dumnezeu pentru misiunea civilizatoare". Conducătorii Partidului Național, aflat la putere din 1948, aparțin acestei societăți, ca de altfel toți proprietarii, directorii și membrii consiliilor de administrație ale companiilor industriale, firmelor comerciale și băncilor sud-africane.

Tentativele Pretoriei de a intimida majoritatea populației din Africa de Sud, măsurile represive, interzicerea organizațiilor politice progresiste nu au dat însă rezultatele scontate. Știrile provenite din R.S.A. vorbesc despre replica tot mai energică a poporului, relevă creșterea forței combative a maselor împilate de africani. Într-o fază inițială, Congresul Național African a încercat să determine o îmbunătățire a soartei poporului pe căi pașnice — demonstrații, acțiuni de protest, greve. De fiecare dată însă, guvernul alb a recurs la forță, violență și represiune pentru a răspunde cererilor C.N.A. În aceste condiții și după ce lupta a devenit ilegală, așa cum arată un reprezentant al mișcării de eliberare din R.S.A., „a devenit limpede că singura soluție pentru problema Africii de Sud trece prin lupta armată și sîntem convinși că poporul sud-african va fi la înălțimea sarcinilor sale". În același sens, plenara C.C. al Partidului Comunist din Africa de Sud, de la sfîrșitul anului 1970, sublinia că lupta de eliberare trebuie să se transforme „într-un adevărat război popular", dus cu mijloacele războiului de partizani.

Teoriile și practicile politicii de apartheid nu reflectă în esență decît încercarea de a perpetua sclavia în timpurile moderne Prin ducerea la extrem a practicilor rasiale segregaționiste, apartheidul reprezintă o sfidare adusă conștiinței și personalității umane, o violare cinică a dreptului fiecărui om la libertate și demnitate. El constituie, totodată, o încălcare flagrantă a principiilor generale ale dreptului internațional a Cartei O.N.U., periclitînd pacea și securitatea pe continentul african și în lume. După cum se știe, politica de apartheid este aplicată de guvernanții sud-africani sub o formă tot atît de virulentă și în teritoriul ilegal ocupat al Namibiei. În același timp, în urma declarării unilaterale a independenței de către regimul rasist din Rhodesia, represiunea în forma sa cea mai brutală s-a instalat într-un nou bastion, care vine să se adauge colonialismului portughez și R.S.A. Prin alianța sa mi-

litară și economică cu autoritățile colonialiste portugheze, Africa de Sud aduce un sprijin material forțelor celor mai reacționare care încearcă să înăbușe lupta de eliberare națională din Angola, Mozambic și Guineea (Bissau).

Drama pe care o trăiește poporul din sudul continentului african a provocat îngrijorarea și protestul legitim al opiniei publice mondiale. O atestă numeroasele luări de poziție împotriva apartheidului ale celor mai largi cercuri din lumea întreagă. Fenomenul, a cărui gravitate nu putea scăpa observației, are o adevărată istorie la Organizația Națiunilor Unite materializată în dezbateri de-a lungul întregii existențe a organizației, în tomuri voluminoase de documente, în numeroase rezoluții adoptate de Adunarea Generală și Consiliul de Securitate. „Situația gravă care domnește în Africa australă — sublinia U Thant — este cauza unor vii preocupări nu numai pentru statele independente din Africa, care o consideră pe bună dreptate o sfidare și o amenințare la securitatea și independența lor, dar și pentru membrii Organizației Națiunilor Unite". În esență, acțiunea O.N.U. s-a concretizat în măsuri care preconizau : o intensificare a presiunii morale exercitate sub formă de recomandări și apeluri adresate cercurilor conducătoare din Africa de Sud ; ajutor moral și material poporului sud-african în lupta lui pentru cucerirea unei libertăți și independențe reale ; solidarizarea opiniei publice internaționale cu această mișcare prin desfășurarea unor ample campanii de informare. S-a preconizat, de asemenea, aplicarea unor măsuri de constrîngere — între altele instituirea unui boicot economic și militar împotriva Republicii Sud-Africane, care însă nu și-au dovedit eficacitatea datorită refuzului principalilor parteneri comerciali occidentali ai R.S.A. de a le transpune în practică.

În mod firesc, problema a fost examinată și la actuala sesiune a Adunării Generale a O.N.U., rezoluția adoptată în acest sens condamnînd din nou în mod categoric pe aceia care refuză să înțeleagă cursul istoriei, imperativele epocii moderne, perpetuează colonialismul, apartheidul și discriminarea rasială. În scopul intensificării eforturilor întreprinse în vederea eliminării tuturor formelor de segregație rasială, înainte de toate politica de apartheid, Adunarea Generală a desemnat anul 1971 drept „anul internațional al luptei împotriva rasismului și discriminării rasiale".

Activitatea țării noastre în cadrul Organizației Națiunilor Unite, ca de altfel întreaga politică externă a României socialiste, a dat glas cu consecvență profundei solidarități a poporului român cu aspirațiile de libertate și independență ale popoarelor aflate încă sub dominație colonială. Poziția poporului și statului nostru în această problemă a fost reafirmată în toate împrejurările. Așa cum sublinia anul trecut președintele Consiliului de Stat, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de la tribuna Adunării Generale a O.N.U., România s-a pronunțat întotdeauna cu toată hotărîrea pentru abolirea definitivă a ultimelor rămășițe ale sistemului colonial, pentru desființarea practicilor neocolonialismului, a discriminărilor rasiale și a politicii de apartheid, pentru lichidarea oricăror forme de dominație asupra popoarelor.

Rodica GEORGESCU

OBIECTIVE ACTUALE ALE COMUNIȘTILOR BRITANICI

La Londra s-au desfășurat, recent, lucrările celui de-al 32-lea Congres al Partidului Comunist din Marea Britanie, eveniment important în viața comuniștilor englezi, a oamenilor muncii și a tuturor forțelor progresiste din această țară. După adoptarea Raportului de activitate al Comitetului Executiv pe perioada august 1969 — iulie 1971, Congresul a ascultat cuvîntarea tovarășului John Gollan, secretar general al partidului, care a prezentat principala rezoluție a Congresului intitulată : „Unitatea, partidul comunist și lupta pentru socialism". Proiectul de rezoluție a fost aprobat cu o majoritate covîrșitoare de voturi. Congresul a adoptat, de asemenea, o rezoluție în problema vietnameză, precum și rezoluții privind rolul femeii britanice în societate, drepturile democratice, protecția mediului ambiant ș.a.

În CUVÎNTAREA TOVARĂȘULUI JOHN GOLLAN, abordîndu-se sarcinile Partidului Comunist din Marea Britanie în etapa actuală, s-a subliniat, printre altele, necesitatea de a unifica toate mișcările progresiste, de a impune alegeri generale și înfrîngerea conservatorilor. „*Forța noastră ca partid comunist* — a spus el — *rezidă în faptul că luptăm pentru adevăratele interese ale țării noastre și, totodată, în faptul că noi sîntem parte integrantă a internaționalismului. Partidul Comunist acționează independent, în solidaritate internațională, pentru pace, progres și socialism*".

Suveranitatea nu este depășită — a declarat tovarășul John Gollan. Noi vrem să păstrăm suveranitatea pentru a folosi această putere suverană în scopul cuceririi socialismului, a păcii, a independenței naționale și a unei veritabile cooperări internaționale. Este nevoie de o completă schimbare în politica externă. În locul intrării în Piața comună, este nevoie de sfîrșitul blocurilor și de o conferință general-europeană, precum și de cooperare general-europeană în domeniile economic, tehnic și social ; de retragerea trupelor britanice de peste hotare și de un cuprinzător program de dezarmare ; de încetarea sprijinului acordat războiului dus de S.U.A. în Vietnam și de o Cartă a drepturilor pentru Irlanda de nord, precum și de retragerea trupelor britanice de acolo.

Cel mai important factor care determină creșterea noastră — a spus vorbitorul — este înțelegerea rolului Partidului Comunist în mișcarea muncitorească britanică. Printr-o luptă corectă și viguroasă noi putem obține acum creșterea forței partidului. Noi avansăm concepția unei largi lupte democratice pentru puterea politică și socialism, bazată pe unitatea tuturor forțelor socialiste, cu ducerea mai departe a luptei politice și sociale, în afară ca și în Parlament, cu izolarea forțelor conservatoare și a marilor monopoluri, pentru instalarea unui guvern socialist și pentru intrarea comuniștilor în Parlament. Socialismul va implica naționalizarea socialistă a sectoarelor-cheie ale economiei, transformarea socialistă a statului și o politică externă bazată pe asocierea, într-un mod adecvat, cu forțele socialismului și ale mișcării de eliberare națională.

Țările socialismului, forțele de eliberare națională și clasa muncitoare internațională sînt cele mai puternice forțe din lume — a subliniat în cuvîntarea sa John Gollan. *Noi avem problemele și divergențele noastre, dar ceea ce ne unește pe noi în mișcarea comunistă și internațională este mult mai mult decît ceea ce ne desparte. Noi pledăm ca, prin toate forțele noastre, să promovăm unitatea în mișcarea comunistă mondială, bazată pe independență și solidaritate. Mesajul acestui Congres este unitatea — unitate în mișcarea noastră muncitorească, unitate în mișcarea clasei muncitoare internaționale*, a spus secretarul general al Partidului Comunist din Marea Britanie.

În primul capitol al rezoluției adoptate pe baza cuvîntării tovarășului John Gollan, „UNITATEA, PARTIDUL COMUNIST ȘI LUPTA PENTRU SOCIALISM", se face o analiză a situației economice și politice actuale a țării, ca și a deplasărilor care au avut loc în ultimii ani pe arena internațională. „Situația politică din Anglia este marcată de un acut conflict de clasă, pe măsură ce criza capitalismului se adîncește pe scară mondială... În Anglia, toate problemele crizei sînt agravate. Eroziunea poziției deosebit de privilegiate a imperialismului britanic, eroziune care a început înainte de primul război mondial, a dominat întreaga situație de după cel de al doilea război mondial". Acest proces a însemnat renunțarea la politica de deplină folosire a mîinii de lucru, creșterea numărului șomerilor. În același timp, s-a dezvoltat rapid concentrarea capitalului, iar dezvoltarea firmelor multinaționale a ajuns să amenințe drepturile democratice, viața națională, politică și economică. „Actuala tendință de intrare în Piața comună și subordonarea pe care aceasta o implică — se spune în Rezoluție — oglindesc eșecul fundamental al politicii imperialismului britanic". „Independența și suveranitatea britanică sînt sacrificate creării unui bloc și mai puternic al Angliei și «celor șase» în competiție cu Statele Unite și cu Japonia".

Referindu-se la situația oamenilor muncii, Rezoluția subliniază că tendința capitalismului monopolist de a obține profituri tot mai mari înrăutățește problemele sociale, deja acute.

„De multă vreme — se spune mai departe în Rezoluție — este necesară o nouă cale pentru Anglia. Guvernul laburist nu a reușit să o asigure. În loc de aceasta, el a căutat să rezolve criza urmînd liniile capitaliste, a atacat cla-

sa muncitoare, a pierdut sprijinul acesteia şi a făcut posibilă revenirea conservatorilor. Această criză tot mai acută explică atacul întreprins de guvernul conservator. Esenţa situaţiei pe care clasa muncitoare trebuie să o înţeleagă este aceea că forţele capitalismului britanic nu îşi pot atinge obiectivul fără a slăbi într-o mare măsură forţa organizată a clasei muncitoare".

În continuare, Rezoluţia se opreşte asupra unora dintre schimbările importante survenite în lume, în ultima vreme, în raporturile de forţe. În legătură cu aceasta, Rezoluţia evidenţiază marile progrese obţinute de ţările socialiste, succese care pun în lumină superioritatea sistemului socialist şi „reprezintă baza certă pe care aceste ţări şi-au lansat importanta lor ofensivă de pace". „Restabilirea drepturilor Republicii Populare Chineze la O.N.U. — se arată, de asemenea, în Rezoluţie — marchează o nouă şi importantă slăbire a imperialismului. În acelaşi timp, mişcările de eliberare naţională se dezvoltă pe toate continentele, în ciuda forţelor imperialiste reacţionare". Rezoluţia se referă în acest sens la lupta eroică a poporului vietnamez, la progresele istorice obţinute în Chile, la dezvoltarea luptei popoarelor din Africa. Aceste evoluţii — se spune în continuare în Rezoluţie — deschid noi posibilităţi pentru a se înfrînge orice încercări de revenire la politica războiului rece, pentru a se asigura pacea în Asia de sud-est, pentru a se face noi paşi importanţi pe calea securităţii europene.

Un alt capitol al Rezoluţiei se referă la dezvoltarea luptei de masă în Anglia pentru formarea unui nou guvern, cu un nou program. În acest capitol se subliniază că în ultimii ani mişcarea de masă a clasei muncitoare, ca şi a altor pături de oameni ai muncii a atins forme deosebit de înalte. Acest lucru este demonstrat de uriaşa mişcare desfăşurată împotriva legii antisindicale, de rezistenţa puternică opusă şomajului şi închiderii uzinelor, de opoziţia crescîndă a mişcării muncitoreşti faţă de politica guvernului conservator de aderare la Piaţa comună.

Referindu-se la sarcinile actuale ale mişcării muncitoreşti din Marea Britanie, Rezoluţia subliniază că „problema care se ridică în faţa mişcării nu poate fi doar aceea a înfrîngerii conservatorilor şi a înlocuirii lor printr-un alt guvern laburist de dreapta. Au existat numeroase iluzii în rîndurile muncitorilor, inclusiv în rîndurile multor elemente situate la stînga, în momentul cînd guvernul laburist a revenit la putere. Noi am combătut aceste iluzii, dar nu am reuşit să împiedicăm ca ele să afecteze în mod negativ creşterea partidului nostru. Mişcarea nu a fost în măsură să împiedice o nouă victorie a conservatorilor în alegerile generale din 1970. A continuat să existe o înţelegere insuficientă a căii proprii Angliei spre socialism şi a diferitelor stadii pe această cale. Acum, experienţa amară a guvernului laburist, şi în special a guvernului Wilson, arată că critica noastră a fost corectă". „Situaţia de alternare a unor guverne conservatoare şi laburiste de dreapta, fără o schimbare socială fundamentală, poate duce la o periculoasă mişcare spre dreapta, de natură să submineze drepturile democratice şi să ameninţe întregul avans realizat de mişcarea muncitorească".

Calea de înlăturare a unei asemenea primejdii, se spune în Rezoluţie, o constituie aplicarea unei politici socialiste, de clasă, în măsură să creeze baza unor schimbări în întreaga structură socială, să atragă acele sectoare ale clasei muncitoare şi ale clasei mijlocii, aflate astăzi sub influenţa conservatorilor, de partea muncitorilor mai organizaţi şi cu o conştiinţă de clasă mai înaltă. „Aceasta este concepţia alianţei noastre antimonopoliste, expusă în programul «Calea britanică spre socialism»". Calea spre o asemenea schimbare politică fundamentală o constituie numai lupta de masă a tuturor sectoarelor populaţiei. „Este nevoie de o strategie la care să participe întreaga mişcare muncitorească, în cadrul căreia partidul comunist reprezintă o importantă parte". „Căutînd în mod corect să construim o mişcare unită în jurul unor revendicări limitate, trebuie în acelaşi timp să facem mult mai mult pentru a clarifica strategia noastră revoluţionară care

John Gollan

stă la baza acesteia, luptele susţinute şi îndîrjite care vor fi necesare pentru a realiza obiectivul socialismului". Formarea unui guvern laburist angajat într-o politică de stînga impune — se arată în Rezoluţie — înfrîngerea influenţei politice a aripei de dreapta asupra mişcării, o nouă conducere şi, în primul rînd, o presiune continuă a mişcării de masă în măsură să asigure aplicarea politicii de stînga. Forţele de natură să realizeze toate acestea se află în sindicate, în mişcarea muncitorească şi cooperatistă în ansamblu, în mişcarea de femei, tineret şi studenţi, în diferitele mişcări împotriva rasismului, pentru pace, pentru drepturi democratice şi sociale. Sarcina noastră — subliniază Rezoluţia — constă în a consolida toate aceste mişcări, în a mobiliza forţe şi mai puternice în sprijinul lor, în a le uni şi transforma într-o mare forţă capabilă să impună ţinerea alegerilor generale, îndepărtarea conservatorilor şi formarea unui nou guvern cu o politică socialistă.

Programul propus de Partidul Comunist din Marea Britanie în acest sens, — se spune mai departe în Rezoluţie — nu poate fi realizat fără distrugerea într-o măsură importantă a structurii puterii capitaliste. Lupta în favoarea acestui program implică o confruntare reală între clasa muncitoare şi aliaţii săi, pe de o parte, capitalismul monopolist şi statul său, pe de altă parte, nu numai în scopul de a se obţine victoria în unele probleme particulare, dar şi pentru a schimba raportul de forţe în favoarea poporului muncitor.

Un capitol special al Rezoluţiei este consacrat problemelor unităţii mişcării muncitoreşti britanice, dezvoltării cooperării dintre comunişti, laburişti, membri ai sindicatelor şi ai mişcării cooperatiste, în toate domeniile, pe plan local, regional şi naţional. In acest capitol sînt analizate deplasările spre stînga din mişcarea sindicală, ca şi evoluţiile progresiste din mişcarea cooperatistă britanică. Un rol deosebit de important în aceste progrese şi deplasări spre stînga revine partidului comunist — se spune în Rezoluţie. Partidul comunist este un partid organizat pe plan naţional, disciplinat şi democratic, cu o conducere naţională, care activează înăuntrul diferitelor ramuri industriale, al sindicatelor şi mişcărilor de masă, este un partid cu o ideologie marxist-leninistă, un partid de avangardă cu o îndelungată istorie de luptă, se spune în Rezoluţie.

Rezoluţia Congresului stabileşte o o serie de sarcini concrete pentru consolidarea continuă a rîndurilor partidului comunist, pentru sporirea influenţei sale politice. „Este necesară — se spune printre altele — o susţinută campanie ideologică şi politică în interiorul şi în afara partidului, în cursul căreia să se combată iluziile cu privire la guvernele laburiste, să se combată părerile după care ar fi suficientă munca în întreprinderi şi activitatea socialistă în cadrul partidului laburist, păreri potrivit cărora un partid comunist mic ar fi tot ceea ce este necesar în actuala situaţie". Rezoluţia pune în faţa comuniştilor britanici sarcina de a obţine „o mai largă înţelegere publică a strategiei noastre socialiste pentru Anglia".

În ultimul capitol intitulat „Calea spre socialism", Rezoluţia subliniază : „Criza capitalismului relevă cu tărie necesitatea pentru partid de a promova obiectivele sale socialiste şi necesitatea unei revoluţii socialiste, aşa cum sînt ele prezentate în programul nostru «Calea britanică spre socialism». Trebuie să convingem toate forţele active ale partidului că unitatea luptei noastre pentru ideile «Căii britanice spre socialism» va constitui elementul hotărîtor pentru dezvoltarea, într-o direcţie socialistă, a mişcării de masă în creştere, şi pentru transformarea partidului nostru în acea forţă puternică de care clasa muncitoare are urgentă nevoie. Noi nu afirmăm că nu este posibil nici un progres pînă cînd capitalismul nu va fi desfiinţat. Dar subliniem că natura situaţiei impune prezentarea de soluţii care nu pot fi obţinute fără o sensibilă reducere a puterii capitaliste". Aceasta necesită o luptă de o amploare şi natură care să poată duce la schimbări importante în raporturile de forţe dintre clase în favoarea clasei muncitoare şi a aliaţilor săi, paralel cu noi deplasări hotărîtoare spre stînga în mişcarea muncitorească (...) Rezoluţia, schimbările din mişcarea muncitorească pe care le va implica sînt, aşadar, paşi vitali în deschiderea căii spre socialism. Aceasta constituie o parte esenţială a strategiei pentru o revoluţie socialistă în Anglia".

UMORUL BRITANIC ȘI „EXPRESIILE TARI"

Dr. Costin C. Kirițescu

Așa cum se cuvine să fie un popor care iubește atît de mult umorul, englezii sînt în general alergici la „expresiile tari". Tocmai de aceea au surprins termenii folosiți de liderul opoziției laburiste, Harold Wilson, în declarațiile făcute după votul din Camera Comunelor, care valida, la sfîrșitul lunii trecute, intrarea Marii Britanii în Comunitatea Economică Europeană (Piața comună). Referindu-se la proiectele de lege pe care guvernul conservator a anunțat că le va aduce în discuția parlamentului — și care sînt necesare pentru a pune de acord legislația engleză cu principiile Tratatului de la Roma de înființare a Comunității Economice Europene — Wilson a avertizat guvernul că opoziția laburistă va combate aceste proiecte „rînd cu rînd, clauză cu clauză, la fiecare oră, în fiecare zi și în fiecare noapte".

Cum se poate explica o asemenea atitudine față de o hotărîre care obținuse cu puțin înainte adeziunea parlamentului cu o majoritate substanțială de voturi? „Opoziție cu orice preț"? „Miopie politică"?

Bineînțeles, nimic din toate acestea. Lărgirea Pieței comune, aflată la ordinea zilei de ani și ani, întîmpină și azi un sentiment de reprobare din partea unor largi pături ale populației țărilor vizate. În Anglia, cu toate că zarurile au fost aruncate, ultimele sondaje ale opiniei publice atestă că 49 la sută dintre britanici sînt contra intrării și numai 30 la sută sînt pentru. În Irlanda, Norvegia și Danemarca, țări ale căror guverne urmează exemplul guvernului britanic, cea mai mare parte a cetățenilor — constată ziarul francez „Combat" — se teme că, o dată înglobate în Comunitatea Economică Europeană, națiunile își vor pierde treptat individualitatea, în același timp cu libertatea lor de acțiune. În Suedia și în alte țări vest-europene, pentru același motiv, cercurile conducătoare nici n-au pus problema aderării, ci numai pe aceea a asocierii la Piața comună — sau, și mai puțin chiar — a încheierii numai a unui acord comercial cu această organizație.

De ce natură sînt dificultățile aflate în calea „lărgirii" Pieței comune? Ar fi, desigur, simplist să considerăm că este vorba doar despre teama de nou, de necunoscut. Există o țesătură întreagă de dificultăți concrete, economice, sociale, politice. Ele au stat întotdeauna în calea creării, a funcționării Pieței comune și vor sta și în calea „lărgirii" acestei organizații. În esență este vorba de faptul — confirmat, de altfel, de întreaga evoluție a Pieței comune — că, chiar dacă interdependența economiilor „celor șase" a crescut de la înființarea C.E.E., nici un membru al acestei organizații nu a dorit și nu dorește să renunțe la prerogativele suveranității sale de stat în favoarea unor pretinse interese „comune" sau a unor organisme suprastatale.

Acest lucru a fost pus încă o dată în evidență în cadrul recentelor tensiuni monetare. La dezlănțuirea crizei valutare occidentale de după 15 august a. c., toate principiile cooperării valutare dintre țările Pieței comune, elaborate cu multă trudă în ultimii ani, s-au prăbușit ca un castel din cărți de joc. Nimic n-a mai rămas din mult lăudata „coeziune" valutară a „celor șase" și numai un ironist s-ar mai fi putut gîndi să evoce, în condițiile date, planul de transformare a Comunității Economice Europene într-o „uniune monetară".

Principalele forțe care s-au ciocnit cu această ocazie au fost Franța și Republica Federală a Germaniei. Atunci cînd, în vară, a făcut explozie „bomba" americană — refuzul brusc al S.U.A. de a-și mai ține angajamentele internaționale în legătură cu funcționarea dolarului ca valută-cheie a sistemului valutar capitalist — unii arhitecți ai Pieței comune au considerat că ar fi fost normal ca această organizație să facă „front comun" împotriva politicii angajate de partenerul de peste Ocean. Realitatea a fost că țările membre au procedat fiecare după cum îi dicta interesul propriu. Franța a imaginat două feluri de franci: francul comercial, valabil în relațiile de comerț exterior, și francul financiar, valabil în tranzacțiile de capital. Francul comercial a rămas la vechiul raport de valoare față de dolar, iar francul financiar a fost lăsat să fluctueze după cerere și ofertă. R. F. a Germaniei, împreună cu alți parteneri din Piața comună, a trecut la cursurile fluctuante, cu gîndul că totuși se va realiza un acord comunitar în problemele valutare. Franța n-avea, însă, de ce să se grăbească, deoarece rezultatul acestei politici i-a fost favorabil: în timp ce cursurile fluctuante au mers în sus, scumpind pentru străini mărfurile vest-germane, olandeze etc., francul francez, legat de dolarul depreciat, s-a „ieftinit" pentru străini, ieftinind corespunzător mărfurile franceze de export.

Din același motiv, — existența unor interese diferite — încercările de creare a unor „companii transnaționale" în Piața comună se lovesc de înseși politicile statelor membre care, în vederea apărării intereselor proprii, tind să sprijine în mod manifest procesul de fuzionare între firme din aceeași țară, în scopul formării unor puternice companii, capabile să reziste concurenței partenerilor. În ultimii cinci ani, din numărul imens al fuziunilor din Piața comună, peste două treimi au avut loc între firme din cadrul aceleiași țări și doar mai puțin de o treime au fost „transnaționale".

Ceea ce a fost și este caracteristic unor poziții fundamentale ale țărilor membre ale Pieței comune se arată a fi cel puțin tot atît de caracteristic și poziției noilor candidați în eventualitatea aderării la C.E.E. Un fapt petrecut recent aduce o confirmare. Rînd pe rînd, cei patru noi candidați nu au acceptat ideea de a-și abandona, nici măcar după zece ani, suveranitatea asupra apelor teritoriale și de a permite, deci, celorlalți membri comunitari să desfășoare în acestea activitatea de pescuit, așa cum propusese Piața comună.

Este știut, de exemplu, că pentru țările nordice, pescuitul maritim constituie o ramură importantă a economiei naționale, o îndeletnicire milenară a unor populații mîndre care, din tată în fiu, au trăit înfruntînd mîniile mării, scoțînd din apele ei o bogăție extrem de utilă. Reglementările Pieței comune pun în primejdie protecția apelor teritoriale de care aceste populații beneficiau în trecut, ceea ce a rezultat cu claritate din propunerile C.E.E. cu privire la accesul „comunitar" în zonele de pescuit. În perspectiva transformării pescarilor proprii în șomeri, cei patru candidați la intrarea în Piața comună — Marea Britanie, Danemarca, Irlanda și Norvegia — au respins în unanimitate această propunere, considerînd-o ca total inacceptabilă.

Cu semnificație mult mai largă, episodul „peștelui" dovedește, de asemenea, că de la acordul de principiu privind aderarea și pînă la stabilirea condițiilor concrete ale acesteia este un drum lung. Și în lupta pentru prezervarea intereselor proprii, umorul, chiar cel Britanic, face loc „expresiilor tari"...

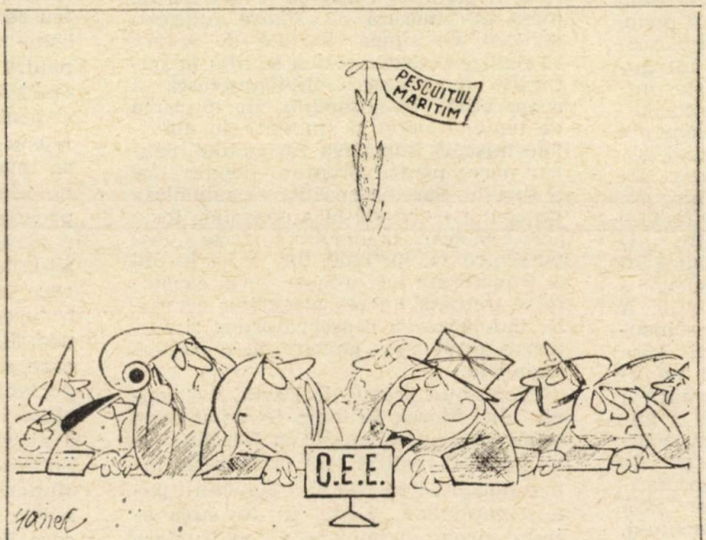

Heringul lui Damocles...

(Din **Der Spiegel**)

HOC TAP
HANOI

DIPLOMAȚIA ȘI ACȚIUNEA DE REZISTENȚĂ ANTIAMERICANĂ

Nguyen Duy Trinh

RECENT, în publicația „Hoc Tap" a apărut un amplu articol despre sarcinile diplomației în lupta poporului vietnamez împotriva agresiunii americane, pentru libertatea și independența țării. Lupta pentru salvarea națională a poporului nostru, *se spune în articol,* a dobîndit și continuă să dobîndească victorii tot mai mari pe toate planurile. În strînsă și armonioasă coordonare cu lupta militară și lupta politică, lupta noastră diplomatică a contribuit și continuă să aducă o contribuție importantă la victoriile generale ale întregului popor.

Paralel cu intensificarea luptei militare, a luptei politice, partidul și statul nostru, *arată în continuare articolul,* au acordat în permanență importanță sarcinilor diplomatice. Nguyen Duy Trinh reamintește, în acest sens, propunerile formulate în ultimii ani de R.D. Vietnam și F.N.E. din Vietnamul de Sud, propuneri de pace îndreptate spre o reglementare politică a problemei vietnameze.

Activitățile noastre internaționale, *se spune mai departe în articol,* au întărit și mai mult solidaritatea dintre poporul nostru și popoarele țărilor socialiste și ale țărilor care luptă pentru a cuceri și consolida independența națională. Sprijinul și ajutorul acordat de țările socialiste poporului nostru s-au întărit tot mai mult, solidaritatea militantă între cele trei popoare ale Indochinei s-a dezvoltat și s-a consolidat continuu, frontul popoarelor din treaga lume, care sprijină poporul vietnamez și popoarele din Indochina, se lărgește pe zi ce trece.

Înfăptuind o politică de pace și de prietenie cu toate țările, fără deosebire de regim politic și social, pe baza principiilor coexistenței pașnice ne-am străduit să intensificăm relațiile diplomatice cu numeroase țări. Din momentul în care S.U.A. și-au început bombardamentele împotriva R.D. Vietnam, din 1965 și pînă astăzi, 15 țări au stabilit relații diplomatice sau au ridicat rangul acestor relații cu Republica Democrată Vietnam. Stabilirea relațiilor diplomatice cu Suedia, stabilirea relațiilor oficiale cu Chile au o semnificație importantă : influența țării noastre și a poporului nostru se lărgește pe zi ce trece în Europa și, îndeosebi, în nordul Europei și în emisfera occidentală.

La cîtva timp după întemeierea sa, Guvernul Revoluționar Provizoriu al Republicii Vietnamului de Sud a stabilit relații diplomatice cu 25 de țări ; el este recunoscut de numeroase mișcări progresiste, de numeroase organizații democratice internaționale și regionale și, în consecință, dispune de mai multe premise favorabile pentru a-și intensifica activitățile sale externe. Aceasta constituie o mare victorie a compatrioților noștri din Sud, a compatrioților noștri din întreaga țară.

Partidul nostru afirmă că acțiunea revoluționară a fiecărei țări este dusă de propriul său popor; fiecare partid trebuie să-și asume răspunderea în fața clasei muncitoare și a poporului țării sale, în același timp el are obligația de a-și aduce contribuția la acțiunea revoluționară comună a popoarelor din întreaga lume. Revoluția țării noastre este o parte componentă a revoluției întregii lumi... Coordonarea strînsă între sarcina națională și sarcina internațională constituie baza forței noastre și a victoriei noastre.

În acțiunea revoluționară a poporului nostru, *arată în continuare autorul articolului,* partidul și statul nostru, în trecut ca și în prezent, se bizuie întotdeauna, în esență, pe propriile forțe, acordînd în același timp o mare importanță sprijinului și ajutorului din partea fraților și a prietenilor din întreaga lume. Ne străduim să întărim solidaritatea militantă și relațiile de prietenie cu țările socialiste frățești, în primul rînd cu Uniunea Sovietică, cu China, pe baza marxism-leninismului și a internaționalismului proletar... Țările socialiste sînt aliații strategici ai țării noastre, împotriva imperialiștilor americani agresori. Sprijinul și ajutorul țărilor socialiste, îndeosebi acelea ale Uniunii Sovietice, ale Chinei au o semnificație foarte importantă, întărindu-ne în același timp poziția și forțele, creînd condiții pentru a ne permite să obținem din plin sprijinul și aprobarea popoarelor lumii. Acesta este un factor extrem de important pentru victoria poporului nostru în rezistența antiamericană, pentru salvarea națională și pentru acțiunea de edificare a socialismului.

În ciuda situației internaționale complicate, ca urmare a eforturilor partidului, guvernului și poporului nostru, a eforturilor țărilor socialiste frățești, solidaritatea militantă și relațiile de prietenie între țara noastră și Uniunea Sovietică, între țara noastră și China, între țara noastră și celelalte țări socialiste se consolidează și se întăresc tot mai mult. Toate țările frățești sprijină linia, obiectivele, poziția și hotărîrea poporului nostru în lupta sa împotriva agresiunii americane, pentru salvarea națională, au acordat și continuă să ne acorde un ajutor moral și material extrem de mare și eficace. Urmînd învățămintele președintelui Ho Și Min, noi am desfășurat și continuăm să desfășurăm propriile noastre eforturi și să susținem toate eforturile care urmăresc să contribuie activ la restabilirea și întărirea solidarității în lagărul socialist și în mișcarea comunistă internațională, pe baza marxism-leninismului și a internaționalismului proletar.

Ne bucurăm sincer de toate realizările Uniunii Sovietice, ale Chinei și ale celorlalte țări socialiste în acțiunea de edificare a socialismului și comunismului, considerîndu-le drept ale noastre. Vom fi întotdeauna alături de țările frățești pentru a lupta cu hotărîre împotriva politicii de agresiune și de provocare a imperialismului, în frunte cu imperialiștii americani, pentru cauza sistemului socialist și a revoluției mondiale.

Relevînd, în continuare, adîncirea contradicțiilor interimperialiste, care se dezvoltă în mod obiectiv, în pofida voinței imperialiștilor, autorul articolului subliniază că a folosi contradicțiile existente în rîndul dușmanilor, a izola pe inamicii cei mai primejdioși pentru a-i învinge — toate acestea nu pot să lipsească din linia politică a partidului, ca și din lupta diplomatică. Totuși, noi nu așteptăm în mod pasiv contradicțiile în rîndurile dușmanului, noi ne dăm seama că dezvoltarea acestor contradicții și posibilitățile noastre de a le folosi pînă la un anumit punct depind de forțele reale ale revoluției.

Diplomația noastră — *scrie Nguyen Duy Trinh* — trebuie să slujească lupta împotriva S.U.A., pentru salvarea națională și, în același timp, acțiunii de edificare a socialismului în Nord, eliberării naționale în Sud. Sîntem foarte fericiți să constatăm că țările socialiste, în primul rînd Uniunea Sovietică și China, contribuie la sprijinirea noastră sub toate formele : ajutorul economic, colaborarea tehnico-științifică, formarea de cadre specializate, trimiterea de specialiști pentru construcțiile noastre. Ajutorul multilateral al țărilor frățești a adus o importantă contribuție la refacerea și dezvoltarea economiei noastre.

Cu toate că prezintă încă anumite puncte slabe, diverse acțiuni nefiind încă îndeplinite, *se spune în articol,* diplomația noastră a contribuit la opera de edificare a socialismului în Nord, marele spate al frontului eroic, bază a revoluției în întreaga țară. Sarcinile noastre diplomatice și activitățile noastre internaționale, *subliniază mai departe autorul articolului,* trebuie să ridice și mai sus drapelul independenței și al păcii, să exprime voința fermă a poporului nostru de a dispune singur de soarta sa, hotărîrea sa de a-i învinge pe agresorii americani și pe lacheii lor.

Sub conducerea partidului, diplomația noastră își va îndeplini misiunea care constă în a contribui la victoria asupra agresorilor americani, meritîndu-și astfel locul pe care îl ocupă în cadrul celor trei fronturi de luptă împotriva S.U.A., pentru salvarea națională a întregului nostru popor.

Le Monde diplomatique
PARIS

SPANIA

TENSIUNE SOCIALĂ ȘI IMOBILISM POLITIC

FOCURI de armă, cordoane polițienești, pietre aruncate : după atîția ani, Barcelona retrăiește acest spectacol odinioară obișnuit, în momentul în care, în cercurile conducătoare franchiste, se afirmă, mai clar ca oricînd în ultimii zece ani, o voință de menținere a statu-quo-ului.

Statu-quo în primul rînd în ce privește persoana șefului statului. Vara aceasta circulaseră insistent zvonuri cu privire la „abdicarea" lui Franco. Rolul din ce în ce mai important jucat de prințul Juan Carlos confirma oarecum aceste zvonuri. Caudillo a ținut să împrăștie aceste iluzii la 1 octombrie, cu prilejul împlinirii a 35 de ani de la venirea sa la putere. Niciodată în cursul ultimilor ani, el nu și-a manifestat atît de clar voința de a rămîne personal la putere atît timp cît îi vor permite forțele fizice. Probabil că Franco a dat astfel un avertisment anumitor cercuri conducătoare, dornice să precipite calendarul dispariției sale treptate și venirea la putere a prințului.

Se constată aceeași tendință de imobilism în desemnarea noilor „procuradores" (deputați) în Cortesuri pe perioada 1971—1975. Alegerea celor 104 „procuratori familiali" s-a desfășurat într-un climat de și mai mare indiferență decît în 1967. De altfel, alegerile nici nu sînt de natură să pasioneze masele. Corpul electoral (17 231 162 persoane) este alcătuit exclusiv din capi de familie și femei căsătorite. Pentru a se putea prezenta, candidații trebuie să se afle sub patronajul unei personalități (franchiste) și să întrunească un anumit număr de semnături. Etichetele politice sînt interzise și nu există întruniri electorale. Problemele abordate în manifeste și afișe nu depășesc niciodată nivelul administrativ. Prezența anumitor candidați ai unor cercuri de opoziție ar fi permis oare însufletirea acestei campanii mohorîte ? Se știe că anumite grupuri moderate s-au gîndit să prezinte candidați. Într-adevăr, ele doreau să aibă oameni înăuntrul sistemului în ziua venirii la putere a lui Juan Carlos pentru a provoca, dinăuntru, o nouă evoluție. Moderații nu au reușit însă să candideze deoarece nu au obținut sprijinul formațiunilor clandestine (sindicate, comisii muncitorești, partide, grupuri basce și catalane), care nu cred cîtuși de puțin în evoluția regimului și înțeleg să-l combată din afară.

De altfel, acest eșec nu a afectat decît o slabă minoritate. Cauza reală a discreditării crescînde a Cortesurilor este alta. În 1967, alegerea „procuratorilor familiali" provocase un oarecare interes, de altfel foarte limitat, în măsura în care părea să constituie un prim pas spre o liberalizare. De fapt, aleșii, convinși că sînt singurii reprezentanți calificați ai populației, s-au întrunit separat ori de cîte ori le-a fost posibil să încerce a-și impune voința. Dar aceste adunări nu formulau decît dorințe și critici. Toate hotărîrile erau luate în ședințe plenare. Ceea ce înseamnă că glasul celor 100 procuratori aleși se pierdea în masa nealeșilor, a procuratorilor desemnați în mod direct sau indirect de regim (de sindicatele oficiale, de Falangă, de colectivitățile locale, de șeful statului etc.).

Rolul politic al aleșilor este nul iar campania este extrem de costisitoare. Nu e deci de mirare că numărul candidaților a scăzut : 263 din care 6 femei, în loc de 340 în 1967, în timp ce efectivele corpului electoral au crescut în aceeași perioadă de la 16 la 17 milioane persoane.

Măsurile de grațiere („indulto"), acordate cu prilejul zilei de 1 octombrie, nu constituie nici ele un indiciu de destindere. Acest „indulto" — de care beneficiază de altfel în aceeași măsură personalitățile apropiate de „Opus Dei" și implicate în afacerea „Matesa" ca și deținuții din rîndurile opoziției — a fost prezentat uneori opiniei publice străine drept o amnistie generală. De fapt e vorba de grațieri parțiale, avînd ca efect să acorde libertatea imediată delincvenților condamnați la mai puțin de șase luni închisoare și de a reduce pedeapsa celorlalți. Recentul „indulto" se referă la 3 086 deținuți dintr-un total de 13 526. Dar este greu de deosebit „politicii" de „deținuții de drept comun" de vreme ce regimul franchist se străduiește să-i confunde. De asemenea, regimul nu consimte să abroge o serie de legi, printre care și cea privind grevele.

Se constată însă, încă o dată, că legislația împotriva grevelor este practic inaplicabilă în fața unei mișcări revendicative de mare amploare ca aceea care a cuprins bazinul minier din Asturia. Mînia muncitorilor mineri se explică în primul rînd prin condițiile lor grele de lucru, care provoacă înmulțirea extraordinară a accidentelor.

Cealaltă mare mișcare revendicativă din toamna aceasta s-a produs la uzinele de automobile SEAT din Barcelona. Aici nemulțumirea se explică prin cauze de ordin general : veșnica rămînere în urmă a salariilor față de prețuri și creșterea costului vieții. Această creștere afectează în special orașele mari și, în primul rînd, Barcelona. Provocat la origine de aceste nemulțumiri de ordin general, conflictul de la SEAT a evoluat asemenea tuturor conflictelor de același tip izbucnite în Spania. Un diferend de ordin secundar — introducerea unui serviciu de noapte — determină întreruperi sporadice ale lucrului, sancționate printr-un anumit număr de concedieri. Iar acestea provoacă la rîndul lor greve de solidaritate care se extind.

Două fapte trebuie însă să fie semnalate. În primul rînd, violența excepțională a înfruntărilor care au avut loc la 18 octombrie între muncitorii barcelonezi și membrii poliției armate. Un alt fapt : rolul jucat de sentința tribunalului muncii în favoarea muncitorilor concediați de SEAT. Acest verdict era atît de neobișnuit încît patronatul nu a considerat util să-l aplice. Dar muncitorii s-au sprijinit pe această situație „legală" pentru a declanșa greva și a ocupa localurile, acțiuni care au provocat o înăsprire a atitudinii au-

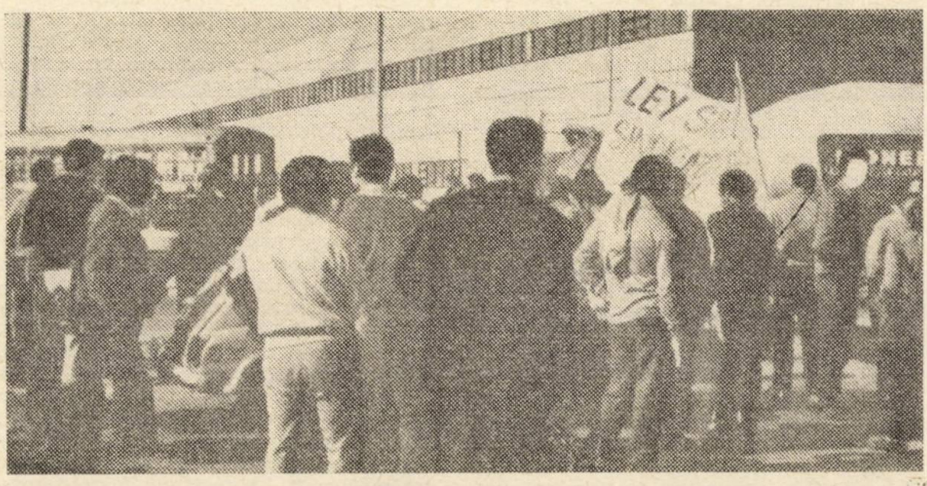

GREVIȘTII DE LA „SEAT"
O înfruntare de o violență excepțională între muncitorii barcelonezi și poliție

torităţilor şi a patronatului, intrarea în scenă a poliţiei armate şi închiderea uzinei.

Nu este prima oară cînd oscilarea sistemului între „liberalizare" şi „înăsprire" provoacă incidente mai mult sau mai puţin violente. Fiece zi care trece face mai dificilă această liberalizare mereu anunţată şi mereu amînată. Şi ceea ce este adevărat în privinţa liberalizării e valabil şi pentru venirea la putere a lui Juan Carlos, de la care unele cercuri spaniole par să aştepte, pe drept cuvînt sau nu, o îmblînzire a regimului. De îndată ce momentul propice, aşteptat multă vreme, pare pe punctul de a se apropia, se asistă la o anumită oscilare a regimului şi la acţiuni revendicative în lanţ. Atunci se face apel la poliţia armată şi la garda civilă, iar bătrînul Caudillo anunţă că-şi va păstra în mod ferm funcţiile atît timp cît îi vor permite forţele.

Elena de la SOUCHERE

— Ar trebui să strîng cureaua...
(Din **Stuttgarter Nachrichten**)

DIE ZEIT
WOCHENZEITUNG FÜR POLITIK · WIRTSCHAFT · HANDEL UND KULTUR
HAMBURG

CÎT DE SERIOASĂ ESTE CRIZA?

LA ÎNCEPUTUL anului de recesiune 1967, cu puţine săptămîni după numirea sa în funcţia de ministru al economiei, Karl Schiller a făcut o vizită la bursa din Düsseldorf. Pe atunci, economia vest-germană se afla la punctul cel mai scăzut. Erau înregistraţi aproape 700 000 de şomeri şi în multe fabrici se lucra numai 30 de ore pe săptămînă. Ministrul însă manifesta un optimism contagios. El dădea bancherilor, industriaşilor şi agenţilor de bursă asigurări: „În curînd pe tăbliţe vor figura cu totul alte cifre".

Previziunea s-a adeverit. Scurtă vreme după aceea, la bursele vest-germane de efecte domnea din nou buna dispoziţie, iar pînă la sfîrşitul marii coaliţii, cursurile acţiunilor au crescut constant. Karl Schiller spunea atunci, cu mîndrie, că bursa, ca un „barometru în care te poţi încrede", indica tocmai o politică economică încununată de succes.

Astăzi, ministrul economiei nu se va mai orienta decît fără tragere de inimă după acest barometru. Ceea ce se cîştigase în primii doi ani s-a pierdut din nou, în mare parte, în ultimii doi ani. Între timp, cursurile acţiunilor vest-germane au atins nivelul critic, din toamna lui 1967. Şi nimeni nu cutează astăzi să fie prea optimist ; desigur, în orice caz, nu ministrul economiei : Schiller nu mai face de mult vizite la burse.

Aproape în fiecare zi apar ştiri despre restrîngeri ale producţiei şi diminuarea unor investiţii planificate, despre reducerea timpului de muncă, despre concedieri şi restricţii la angajare. Institutele de cercetări conjuncturale nu mai prevăd pentru 1972 decît o creştere a economiei cu 1 la sută, deci aproape o stagnare.

Doi factori fac, înainte de toate, ca perspectivele pe 1972 să pară sumbre :

1. Recesiunea din 1966—67 a constituit un fenomen naţional, pe care, în ultimă analiză, noi am putut să-l depăşim prin forţe proprii ; în prezent, criza „gătită acasă" este exacerbată de haosul monetar internaţional.

2. Tensiunile sociale în interior sînt mult mai mari decît acum cinci ani. Relaţiile dintre, cum se spune la noi, „economic" (adică oamenii care hotărăsc asupra investiţiilor) şi guvern se caracterizează printr-o escaladare a neîncrederii reciproce. Iar aşa-zisa „acţiune concertată" lansată de Schiller a fost, între timp, degradată la rangul de compromis declamator.

Prin criza monetară, „lumea sănătoasă" a intrat, pentru exportatorii vest-germani, într-o dezordine deplină. Mai întîi, revalorizarea, apoi cursul flotant al mărcii, în fine taxa vamală specială americană au redus, în mod drastic, beneficiile în tranzacţiile de export şi periclitează competitivitatea. Astfel, în decurs de doi ani, de pildă, maşinile vest-germane s-au scumpit cu 30—35 la sută pentru cumpărătorii străini, deoarece, în afara modificărilor de paritate, cheltuielile sporite au dus la preţuri mai ridicate.

Alternativa, mereu propagată, de a se înlocui pieţele de export ameninţate sau pierdute prin intensificarea cererii interne, prin stimularea investiţiilor în infrastructură se întemeiază pe o dublă concluzie falsă. Pe de o parte, zecile de mii de salariaţi, care, de pildă, se îndeletnicesc astăzi cu producerea automobilelor Volkswagen şi, în general, a maşinilor, nu pot fi reprofilaţi peste noapte pentru construirea de universităţi şi clinici. Pe de altă parte, în condiţiile unei asemenea politici, mult-admiratul nostru stoc de devize s-ar topi cu repeziciune. Aşa-numitul „bilanţ al cheltuielilor curente" va înregistra şi anul acesta un deficit de 1,5—2 miliarde mărci. Aceasta înseamnă că în 1971 — în ciuda menţinerii unui excedent înalt al exporturilor — nu vom cîştiga atîtea devize cît va trebui să cheltuim pentru călătoriile în străinătate, cheltuielile de staţionare ale trupelor străine, transferurile de muncitori străini şi scopuri similare.

Republica federală nu-şi poate permite, aşadar, să renunţe de bună voie chiar şi numai la o zecime din exporturile ei : aceasta ar însemna o pierdere a sumei de aproape 14 miliarde mărci. Nu fără temei ne anunţă acum şi ministrul economiei — cu puţine luni în urmă un apărător zelos al cursurilor de schimb libere — că revalorizarea de facto a mărcii, realizată prin această măsură, este „mult prea ridicată". Ce-i drept, fără a întreprinde, deocamdată, ceva împotriva acestui efect nedorit.

De o necesitate nu mai puţin stringentă decît restabilirea unor relaţii monetare oarecum ferme („marea reformă" va rămîne încă multă vreme o utopie) este, pentru guvern, redobîndirea încrederii în interior. Aceasta înseamnă ca, în cele din urmă, să se elibereze, şi în public, de iluzii. Reforma învăţămîntului, protecţia mediului înconjurător, modernizarea oraşelor, extinderea asigurărilor sociale etc. — experţii ştiu de mult că toate aceste obiective nu pot fi realizate dintr-o dată, ci numai separat, eşalonat pe etape, şi, în genere, numai în cadrul unei economii prospere.

Dat fiind situaţia economică schimbată, guvernul este dator să fixeze, fără alte amînări, noi date orientative pentru politica în domeniul salariilor (lucru pe care ar fi fost obligat de mult să-l facă după legea de stabilizare) şi, apoi, să le susţină cu toată autoritatea. Oricît de amară li s-ar părea situaţia, social-democraţii trebuie să solicite înţelegerea sindicatelor, astfel încît, după trei „ani graşi", salariaţii să fie constrînşi să se declare mulţumiţi cu o creştere minimă a venitului lor real.

În actuala conjunctură, cel mai mare partid de guvernămînt nu-şi poate permite să dea curs unor revendicări radicale. Ele ar stîrni în egală măsură speranţe nejustificate la unii şi temeri exagerate la alţii. Actualul guvern nu-şi poate îngădui să provoace dezamăgirea tuturor grupurilor sociale ; mai ales acum, cînd îi stă în faţă anul 1972 — excepţional de dificil din punct de vedere economic, deci şi politic.

Dieter STOLZE

KNUD – BORGE ANDERSEN

ministrul afacerilor externe al Danemarcei

În urma alegerilor legislative desfăşurate în Danemarca la începutul lunii octombrie, partidele socialiste (social-democrat şi socialist) au întrunit voturile necesare pentru constituirea unui guvern minoritar de coaliţie. Noul premier, Jens Otto Krag, revine astfel în fruntea guvernului după patru ani de opoziţie.

În cabinetul nou format, portofoliul afacerilor externe a fost încredinţat lui Knud-Borge Andersen (membru al partidului social-democrat).

Knud-Borge Andersen s-a născut la Copenhaga, la 1 decembrie 1914. Se orientează spre studiul ştiinţelor politice şi economice, obţinînd în anul 1940 diploma de candidat în ştiinţe. După terminarea studiilor lucrează multă vreme ca ziarist. În 1948 este numit şef de serviciu în cadrul radiodifuziunii daneze. Această activitate o desfăşoară paralel cu munca de profesor la Krogerup Hojskole (Înalta şcoală populară) în perioada 1946—1950. Ulterior, între 1950—1957, ocupă funcţia de director la o altă şcoală populară, Roskilde Hojskole. Tot ca director funcţionează la „Haute Ecole Populaire Nordique" din Geneva, la cursurile de vară, între anii 1953—1958.

Îşi începe cariera politică în 1957, fiind fără întrerupere, pînă în 1970, membru al Camerei Deputaţilor.

A fost delegat în diverse misiuni ale ţării sale în străinătate : comisia daneză la U.N.E.S.C.O., Comisia nordică pentru cultură, Consiliul Nordic.

Între anii 1964 şi 1968 conduce departamentul educaţiei în cabinetul Krag. Începînd din 1970, în cadrul partidului său (social-democrat) îndeplineşte funcţia de secretar.

Knud-Borge Andersen este autorul a numeroase studii şi articole tratînd probleme sociale, îndeosebi de educaţie şi instrucţie populară.

Printre primele măsuri de politică externă, întreprinse de noul cabinet danez, figurează iniţierea unor contacte în vederea stabilirii de relaţii diplomatice cu R. D. Vietnam, ţară pe care Knud-Borge Andersen a vizitat-o în vara anului trecut.

Ş. N.

L'EXPRESS

PARIS

PREGĂTIRI ELECTORALE ?

VA DIZOLVA, nu va dizolva ? În martie 1972, în iunie sau în octombrie ? Sau, suprem rafinament, preşedintele Republicii nu va face nimic ? Va lăsa oare în mod subtil Adunarea să-şi urmeze cursul normal pînă în martie 1973 ?

Un alt mod de a spune aceeaşi ghicitoare constă în a pune întrebarea : „Sîntem sau nu sîntem în perioadă electorală ?" În majoritatea ţărilor, la această întrebare se răspunde aşa : ne aflăm în perioadă electorală atunci cînd sîntem pe punctul de a avea alegeri. În Franţa, totul este altfel. Se pare că tocmai atunci cînd, potrivit regulilor, nu se prevăd alegeri, problema se pune cu o acuitate deosebită. În urmă cu un an, numărul candidaţilor prezidenţiali creştea imediat după ce fusese ales un preşedinte. De un an, Adunarea, care abia a ajuns la mijlocul mandatului ei, este mult mai preocupată să-şi succeadă decît de exercitarea prerogativelor ei.

De ce se consideră oare că atunci cînd încearcă să-şi exercite prerogativele, Adunarea manifestă o atitudine „electorală" ? Atunci cînd preşedinţi de comisie, cu toţii stîlpi ai U.D.R., critică funcţionarea controlului parlamentar, atunci cînd d-na Troizier, membru al majorităţii, atacă bugetul sănătăţii publice, atunci cînd republicanii independenţi se străduiesc să-şi definească din nou originalitatea, se vorbeşte de criză în cadrul majorităţii. Comentatorii văd în aceasta imediat semnul că ne aflăm într-adevăr în perioadă electorală. Cu alte cuvinte, exercitarea unui drept de critică, care ar trebui să fie cotidian, este considerată drept o comportare excepţională, explicabilă, dacă nu scuzabilă, doar în perspectiva unei consultări populare.

Puterea executivă este atinsă de hipertrofie. Ea se mişcă încet în spaţiile pustii ale majorităţii. Dîndu-şi seama că a pierdut contactul, ea se străduieşte să-l restabilească în mod periodic printr-un demers special — conferinţă de presă, cuvîntare televizată, mare discurs al primului ministru în Adunare. Dar este vorba totdeauna de monologuri. Adevăratul dialog nu se reînsufleţeşte decît în perioadă electorală.

De altfel, în toate domeniile domneşte metoda „întîlnirilor", care este foarte proastă, de vreme ce constă în a întîrzia sistematic schimburile de păreri şi în a permite ca încordările să crească. Astfel, printr-un paradox ciudat, cea de-a V-a Republică, care dorea să lupte împotriva excesele electoralismului, le reînvie, deoarece pune capăt imediat oricărei discuţii sincere de fond în afara scadenţelor votului universal.

Au fost subliniate insistent inconvenientele regimurilor de Adunare. Dar se uită că, în Franţa, hipertrofia parlamentului era un antidot la hipercentralizarea puterii executive. Prin faptul că cloroformizează în mod abil controlul parlamentar — chiar dacă provine din propriul său partid — nu înseamnă că executivul l-a înlocuit cu altceva : nici cu contraponderi regionale, nici cu recunoaşterea loială a ceea ce s-ar putea numi puterea informaţională, sporită prin ascensiunea mijloacelor de comunicare în masă.

Dar ceea ce este izbitor azi, este că electoralitatea loveşte în special regimurile majorităţii. Majoritatea miraculoasă, cea care a ieşit de la urne în iunie 1968, tremură pentru viitorul adepţilor ei. Ea este mai mult obeză decît puternică. Pentru a sta liniştită, trebuie să slăbească. Este explicabil că preşedintele Republicii este foarte tentat s-o facă să ajungă la dimensiunile ei normale.

Teama de alegeri a creat un fenomen de concurenţă înăuntrul majorităţii. Mulţimea este atît de mare încît trebuie să încerci să te singularizezi, să te deosebeşti, să te desparţi. Aşa se explică renaşterea unei frazeologii enigmatice. Unii vor să fie, fără s-o spună, dreapta majorităţii, alţii, fără să reuşească, vor să fie stînga ei. Iar celorlalţi nu le rămîne decît să precizeze că sînt „majoritatea majorităţii". La limită, demisia poate să pară singurul mijloc de a rămîne autentic majoritar, deoarece, aşa cum spune Jeanneney, „a rupe nu înseamnă a te opune sistematic".

Aceasta reaminteşte „sprijinul fără participare" şi „participarea fără sprijin" de odinioară.

Astfel, din motive diferite, cea de-a V-a Republică şi majoritatea ei se dedau la jocuri la fel de greu de înţeles ca acelea reproşate pe drept cuvînt republicilor precedente.

Jean-François REVEL

POŞTA REDACŢIEI

TATONĂRILE LUI LINDSAY

Victor Manoliu, Bucureşti. 1. După ce, în luna august, a părăsit rîndurile Partidului republican, trecînd la democraţi, primarul New York-ului, John Lindsay, pare să fi întărît supoziţiile potrivit cărora intenţiile de a candida la alegerile din 1972 se vor contura curînd. La 9 noiembrie, John Lindsay l-a însărcinat pe politicianul Richard Aurelio cu începerea unei campanii pregătitoare. Aurelio — a spus Lindsay — „va explora situaţia politică naţională pentru a mă ajuta în hotărîrea legată de rolul cel mai bun pe care aş putea să-l joc în 1972". În acest scop, Aurelio va călători în oraşele în care există primari democraţi şi va discuta cu liderii democraţi locali posibilităţile unui suport financiar într-o eventuală campanie. După cum se ştie, există mai mulţi politicieni care ar solicita candidatura din partea Partidului democrat — Edmund Muskie, Birch Bay, Henry Jackson, George McGovern şi Sam Yorty (ultimii trei şi-au anunţat oficial intenţia de a candida). 2. Secretarul general al Organizaţiei Naţiunilor Unite, U Thant, a fost internat în spital din pricina unui ulcer duodenal de care suferă de mai multă vreme. Medicii consideră că la sfîrşitul acestei luni îşi va putea relua activitatea. 3. Vizita oficială a premierului australian William McMahon la Londra a durat şase zile. McMahon s-a întîlnit cu omologul său Edward Heath, cu Sir Alec Douglas-Home, ministrul de externe, cu lord Carrington, ministrul apărării, cu Sir Leslie O'Brien, guvernatorul Băncii Angliei, cu Anthony Barber, ministrul finanţelor şi, bineînţeles, cu Geoffrey Rippon, negociatorul britanic pentru intrarea în Piaţa comună, deoarece discuţiile pe care premierul australian le-a avut în Marea Britanie au gravitat în jurul aderării Marii Britanii la C.E.E. După cum se ştie, mai multe personalităţi politice australiene, printre care şi vicepremierul Douglas Anthony, au criticat intenţiile guvernului britanic, bazîndu-se pe supoziţiile că, după intrarea în organismul vest-european, produsele agricole australiene vor fi înlocuite pe piaţa britanică de cele vest-europene, deşi preţurile acestora din urmă sînt mai ridicate. Potrivit ziarelor britanice, în cadrul discuţiilor au fost abordate şi alte teme: actuala criză monetară occidentală, prezenţa britanică la est de Suez, situaţia din Indochina şi la graniţa dintre India şi Pakistan etc. McMahon a vizitat într-adevăr pentru întîia oară Anglia în calitatea sa de premier.

D. Vasilache, Bucureşti. 1. O hartă a drumului transamazonian am publicat în nr. 38 din acest an. 2. New York-ul are trei aeroporturi: Kennedy, La Guardia şi Newark. Pentru descongestionarea traficului se intenţionează construirea unui alt mare aeroport, la cinci kilometri de coastă, care va fi legat de oraş prin trenuri foarte rapide. Noul aeroport (care ar urma să fie terminat în 1985) ar permite aproximativ şase sute de decolări şi aterizări într-o oră, faţă de numai 173 ale celor trei aeroporturi în serviciu astăzi. 3. La Londra există două aeroporturi internaţionale: Heathrow şi Gatwick. Se proiectează şi aici construirea unui al treilea aeroport internaţional. Cublington, locul ales iniţial, nu a întrunit în cele din urmă adeziunea, propunîndu-se construirea noului aeroport la Foulness, foarte aproape de coastă.

Ioan Voiticeanu, Arad. Vă mulţumim pentru sesizare. Aşteptăm alte scrisori de la dv.

ÎN CAMERA COMUNELOR

I. Vlad, Tîrgovişte. Sala în care se desfăşoară şedinţele Camerei Comunelor are 23 metri lungime. Deputaţii nu au, cum credeţi dv., un loc stabilit dinainte, ci fiecare se aşează unde doreşte — în afara membrilor guvernului şi ai „cabinetului din umbră", care ocupă primele rînduri, faţă în faţă. De asemenea, nu există vreo obligaţie pentru deputaţi de a asista la toate discuţiile; fiecare soseşte sau părăseşte sala cînd doreşte; există însă obligaţia ca la sosire deputatul să salute pe speaker. Nu există vreo ţinută obligatorie pentru deputaţi. În schimb e interzis a se aplauda, a se citi şi scrie sau a se mînca în Camera Comunelor. În ceea ce priveşte modul în care deputaţii se adresează unii altora, trebuie precizat că există o ierarhie: fiecare deputat este „onorabil"; miniştrii sau foştii miniştri sînt „prea onorabili"; un membru al propriului partid poate fi „prietenul meu", un ofiţer decorat — „curajos", un avocat sau profesor — „savant, învăţat" (learned). Atracţia la care vă referiţi este, desigur, „question time" — momentul (marţi şi joi) în care, timp de cincisprezece minute, primul ministru răspunde oricăror întrebări (alcătuite după anumite reguli: scurte, fără citate, totul spus repede). **În fotografie:** aspect din timpul unei şedinţe a Camerei Comunelor.

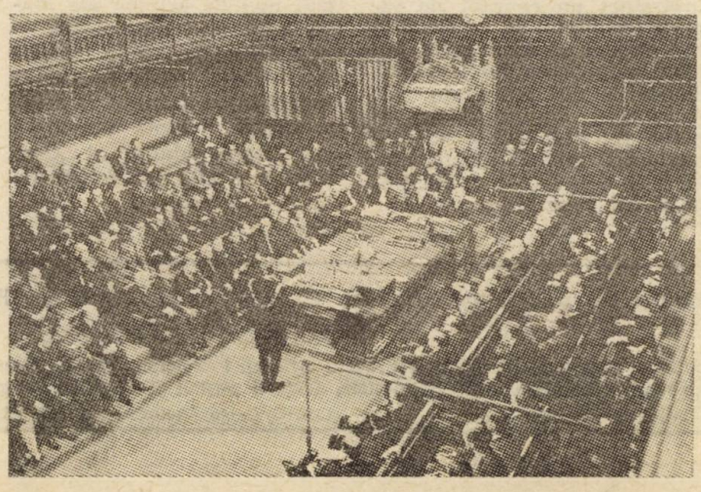

IMPORTANT!

Anunţăm pe cititorii noştri că a început reînnoirea abonamentelor pentru anul 1972.

Abonaţi-vă din timp şi pe termene cît mai lungi, pentru a vă asigura continuitate în primirea publicaţiei.

Preţul unui abonament este de:

— anual	**104 lei**
— pe şase luni	**52 „**
— pe trei luni	**26 „**

Abonamentele se fac prin oficiile şi agenţiile P.T.T.R, factorii poştali şi difuzorii de presă din întreprinderi şi instituţii.

STELE VARIABILE

Ilie Negulescu, Constanţa. Nu se poate stabili numărul exact al stelelor cu intensitate variabilă. Prima ediţie a „Catalogului general al stelelor variabile", apărută în 1948, menţiona 10 912 asemenea corpuri cereşti. A doua ediţie (1958) semnala 14 711 stele variabile, iar cifra din ultima ediţie a „Catalogului", recent publicată, era de 20 473. (Trebuie de altfel precizat că, în decursul secolelor, pe măsură ce mijloacele de informare şi investigaţie s-au înmulţit, descoperirile de acest gen au sporit aproape în proporţie geometrică. Prima stea a cărei strălucire avea o intensitate variabilă — cunoscuta Mira Ceti — a fost descoperită de pastorul David Fabricius în 1596; a doua, în anul 1667; în 1800 se cunoşteau 11 asemenea stele, iar în 1866 — 119). Desigur, prima întrebare pe care şi-o pun cercetătorii este legată de cauza unui asemenea fenomen. „Această cauză — declară Paolo Maffei de la Universitatea din Roma — nu este aceeaşi în toate cazurile. Anumite stele variază periodic, cu o extremă regularitate, sporind şi diminuînd volumul lor ca într-o uriaşă respiraţie; altele sînt constituite din sisteme de două stele care, rotindu-se în jurul unui centru comun, se eclipsează în mod regulat; altele sînt urmarea unor fenomene explozive mai mult sau mai puţin frecvente. În sfîrşit, în cazul altora, e vorba de procese încă necunoscute, legate de primele faze ale formării stelelor.

Dan Lucian Picu, Braşov. A doua din ipotezele dv. este cea adevărată. Carta O.N.U. stipulează că trebuie număraţi numai delegaţii „prezenţi şi votanţi". Prin urmare, în cazul la care vă referiţi, au fost luate în consideraţie numai delegaţiile care au votat, efectiv, fie pentru, fie împotrivă — şi nu abţinerile sau absentările.

POȘTA REDACȚIEI

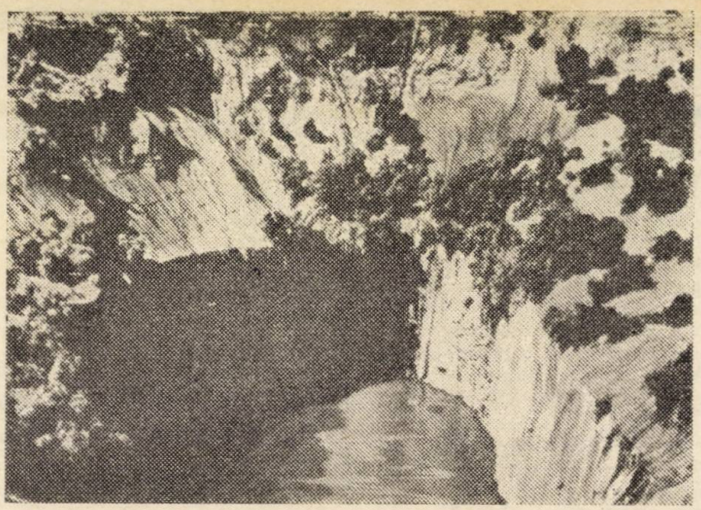

Marin Stroe, Caracal. Primele diamante de la Kimberley au fost descoperite în anul 1871 de un copil. În numai cîteva luni, mii și apoi zeci de mii de căutători de diamante invadează regiunea, în speranța îmbogățirii peste noapte. Zona în care au scormonit pămîntul pentru căutarea pietrelor prețioase are astăzi aspectul unui crater. De fapt, la Kimberley, **(în fotografie)** de peste cincizeci de ani nu mai există diamante.

DEFOLIANȚI ÎN VIETNAM

Ionel Lixandru, București. 1. Potrivit cifrelor oficiale americane, între 1962 și 1970 a fost atinsă de acțiunea defolianților o suprafață de 23 360 kmp (aproximativ a șaptea parte din teritoriul Vietnamului de sud) : 1962 — 23 kmp ; 1963 — 101 kmp ; 1964 — 380 kmp ; 1965 — 897 kmp ; 1966 — 3 422 kmp ; 1967 — 6 914 kmp ; 1968 — 5 388 kmp ; 1969 — 5 211 kmp ; 1970 — 1 024 kmp. Pe de altă parte, Frontul Național de Eliberare a publicat o serie de statistici în care se arată că, între 1961 și sfîrșitul lui 1970, aproape 40 000 kmp au fost atinși de substanțe defoliante, iar aproximativ 1 300 000 de persoane au fost intoxicate. 2. Vă referiți, probabil, la o recentă și interesantă descoperire a unui medic : detectorul de activitate cardiacă de buzunar, în greutate de 370 grame și asemănător unui radio cu tranzistori. Creatorul său — dr. David Danon, profesor la Institutul de cercetări Weizmann din Rehovot (Israel). Detectorul de buzunar este alimentat de două baterii radio de 9 volți și pare a fi foarte necesar în cazurile de urgență, spre a stabili dacă pentru cei grav răniți mai pot exista sau nu speranțe de salvare.

Toader Pircu, Iași. Vă sugerăm să vă adresați revistei „Magazin istoric".

I. C. Popescu, Arad. Vă mulțumim pentru scrisoarea trimisă. Din păcate, ne-a parvenit prea tîrziu pentru a putea fi publicată. Vom avea în vedere propunerea dv.

UNIVERSITATEA NAȚIUNILOR UNITE

Ilie Săndulescu, Galați. 1. Nu există încă o universitate a Organizației Națiunilor Unite dar aveți dreptate în afirmația dv : se întrevede organizarea unui asemenea institut de învățămînt. Recomandarea de a se crea o „Universitate a Națiunilor Unite" a fost făcută de secretarul general al O.N.U., U Thant, care a precizat în cadrul unei conferințe de presă că institutul nu va acorda diplome ci va fi un „sistem suplu de cooperare între savanți și între instituții care lucrează în domeniul învățămîntului și al cercetării la un nivel superior. Universitatea va trebui concepută ca un centru de coordonare și de discuții, în care cercetători sosiți din toate colțurile lumii vor confrunta și vor analiza rezultatele lucrărilor lor". Pentru a se ajunge la crearea Universității Națiunilor Unite există încă numeroase probleme. Cu rezolvarea lor a fost însărcinat un comitet de experți (comitetul se va reuni în trei sesiuni, în anul 1972). Potrivit estimărilor lui U Thant, domeniile de activitate ale proiectatei universități vor putea fi : problemele păcii și cooperării internaționale, problemele dezvoltării, populației, mediului înconjurător.

MAFIA

Adrian Horia Ungur, Cluj. 1. Mafia acționează atît în țara de origine — Italia (în satele și orașele siciliene), cît și în Statele Unite, (Chicago și New York), unde este cunoscută sub denumirea de „Cosa Nostra" sau „Mîna neagră". 2. Legislația italiană prevede pedeapsa cu închisoare pînă la 6 luni pentru martorii care, avînd cunoștință de acțiuni ale Mafiei le ascund în virtutea „legii tăcerii" („omerta"). În vastul cîmp al martorilor tăcuți — scrie revista «Europeo» — mulți consideră ca o diplomă de onoare cele șase luni pe care trebuie să le petreacă în închisoare pentru că au mințit. Majoritatea celor care depun mărturie falsă n-o fac nici din complicitate, nici din interes, ci numai din frică. Și acest lucru magistrații italieni îl știu". 3. Traficul de stupefiante nu este decît unul din domeniile (mai noi) de acțiune ale Mafiei, care nu-l controlează — așa cum credeți — în întregime. 4. Deși lupta împotriva stupefiantelor a intrat în atenția O.N.U., lupta împotriva organizației „Mafia" și „Cosa Nostra" se află sub jurisdicția statelor respective.

IMPORTUL... APEI POTABILE

N. Gheorghiu, Breaza. Situația la care vă referiți a fost provocată de aruncarea în apele Rhinului a reziduurilor minelor de potasiu din Alsacia și a reziduurilor unor uzine aflate pe malurile fluviului, poluarea fluviului sporind în mod îngrijorător în ultima vreme. Fenomenul e agravat și de lipsa unor ploi abundente în acest an care ar fi diminuat în parte efectele poluării. Oricum, relatează cotidianul „Le Monde", aprovizionarea cu apă potabilă în Olanda și mai cu seamă la Rotterdam e în pericol, iar autoritățile au început să importe... apă potabilă din Norvegia. Mai mulți parlamentari au cerut ca ministrul de externe olandez să depună o plîngere împotriva Franței la Curtea Internațională de Justiție de la Haga, pentru violarea dreptului internațional, în special prin nerespectarea condițiilor de luptă comună împotriva poluării.

Dumitru Stănescu, București. 1. Potrivit informațiilor publicate de autoritățile filipineze, de la deschiderea campaniei electorale (iulie) pînă în preajma alegerilor au fost ucise în diverse reuniuni și manifestații electorale 125 de persoane și rănite alte 108. 2. André Rives-Henrys, deputat din partea U.D.R., este într-adevăr inculpat în scandalul „Garantie foncière". 3. Nu se poate spune încă nimic despre succesorul lui U. Thant în funcția de secretar general al Națiunilor Unite. Există speculații în jurul mai multor personalități politice, despre care revista noastră a scris în mai multe rînduri. Deocamdată, nici unul din posibilii candidați nu întrunește (firește, tot în cadrul acestor speculații) majoritatea. 4. Din 1969 pînă la jumătatea lunii noiembrie a.c., guvernul american condus de Richard Nixon a fost remaniat de șase ori. Ultima schimbare a vizat ministerul agriculturii: în locul lui Clifford Hardin, demisionat, Richard Nixon l-a numit pe Earl Butz (62 de ani), profesor de agricultură.

Liviu Statache, Tecuci. Vă sugerăm consultarea informațiilor apărute în perioadele respective. Nu dispunem de datele care vă interesează.

LUMEA săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România
REDACTOR-ȘEF LIVIU RODESCU
Redacția și administrația : București, Piața Scînteii 1 Telefon 17.60 10. Internațional 13 52 63 și 13 53 55 Telex 197
Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții
Abonamentele pentru străinătate : prin I.C.E. „Libri", Calea Victoriei nr. 126, căsuța poștală 134—135. Telex 225
C. P. C. S

Uzinele chimice VALEA CĂLUGĂREASCĂ

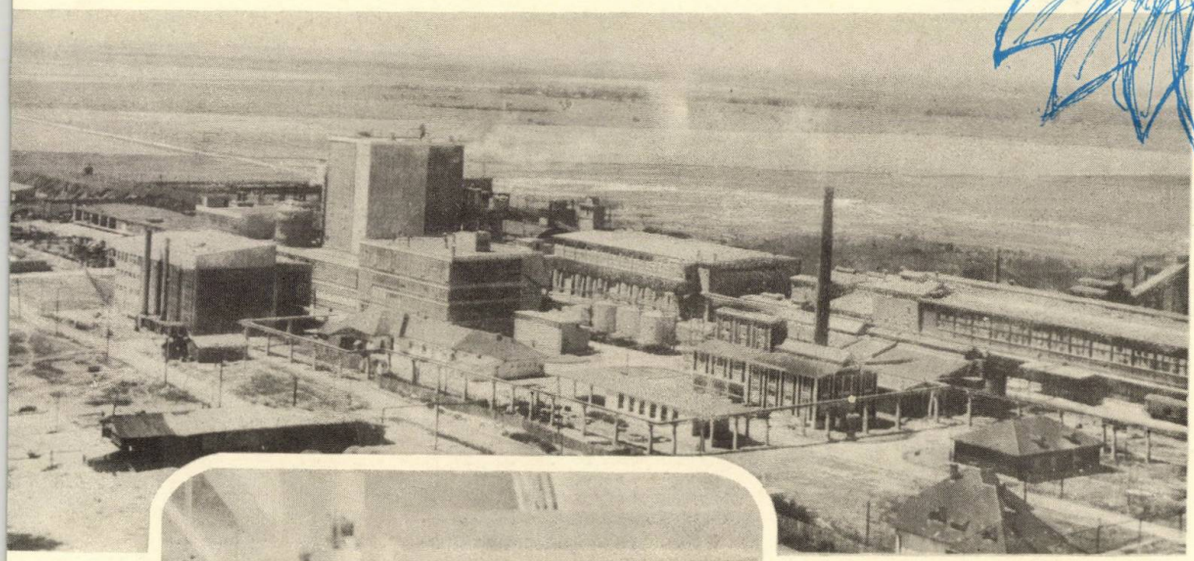

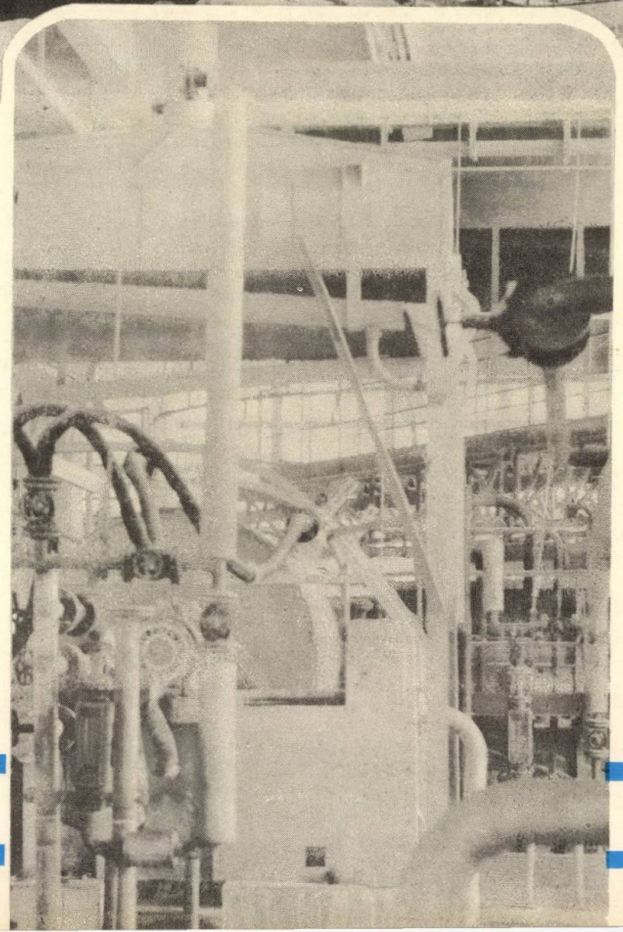

REALIZEAZĂ PENTRU PIAŢA INTERNĂ ŞI EXPORT PRODUSE MULT SOLICITATE :

— superfosfat şi săruri pe bază de fosfor cahexametafosfat de sodiu, fosfat disodit şi trisodit, fosfat diamoniu, fosfat monopotasic, săruri de fosfatare pe bază de zinc şi de mangan — similare cu sărurile Bonder — săruri de topire — similare cu sărurile Joha — tripolifosfat de sodiu.
— acid sulfuric, bioxid de sulf lichid, sulfiţi alcalini, rodalit, cement de cupru.
— oxid de zinc şi ultramarin.
— oxigen termic şi medicinal.

INTREPRINDEREA PENTRU COMERȚUL EXTERIOR

BRAȘOV
AUTO-TRACTOR
ROMANIA

exportă și importă
autocamioane,
tractoare, autospeciale,
autoutilitare, autobuze

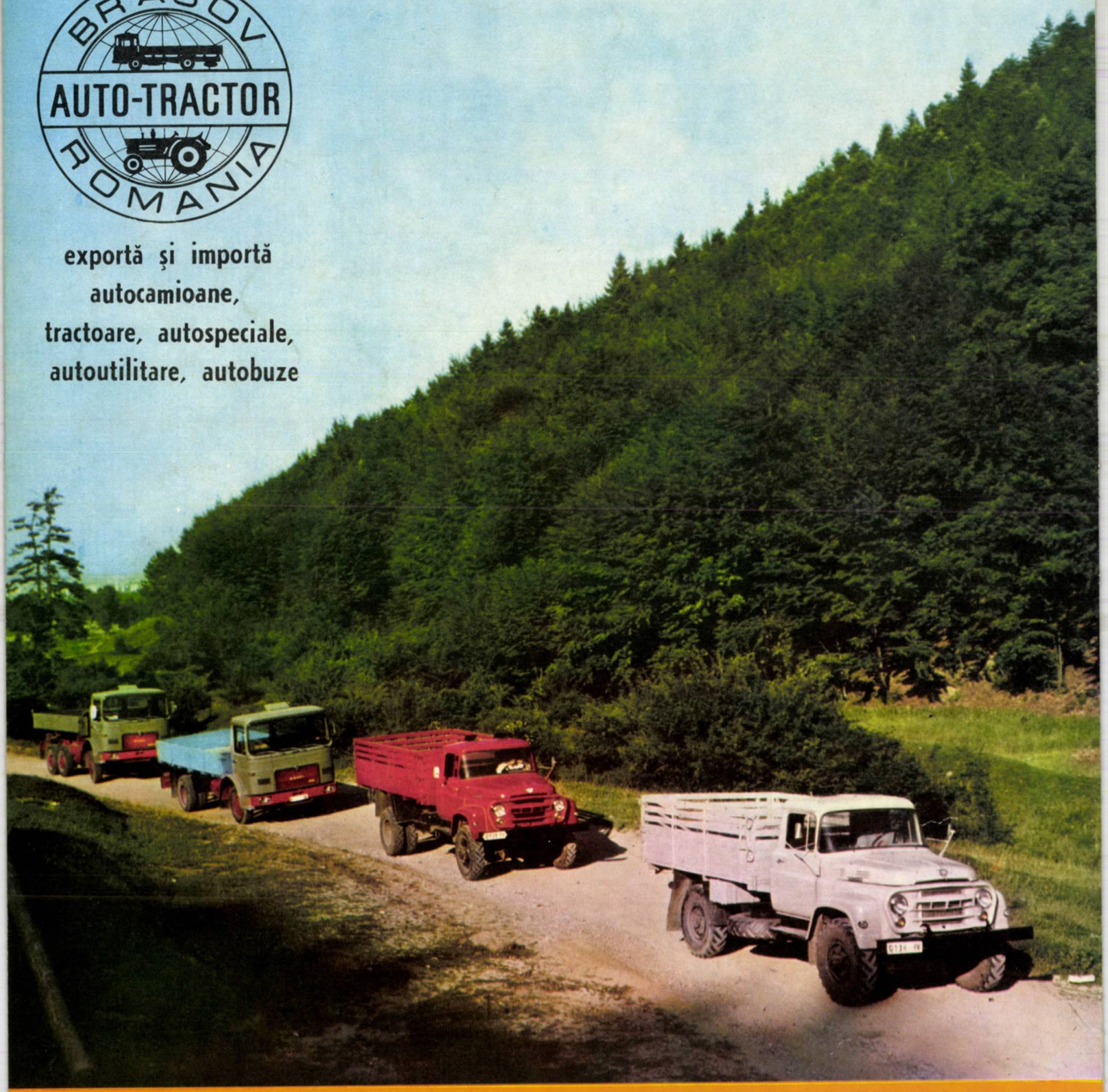

AUTO-TRACTOR Brașov, str. Nicolae Iorga nr. 2
tel.: 20133 telex 012268; 012278

Lei 2

40 de pagini

LUMEA

Nr. 50 9 decembrie 1971

ANATOMIA UNUI CONTINENT
— partea a II-a —

VARȘOVIA

CONGRESUL PARTIDULUI MUNCITORESC UNIT POLONEZ

Conflictul indo — pakistanez

COMPETIȚIA PENTRU QUIRINALE

IMAGINI

DIN

ŢĂRILE SOCIALISMULUI

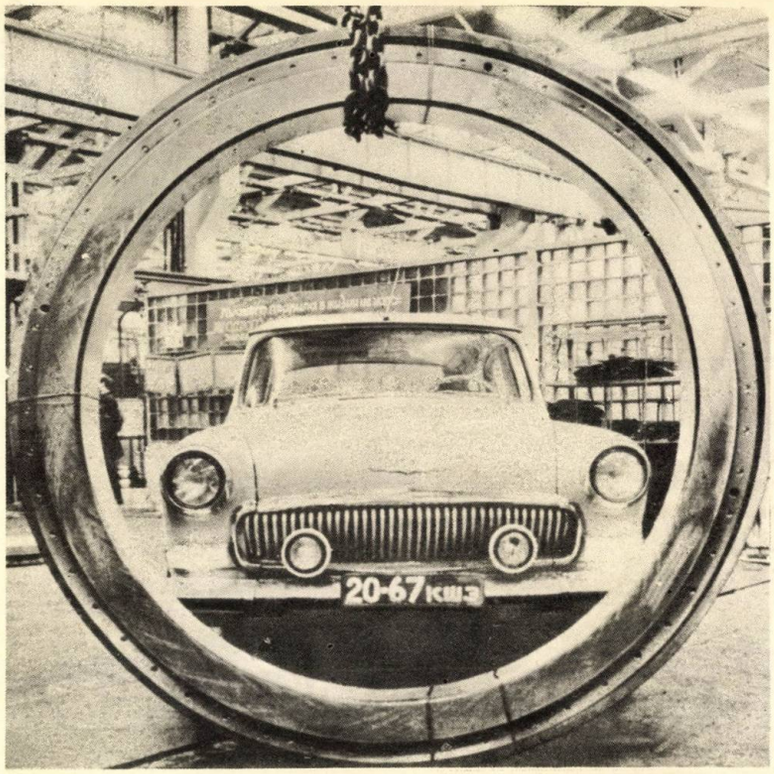

Rulment gigant produs de întreprinderile de specialitate ale industriei sovietice

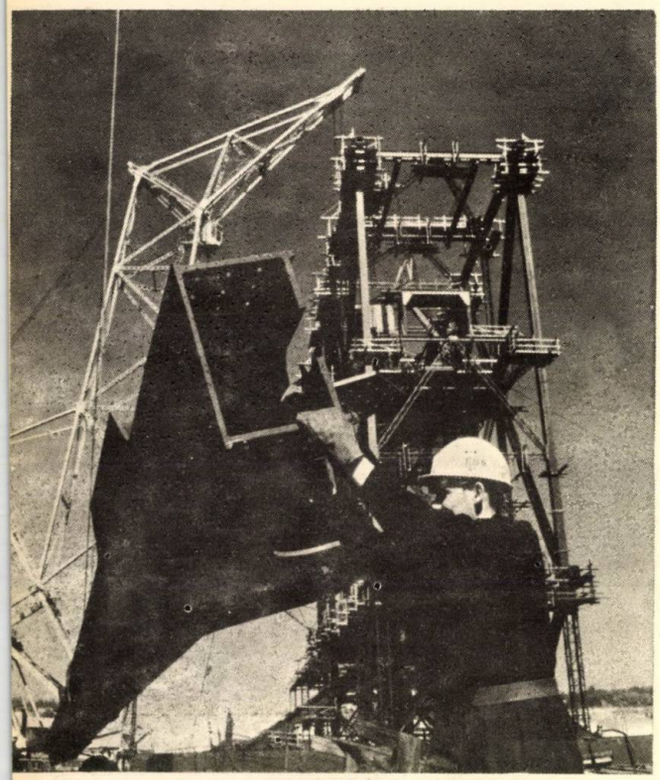

Pe şantierul marelui pod transportor care se construieşte la mina Welzow-Süd din R. D. Germană

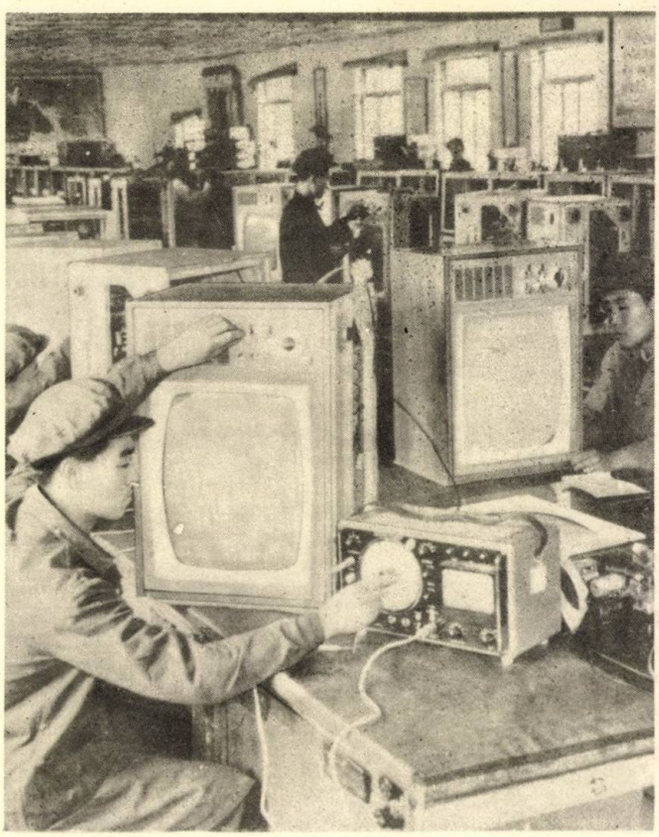

Televizoare produse de uzina „14 Martie" din R.P.D. Coreeană

Siluete ale arhitecturii contemporane la Sofia

LUMEA

Nr. 50 (424) 9 decembrie 1971

MENIT să traseze programul dezvoltării socialiste continue a R. P. Polone, program cuprins în documentele programatice prezentate de tovarășul Edward Gierek și de alți conducători ai partidului, Congresul al VI-lea al P.M.U.P., ale cărui lucrări se desfășoară în această săptămînă la Varșovia, reunește peste 1 800 de delegați reprezentînd 2 270 000 membri și candidați de partid, precum și delegații a 70 de partide comuniste și muncitorești, socialiste și democratice de peste hotare (pag. 2). Cu vii și puternice aplauze a fost subliniată cuvîntarea de salut rostită de la tribuna Congresului de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, conducătorul delegației Partidului Comunist Român (pag. 3).

LA MONTECITORIO, sediul Camerei Deputaților, 1009 „mari electori" (parlamentari și reprezentanți ai regiunilor) se reunesc astăzi pentru a începe alegerea celui de-al optulea președinte al Italiei, alegere care ar putea să necesite cîteva tururi de scrutin. Cine sînt candidații pentru Quirinale? Ce semnificație are scrutinul prezidențial? Cum poate fi caracterizat climatul politic și social-economic în care se desfășoară actualele alegeri? (pag. 17)

PROGRAMATĂ înaintea termenului prevăzut de obișnuitele consultări semestriale franco-vestgermane la nivel înalt, recenta întîlnire Pompidou-Brandt a avut ca obiectiv major examinarea divergențelor survenite între cele două țări pe fondul crizei monetare interoccidentale (pag. 20). Încercarea de a atenua această criză, cu adînci implicații economice și politice, a constituit și obiectul reuniunii de la Roma a grupului „celor zece" (pag. 35).

CONTINUĂM publicarea grupajului „Anatomia unui continent" care, în acest număr, abordează relațiile țării noastre cu statele latino-americane, marile probleme ale luptei împotriva subdezvoltării pe continent, o serie de inițiative regionale vizînd emanciparea de dominația capitalurilor străine. În cadrul grupajului continuăm să prezentăm de asemenea noi date documentare, hărți și ilustrații referitoare la continentul latino-american (pag. 22).

CONGRESUL COMUNIȘTILOR POLONEZI. 2

CUVÎNTAREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU LA CONGRESUL P.M.U.P. 3

ROMÂNIA — PREZENȚE, CONTACTE, OPINII. 5—7

- Dialogul româno-egiptean
- Convorbiri și declarații
— Dr. Abdellatif Filali, ministrul afacerilor externe al Regatului Maroc
— Ta Quang Buu, ministrul învățămîntului superior și mediu de specialitate al R. D. Vietnam
— Adrian Dimitriu, secretar general al Consiliului Central al Asociației Juriștilor din România

PE FIRUL EVENIMENTELOR

Conflictul indo-pakistanez. Radu Budeanu. 8
Copenhaga — Oslo. Vizita lui Alexei Kosighin. Ștefan Nicolae. 9
Washington. Prima din șase. Felicia Antip. 10
Bruxelles. Sesiunea N.A.T.O. Sergiu Verona. 10
Ulster. În căutarea unei soluții politice. Dorin Suciu. 11

DIN SURSE. 13

ARTICOLE ȘI REPORTAJE

Momentul pregătirilor concrete. Ilie Șerbănescu. 16
Competiția pentru Quirinale. Rodica Dumitrescu. 17
Tanzania. Un deceniu de construcție. Gh. Dragoș. 18
Convorbirile Pompidou—Brandt. Florica Șelmaru. 20
Ziua drepturilor omului. Nicolae Iordache. 34

SINTEZE

Izvoare ale influenței socialismului în viața internațională. Ion Mitran. 14

DOSARUL AMERICII LATINE. ANATOMIA UNUI CONTINENT. (II)

— Autodefinire în lupta pentru independență. Eugen Pop. 22
— România și America Latină. Vasile Dan. 26
— America Centrală. Convergențe și divergențe. Elena de la Souchère. 28
— De ce s-a format „Grupul andin". Carlos Ortega. 31

ÎNSEMNĂRILE UNUI ECONOMIST. 35

PUNCTE DE VEDERE

PROFIL

Dr. Aziz Sedki, prim-vicepreședinte al guvernului R. A. a Egiptului. 37

POȘTA REDACȚIEI 39—40

Pe coperta revistei : Palatul Quirinale, reședința președintelui Italiei.

CONGRESUL COMUNIȘTILOR POLONEZI

De la trimisul nostru la Varșovia

Fără îndoială, decembrie este în Polonia luna unor importante evenimente în viața partidului: în urmă cu 30 de ani, în condițiile grele ale ocupației hitleriste, lua naștere Partidul Muncitoresc Polonez, continuator al luptei Partidului Comunist Polonez, și tot în decembrie, acum 23 de ani, era făurit, prin unificarea Partidului Muncitoresc Polonez și Partidului Socialist Polonez, partidul unic marxist-leninist al clasei muncitoare — Partidul Muncitoresc Unit Polonez. Iar în acest început de decembrie, într-o atmosferă de vie însuflețire, de activizare sporită a clasei muncitoare și a celorlalți oameni ai muncii, în capitala Poloniei socialiste se desfășoară lucrările celui de al VI-lea Congres al P.M.U.P., moment de seamă în viața comuniștilor polonezi, a întregii țări.

La Congres participă 1 815 delegați, reprezentînd peste 2 270 000 de membri și candidați ai partidului; dintre aceștia, peste 70 la sută participă pentru prima oară ca delegați la un congres de partid; 44 la sută dintre ei reprezintă clasa muncitoare poloneză. În legătură cu acest ultim aspect, ziarul „Zycie Warszawy" remarca faptul că la nici un congres anterior al partidului clasa muncitoare nu a fost atît de larg reprezentată. În marea sală a congreselor din Palatul Culturii și Științei sînt prezenți, de asemenea, reprezentanți ai altor pături și categorii sociale, numeroși invitați, oaspeți de peste hotare, sînt prezente 70 de delegații ale partidelor comuniste, muncitorești și socialiste din țări ale Europei, Asiei, Africii și Americii.

La lucrările Congresului P.M.U.P. participă delegația Partidului Comunist Român, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România.

Pe ordinea de zi a Congresului, potrivit hotărîrii celei de-a XI-a Plenare a C.C. al P.M.U.P., figurează următoarele probleme: Raportul de activitate al C.C. al P.M.U.P. și sarcinile partidului privind dezvoltarea socialistă continuă a R. P. Polone; Raportul Comisiei Centrale de Revizie; Prevederile dezvoltării economice și sociale a țării, pe anii 1971—1975; Alegerea Comitetului Central și a Comisiei Centrale de Revizie.

Așa cum se știe, Congresul al VI-lea a fost convocat de Comitetul Central al partidului cu un an înainte de termenul prevăzut în statut. Aceasta s-a făcut în conformitate cu dorința generală a membrilor partidului și luîndu-se în considerare noua situație, noua etapă de dezvoltare a țării, care au ridicat în fața P.M.U.P. noi cerințe, mai înalte, sarcini calitativ noi. „Ca popor — scria în aceste zile «Trybuna Ludu» — noi trecem printr-un moment de o importanță deosebită pentru patria noastră. Printr-un moment cînd în fața noastră se ridică sarcina întăririi și dezvoltării construcției socialiste. Se pune problema adoptării unor hotărîri optime în diferitele domenii ale economiei naționale și ale vieții sociale, hotărîri care să corespundă nivelului atins în dezvoltarea forțelor de producție". Forul suprem al partidului este chemat să facă bilanțul perioadei de după Congresul al V-lea (1968) și în special, al ultimului an, pentru a formula pe această bază toate concluziile necesare și a adopta hotărîri de natură să accelereze dezvoltarea socialistă a țării, să dea un nou și puternic impuls economiei și culturii, să ducă la perfecționarea relațiilor sociale în ansamblu.

De altfel, liniile directoare ale acestui program au fost reliefate încă în concluziile și normele adoptate — după grelele încercări și experiența amară pe care au constituit-o evenimentele din decembrie 1970 — de către plenarele a VII-a și a VIII-a ale C.C. al P.M.U.P. Ele au în vedere o mai efectivă folosire, decît pînă în prezent, a tuturor energiilor și forțelor creatoare ale poporului, a talentului, patriotismului și abnegației sale, schimbări constructive în metodele de activitate ale partidului și guvernului, forme noi, mai largi, de atragere a oamenilor muncii la conducerea țării, întărirea legăturilor partidului cu clasa muncitoare, cu toți oamenii muncii, creșterea rolului de avangardă al clasei muncitoare, întărirea unității poporului — constructor al noii orînduiri.

„Îndeplinirea hotărîrilor plenarelor a VII-a și a VIII-a a asigurat politicii partidului sprijinul clasei muncitoare și al uriașei majorități a poporului, a contribuit la accelerarea dezvoltării economice, la o îmbunătățire esențială a condițiilor de trai ale oamenilor muncii, la întărirea statului popular și a relațiilor sociale socialiste", se arată în Raportul C.C. al P.M.U.P. privind activitatea partidului între Congresele al V-lea și al VI-lea, prezentat delegaților, la primul punct al ordinii de zi.

Un capitol important al acestui raport se referă la dezvoltarea economiei poloneze între Congresele al V-lea și al VI-lea ale partidului și îndeplinirea planului cincinal pe anii 1966—1970. În această perioadă, ca și în anii precedenți, politica economică a partidului a orientat eforturile clasei muncitoare și ale întregului popor spre rezolvarea principalelor probleme ale dezvoltării țării — industrializarea socialistă, creșterea producției agricole, dezvoltarea bazei de materii prime, creșterea ponderii economiei poloneze în schimbul internațional. Au fost construite și modernizate numeroase întreprinderi industriale, s-a extins baza de combustibil și energetică, s-a asimilat producția mai multor noi tipuri de produse. O mărturie a transformărilor structurale din economia națională este creșterea ponderii industriei în crearea venitului național pînă la 58 procente. Cincinalul 1966—1970 s-a caracterizat de asemenea printr-un ritm înalt al creșterii investițiilor și prin mărirea ponderii investițiilor în venitul național de la 18,8 la sută în 1965, la 22 la sută în 1970.

O realizare importantă a P.M.U.P. în anul 1971 — se arată în raport — o constituie întărirea autorității și intensificării activității Frontului unității poporului care reprezintă forma unirii patriotice celei mai largi a tuturor forțelor politice și sociale și a tuturor cetățenilor în jurul problemelor celor mai importante ale patriei. O însemnătate fundamentală pentru întărirea Frontului unității poporului a avut traducerea consecventă în viață a principiului potrivit căruia criteriul principal al aprecierii oamenilor — membri și nemembri de partid — este munca de bună calitate desfășurată în producție și conștiința datoriei cetățenești.

„În istoria construcției socialiste din Polonia, relevă raportul, au apărut dificultăți, greșeli și întîrzieri în creștere, dar, în ansamblu, a predominat linia justă a politicii partidului nostru, verificată în viața poporului și care a devenit sursa marilor lui realizări. Partidul nostru a organizat munca poporului care, sporind forțele de producție și succesele în multe domenii ale economiei naționale, culturii și vieții sociale, a îmbogățit Polonia cu noi valori materiale și spirituale. Majoritatea covîrșitoare a organizațiilor de partid, a activiștilor și membrilor de partid au muncit cu abnegație în numele acestor succese". „Întreaga experiență dovedește că principiile fundamentale ale statutului P.M.U.P. creează posibilitatea întăririi continue a rolului conducător al partidului în viața poporului și a statului socialist. Aceste principii creează premise favorabile pentru întărirea continuă a unității rîndurilor partidului", se arată în încheierea raportului.

„Ne prezentăm la cel de-al VI-lea Congres uniți prin conștiința sarcinilor și a credinței profunde în justețea căii pe care mergem — sublinia în prima zi a lucrărilor tovarășul Edward Gierek, prim-secretar al C.C. al P.M.U.P. în raportul programatic «Sarcinile partidului în dezvoltarea socialistă continuă a Republicii Populare Polone». Ne prezentăm la cel de-al VI-lea Congres cu sentimentul justificat că sîntem sprijiniți și se manifestă încrederea față de noi din partea clasei muncitoare, a tuturor oamenilor muncii, a întregului popor. Ne prezentăm la cel de-al VI-lea Congres recunoscînd că numai în strînsă legătură cu clasa muncitoare și cu poporul vom reuși să conducem cu succes dezvoltarea socialistă a Poloniei. Ne prezentăm la cel de-al VI-lea Congres cu sentimentul profund al unității frățești cu toate țările frățești ale comunității socialiste, cu mișcarea comunistă mondială".

Evocînd consecințele și învățămintele pe care P.M.U.P. le-a tras din evenimentele din decembrie, E. Gierek a evidențiat: „Calea spre socialism, trăsăturile sale principale sînt determinate de legitățile generale caracteristice pentru dezvoltarea tuturor țărilor socialiste. Aceste legități generale se manifestă în forme concrete corespunzător cu condițiile istorice și specificul

(Continuare în pag. 4)

CUVÎNTAREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

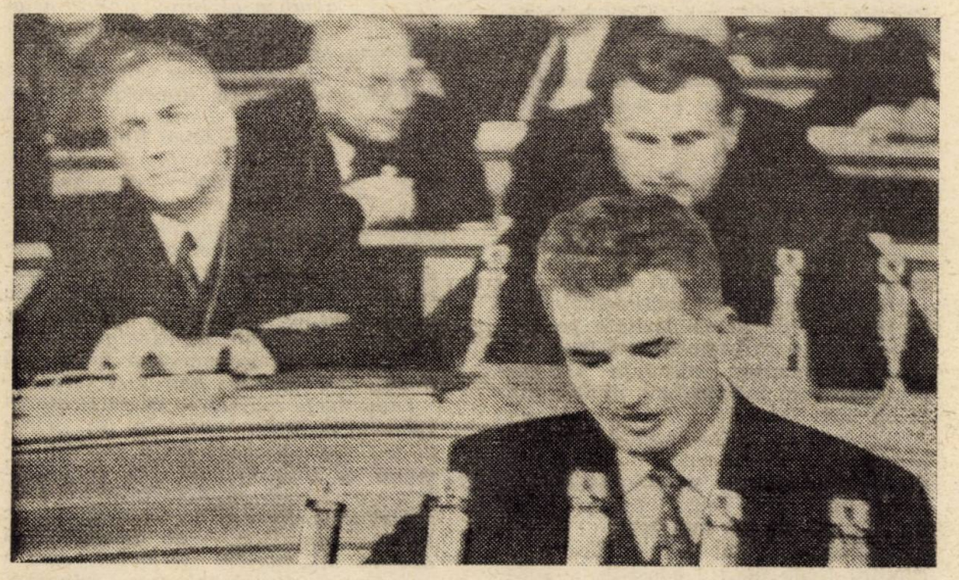

Adresînd participanților la Congres, comuniștilor și tuturor oamenilor muncii din Polonia socialistă un fierbinte mesaj de prietenie și solidaritate internaționalistă din partea Comitetului Central al Partidului Comunist Român, a comuniștilor, a întregului popor, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat : „Comuniștii, oamenii muncii din România urmăresc cu profund interes cursul înnoitor determinat de Partidul Muncitoresc Unit Polonez pentru soluționarea problemelor complexe ale edificării noii societăți, pentru dezvoltarea economiei, științei și culturii, creșterea bunăstării poporului, pentru afirmarea tot mai puternică a rolului conducător al partidului și întărirea legăturilor sale cu clasa muncitoare și masele populare, pentru participarea largă, nemijlocită a oamenilor muncii la conducerea vieții politico-sociale a întregii țări. Ca prieteni ai poporului polonez, ne bucură din inimă, dragi tovarăși, că partidul dumneavoastră a reușit, sub conducerea tovarășului Gierek, să învingă greutățile de anul trecut și să asigure dezvoltarea cu succes a orînduirii socialiste, progresul economic și social și vă dorim succese cît mai mari pe acest drum".

Evocînd vechile relații existente între poporul român și poporul polonez, relații cu bogate tradiții făurite în decursul istoriei, și care au dobîndit un conținut nou în anii socialismului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus : „Consemnăm cu satisfacție că între România și Polonia se dezvoltă an de an o colaborare rodnică și multilaterală, iar progresele obținute de țările noastre în construcția socialistă, Tratatul de prietenie, colaborare și asistență mutuală dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Polonă deschid largi perspective pentru intensificarea acestei colaborări".

Relatînd despre hotărîrea cu care întregul nostru popor înfăptuiește neabătut programul adoptat de Congresul al X-lea al partidului, despre eforturile pentru transpunerea în viață a prevederilor noului plan cincinal 1971—1975, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus: „Acționînd pentru desfășurarea cu succes a întregii opere de construcție socialistă, partidul nostru își îndeplinește atît înaltele sale îndatoriri față de propriul popor, cît și datoria internaționalistă, de răspundere față de clasa muncitoare de pretutindeni, de cauza socialismului".

Referindu-se la politica externă promovată de statul nostru, secretarul general al Partidului Comunist Român a arătat : „În cadrul politicii sale externe, România situează pe primul plan prietenia, alianța și colaborarea cu toate țările socialiste. Relațiile de tip nou, internaționaliste, dintre țările socialiste trebuie să contribuie la înflorirea și progresul fiecărei națiuni socialiste, a tuturor țărilor socialiste — ca state suverane, egale în drepturi — la cauza unității și coeziunii lor. Considerăm că deosebirile de păreri existente nu trebuie să afecteze relațiile interstatale, că trebuie acționat pentru înlăturarea divergențelor și găsirea căilor ca, pe baza a ceea ce unește țările socialiste, să se dezvolte între ele relații strînse de colaborare întemeiate pe stimă și încredere reciprocă.

Pornind de la convingerea că toate statele lumii — fie ele mari sau mici — trebuie să participe activ la soluționarea problemelor care preocupă omenirea, România desfășoară o politică activă de extindere a relațiilor cu toate statele, fără deosebire de orînduire socială, își aduce contribuția la promovarea înțelegerii și apropierii între popoare.

La baza relațiilor cu toate statele situăm principiile respectării independenței și suveranității naționale, deplinei egalități în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc — pe care viața le-a confirmat pe deplin drept singurele care pot asigura dezvoltarea unor raporturi normale între țări și popoare.

Țara noastră se preocupă consecvent de înfăptuirea securității pe continentul european, de instaurarea unor relații care să excludă folosirea forței sau amenințarea cu forța în raporturile interstatale, să asigure colaborarea largă, neîngrădită a tuturor țărilor. Considerăm că ratificarea cît mai neîntîrziată a tratatelor între U.R.S.S. și Republica Federală a Germaniei, între Republica Populară Polonă și Republica Federală a Germaniei, acordul la care s-a ajuns în problema Berlinului occidental ca și desfășurarea și încheierea cu succes a tratativelor dintre cele două state germane, precum și dintre Republica Federală a Germaniei și Republica Socialistă Cehoslovacă sînt menite să favorizeze noi pași înainte pe calea securității europene. Apreciind condițiile favorabile existente, credem că este necesar să se acționeze pentru trecerea la pregătirea multilaterală a conferinței consacrate securității europene, astfel încît ea să poată avea loc anul viitor.

Ne pronunțăm, totodată, pentru dezvoltarea relațiilor de bună vecinătate în Balcani, pentru transformarea acestora într-o zonă denuclearizată, într-o regiune a colaborării, înțelegerii și păcii.

Condamnînd cu fermitate politica cercurilor imperialiste, reacționare, de dominație și agresiune, de dictat și amestec în treburile interne ale altor popoare, partidul și guvernul român sprijină cu fermitate lupta eroică a poporului vietnamez, a celorlalte popoare din Peninsula Indochineză, se pronunță pentru încetarea actelor de război și retragerea tuturor trupelor S.U.A. și ale aliaților lor din această zonă. De asemenea, ne pronunțăm pentru soluționarea, în spiritul rezoluției Consiliului de Securitate din 1967, a conflictului din Orientul Mijlociu.

În actualele condiții internaționale trebuie acționat ca problemele litigioase dintre state să fie rezolvate pe cale politică, prin tratative pașnice, pentru a se pune capăt focarelor de conflicte și încordare existente și a se împiedica ivirea de noi surse de tensiune care ar putea pune în primejdie pacea popoarelor lumii.

Acordăm o deosebită atenție luptei pentru înfăptuirea dezarmării generale și, în primul rînd, a dezarmării nucleare, mobilizării largi a popoarelor lumii pentru a impune măsuri concrete pe această cale.

Republica Socialistă România sprijină activ lupta de eliberare națională a popoarelor de sub dominația străină, dezvoltă colaborarea cu țările care au scuturat jugul colonial și care luptă pentru dezvoltarea lor independentă pe calea progresului și păcii considerînd că aceasta face parte integrantă din lupta împotriva imperialismului.

Partidul nostru acționează cu consecvență pentru dezvoltarea relațiilor de colaborare și solidaritate frățească cu toate partidele frățești, pentru depășirea dificultăților existente și restabilirea pe o bază nouă, principială, a unității și colaborării dintre partidele comuniste și muncitorești. În același timp, partidul nostru dezvoltă relații cu celelalte forțe revoluționare, cu partidele socialiste și social-democrate, cu mișcările de eliberare națională și cu alte mișcări democratice și progresiste, hotărît să-și aducă întreaga sa contribuție la întărirea forțelor antiimperialiste din lumea întreagă".

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a exprimat în încheiere convingerea că relațiile de prietenie și colaborare dintre partidele și țările noastre vor cunoaște o continuă dezvoltare spre binele ambelor popoare, al cauzei socialismului și păcii.

CONGRESUL COMUNIȘTILOR POLONEZI

(Urmare din pag. 2)

național. Experiența partidului nostru confirmă pe deplin acest adevăr dialectic. Neaprecierea sau neînțelegerea acestui adevăr au dus întotdeauna la greutăți apreciabile în opera de construire a socialismului".

În prezent, Polonia populară pășește într-o fază nouă a dezvoltării social-economice. Sarcina cea mai importantă și urgentă dintre toate care se află în fața este asigurarea dezvoltării producției și creșterea productivității muncii, iar pe această bază — îmbunătățirea condițiilor de viață ale oamenilor muncii, îmbunătățirea situației sociale. „Tocmai cu un asemenea proiect de program venim la Congresul al VI-lea al partidului, arăta E. Gierek. Este în esență un program social-economic la baza căruia se află luarea în considerare a posibilităților și nevoilor sociale. Experiența anului în curs demonstrează că politica social-economică justă și sprijinul activ acordat ei de către oamenii muncii permit realizarea concomitentă a unui progres substanțial în dezvoltarea producției și creșterea nivelului de trai".

Astfel, în cincinalul curent, venitul național trebuie să crească cu 38—39 la sută față de 34 la sută în cincinalul anterior. Pentru asigurarea unei creșteri mai rapide a venitului național, pentru cincinalul actual a fost adoptat un vast program în domeniul investițiilor. Pentru investiții este alocat în anii 1971—1975 peste un bilion 400 miliarde zloți, ceea ce reprezintă aproape 24 la sută din venitul național.

Ritmurile mai înalte ale dezvoltării economiei naționale și ale modernizării ei sînt legate strîns de participarea Poloniei la diviziunea internațională a muncii, de creșterea volumului schimburilor comerciale externe și de schimbarea structurii mărfurilor. Comerțul exterior trebuie să se integreze mai activ în cadrul general al vieții economice, să contribuie mai mult la rezolvarea problemelor dezvoltării ei. În ce privește programul social pe care P.M.U.P. îl prezintă la cel de-al VI-lea Congres, „el a fost elaborat — arăta vorbitorul — cu sentimentul celei mai profunde grijă pentru ca să fie dinamic și în același timp realizabil". Din această cauză se propune să se rezolve unele probleme sociale, treptat, pe o perioadă mai îndelungată de timp, concentrînd atenția asupra faptului că din punct de vedere al societății ele sînt vitale.

„Scopurile social-economice spre care tindem sînt îndrăznețe, sarcinile pe care ni le propunem sînt grele, a subliniat în continuare tovarășul Gierek. Noi avem posibilități obiective de a realiza aceste scopuri și de a aduce la îndeplinire aceste sarcini. Condițiile hotărîtoare ale înfăptuirii sarcinilor în etapa actuală a construcției socialismului în țara noastră sînt următoarele : — creșterea rolului conducător al partidului, întărirea permanentă a legăturii sale cu clasa muncitoare, cu toți oamenii muncii ; — îmbunătățirea radicală a organizării, conducerii și administrării, precum și perfecționarea muncii tuturor organelor și instituțiilor statului socialist ; — înalta principialitate, conștiința sarcinilor și obligațiilor, disciplină și unitate de acțiune în partid și în întreaga societate".

Abordînd în continuare problemele activității internaționale ale partidului și guvernului polonez, tovarășul Gierek a subliniat că datorită socialismului, Polonia a ocupat, printre celelalte popoare, un loc care îi asigură independența și securitatea și creează toate condițiile de dezvoltare multilaterală. După ce a arătat că în politica internațională a Poloniei, un rol hotărîtor au relațiile frățești cu Uniunea Sovietică, vorbitorul s-a referit la dezvoltarea relațiilor cu celelalte țări socialiste și în acest cadru a subliniat : „Noi dezvoltăm și întărim raporturile de colaborare și cooperare cu România". În același context, primul secretar al P.M.U.P. a evidențiat sentimentele fierbinți de frăție și solidaritate pe care poporul polonez le nutrește față de poporul vietnamez, năzuința Poloniei populare spre interacțiune multilaterală cu tinerele state din Asia, Africa și America Latină care, luptînd împotriva moștenirii politicii coloniale și opunîndu-se presiunilor neocolonialismului, devin un factor important în frontul antiimperialist tot mai larg.

Arătînd că astăzi în lume se creează condiții reale pentru construirea securității și păcii trainice, precum și pentru o colaborare pașnică bazată pe egalitate în drepturi dintre popoare, Edward Gierek a subliniat că singura bază a unei asemenea formări a relațiilor internaționale este coexistența pașnică. În această ordine de idei, vorbitorul s-a referit la tratatele încheiate între U.R.S.S. și R.F.G., precum și între Polonia și R.F.G., „care au creat condițiile pentru normalizarea relațiilor într-o regiune atît de importantă pentru pacea pe continentul nostru", la necesitatea recunoașterii, în conformitate cu dreptul internațional, a celor două state germane suverane — R.D.G. și R.F.G. — precum și a primirii lor în O.N.U., precum și la necesitatea reglementării de către Republica Federală a Germaniei a relațiilor cu celelalte țări socialiste europene.

O însemnătate hotărîtoare a fost acordată pregătirii și convocării cît mai grabnice — încă în anul 1972 — a conferinței în problemele securității și colaborării, propusă de țările socialiste, conferință chemată să deschidă pagina edificării în comun — de către toate țările interesate din Europa — a securității colective și colaborării pașnice largi.

Acelorași scopuri le slujesc și relațiile bilaterale, care se dezvoltă cu succes cu Franța și țările scandinave, bunele relații economice ale Poloniei cu Italia, Marea Britanie, Austria și alte state occidentale. „Noi tindem — a arătat în încheiere primul secretar al C.C. al P.M.U.P., E. Gierek, — să le dezvoltăm în continuare pe baza principiilor coexistenței pașnice și colaborării constructive".

Marți, în cea de-a doua zi a lucrărilor Congresului al VI-lea al Partidului Muncitoresc Unit Polonez, au început dezbaterile asupra raportului programatic al Biroului Politic „Sarcinile partidului pentru dezvoltarea socialistă continuă a Republicii Populare Polone", prezentat de tovarășul Edward Gierek.

În ședința de marți după-amiază a rostit o cuvîntare de salut tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român. Cuvîntarea secretarului general al Partidului Comunist Român a fost subliniată prin vii și puternice aplauze.

În cursul aceleiași zile, Congresul a fost salutat de Leonid Brejnev, secretar general al C.C. al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, Nguyen Duy Trinh, membru al Biroului Politic al C.C. al Partidului celor ce Muncesc din Vietnam, Gustav Husak, secretar general al C.C. al Partidului Comunist din Cehoslovacia, Erich Honecker, prim-secretar al C.C. al Partidului Socialist Unit din Germania, Janos Kadar, prim-secretar al C.C. al Partidului Muncitoresc Socialist Ungar, Jumjaaghiin Țedenbal, prim-secretar al C.C. al Partidului Popular Revoluționar Mongol.

În cadrul ședinței de seară, Piotr Jaroszewicz, membru al Biroului Politic al C.C. al P.M.U.P., președintele Consiliului de Miniștri, a prezentat raportul „Direcțiile principale ale dezvoltării social-economice a Republicii Populare Polone în anii 1971-1975".

Obiectivele majore — concretizate în raportul-program prezentat în prima zi a Congresului de către primul secretar al C.C. al P.M.U.P., tovarășul Edward Gierek, ca și în raportul prezentat în a doua zi a Congresului de Piotr Jaroszewicz — au devenit încă din cursul amplei dezbateri care a precedat Congresul un adevărat și mobilizator program de acțiune al întregului popor polonez. Este concluzia pe care o poți desprinde cu ușurință, în aceste zile, discutînd cu reprezentanți ai unor diverse categorii sociale și cercuri ale opiniei publice de aici. Tuturor le sînt caracteristice, fără îndoială, increderea în prezentul și viitorul socialist al Poloniei, convingerea că astăzi țara străbate o etapă de mare semnificație, decisivă pentru evoluția ei ulterioară și că „această nouă și mare șansă nu trebuie pierdută, hotărîrea de a contribui activ la procesul început, de transformare înnoitoare a țării, la propășirea și progresul continuu al patriei socialiste". „Energia socială, eliberată prin ultimele hotărîri, propunerile și dorințele exprimate în cursul discuției premergătoare Congresului — sublinia într-un comentariu agenția P.A.P. — nu lasă îndoială asupra faptului că Polonia dispune de mari rezerve, atît în sfera materială, cît și în sfera spirituală. Esența problemei consistă în aceea că forța politică ce conduce dezvoltarea socială a țării să elaboreze mijloacele și metodele în măsură să permită dezvoltarea și folosirea maximă a acestor energii. Noi credem că Congresul va înmulți și îmbogăți aceste mijloace și metode... Salutăm cel de-al VI-lea Congres al Partidului cu convingerea că hotărîrile sale vor dinamiza lupta noului împotriva vechiului".

Desfășurarea cu succes a acestei lupte, transpunerea în viață a rezoluțiilor și hotărîrilor pe care Congresul le dezbate și le elaborează în aceste zile, înaintarea continuă pe calea prosperității, a civilizației socialiste sînt întru totul pe măsura capacităților și forțelor creatoare ale clasei muncitoare, ale națiunii poloneze.

Constantin FLOREA

Varșovia, 7 decembrie

ROMÂNIA
• prezențe • contacte
• opinii

2 — 8 decembrie

Primiri :

la tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU

- **Dr. Abdellatif Filali,** ministrul afacerilor externe al Regatului Maroc (4.XII).
- **Emile Mattar** *), ambasador extraordinar și plenipotențiar al Republicii Liban la București (4.XII).

la tovarășul ION GHEORGHE MAURER

- **V. D. Șasin,** ministrul industriei petrolului al U.R.S.S. (2.XII).
- **Abdellatif Filali,** ministrul afacerilor externe al Regatului Maroc (6.XII).
- **Larabi Demaghlatrous,** noul ambasador extraordinar și plenipotențiar al Republicii Algeriene Democratice și Populare (7.XII)
- **Khodadad Farmanfarmaian,** directorul general al Organizației Planului din Iran (8.XII).

Oaspeți :

• **V. D. Șasin**, ministrul industriei petrolului al U.R.S.S. • **Charles Stephan**, director pentru Europa în Departamentul de Stat al S.U.A., conducătorul delegației americane la convorbirile româno-americane privind desfășurarea schimburilor cultural-științifice bilaterale în anul 1971 • **Khodadad Farmanfarmaian,** directorul general al Organizației Planului din Iran • **Mihailo Braiovici,** membru al Comitetului Central al Uniunii Comuniștilor din Muntenegru, în fruntea unei delegații de activiști ai Uniunii Comuniștilor din Iugoslavia • **dr. Osman Omar Al Hadhari**, reprezentantul personal al președintelui Republicii Democratice Sudaneze, Gaafar Mohamed el Numeiry • **Hamed Mahmoud Habib,** prim-secretar de stat la Ministerul Industriei Petrolului și Resurselor Minerale din Republica Arabă a Egiptului • **Gheorghi Markov,** prim secretar al Uniunii Scriitorilor din U.R.S.S. • **Gheorghi Karamanev,** ministrul comerțului interior al R.P. Bulgaria • **Simő Jenő,** adjunct al ministrului culturii din R. P. Ungară.

*) **EMILE MATTAR, ambasadorul extraordinar și plenipotențiar al Republicii Liban în România, cu reședința la Atena, s-a născut în anul 1915. Licențiat în drept, ocupă între anii 1945—1970 diferite funcții diplomatice la New York, Paris, Londra, Tokio. Din septembrie 1971 este numit ambasador extraordinar și plenipotențiar al Republicii Liban în România și Grecia, cu reședința la Atena.**

DIALOGUL ROMÂNO—EGIPTEAN

În evoluția relațiilor româno-egiptene, anul care se încheie adaugă o nouă filă la cronica raporturilor tradiționale de prietenie și colaborare dintre poporul român și poporul egiptean. Pe parcursul lui s-au adăugat noi mărturii ale dorinței ambelor părți de a dezvolta legăturile reciproce în domeniile economic, științific și cultural.

România, factor activ al frontului antiimperialist, sprijinitoare a luptei popoarelor pentru independență, suveranitate și progres social, partizană a extinderii relațiilor între state, a intensificării colaborării internaționale, pe planuri multiple, în spiritul principiilor independenței și suveranității, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, a depus și va depune și în viitor toate străduințele în direcția progresului relațiilor sale cu Egiptul și celelalte state arabe. Totodată, poporul român acordă o deosebită atenție și urmărește cu interes eforturile poporului egiptean — angajat pe calea dezvoltării, a unor transformări înnoitoare, pentru valorificarea deplină a potențialului său material și uman.

Contactele care au loc în mod frecvent între factori de răspundere ai celor două țări, între reprezentanții diferitelor instituții și organizații din România și Egipt — economiști, oameni de știință și cultură, ziariști — evidențiază în mod cert dorința ambelor părți de a se cunoaște mai bine și, în același timp, de a contribui la crearea unui climat de cooperare, destindere și pace în lume. Totodată, ele reliefează dorința comună de a extinde relațiile prietenești și de a pune în valoare numeroasele posibilități existente, în interesul și avantajul ambelor țări și popoare.

O serie de acorduri care reglementează colaborarea bilaterală stau mărturie bunelor relații statornicite între cele două țări. Astfel, în acest an, s-au semnat : acordul economic de lungă durată (1971-1975) și planul executiv de schimburi culturale pe perioada 1971-1972. În anul 1970, volumul schimburilor comerciale bilaterale a fost cu 40 % mai mare decît în anul precedent. Evoluția schimburilor comerciale dintre cele două țări cît și prevederile noului acord comercial atestă că, în viitor, se va realiza un volum ridicat al schimburilor reciproce și o diversificare a lor. Paralel cu dezvoltarea schimburilor comerciale, România și R. A. Egipt acționează în sensul extinderii și diversificării cooperării economice și tehnice, creîndu-se posibilități suplimentare de utilizare a capacităților de producție.

Obiectivele industriale care se construiesc în R.A. Egipt în colaborare cu țara noastră : un complex de fosfați la Hamrawein, o fabrică de produse sodice cu o capacitate anuală de 100 000 tone, la Alexandria, ca și sprijinul tehnic acordat de România pentru realizarea altor proiecte în curs de concretizare, atestă cadrul unei colaborări fructuoase, în avantajul ambelor state.

Și relațiile culturale dintre cele două țări au cunoscut în ultimul timp un curs tot mai ascendent — expresie a dorinței celor două popoare de a se cunoaște mai bine, de a schimba între ele tot mai multe valori culturale și spirituale.

Vizitele reciproce ale miniștrilor comerțului exterior din cele două țări, lucrările Comisiei mixte guvernamentale desfășurate la Cairo anul trecut ca și vizita efectuată recent în R.A. Egipt de către delegația U.G.S.R. condusă de tovarășul Virgil Trofin, constituie materializări ale dorinței ambelor părți de a dezvolta în continuare relațiile reciproce

În acest context se înscrie și vizita pe care dr. Aziz Sedki, vicepreședinte al guvernului egiptean, o întreprinde în România începînd de miercuri 8 decembrie. Ilustrînd lărgirea și amplificarea contactelor dintre România și Egipt, vizita vicepremierului egiptean Aziz Sedki va contribui la dezvoltarea colaborării dintre cele două țări, la extinderea relațiilor bilaterale, spre binele ambelor țări, conform intereselor lor naționale, păcii și progresului în lume.

Mihai FLORIAN

Ne-au declarat:

Dr. ABDELLATIF FILALI

ministrul afacerilor externe al Regatului Maroc

— V-am ruga să vă referiți la scopul vizitei dv. în România, la contactele pe care le-ați avut și la rezultatele obținute.

— Înainte de a părăsi România, vreau să spun mai întîi că delegația marocană este deosebit de satisfăcută de șederea ei aici. În primul rînd, pentru primirea călduroasă care ne-a fost rezervată de către guvernul român. În al doilea rînd, pentru rezultatele fructuoase și pozitive pe care le-a obținut. După cum știți, de la vizita președintelui Nicolae Ceaușescu în țara noastră s-a creat un cîmp larg relațiilor între România și Maroc. Declarația comună semnată de M. S. Hassan al II-lea și de președintele Nicolae Ceaușescu constituie un îndreptar deosebit de cuprinzător pentru dezvoltarea relațiilor dintre țările noastre. Tocmai pe această bază principială s-a reunit la București Comisia guvernamentală mixtă, care a procedat la un schimb de vederi aprofundat asupra evoluției relațiilor bilaterale și a dat un impuls schimburilor comerciale și cooperării economice, domenii deosebit de importante pentru țările noastre. Sînt numai doi ani de cînd schimburile comerciale dintre Maroc și România erau prea puțin însemnate. Astăzi, ele se ridică la două milioane de dolari, iar protocolul comercial care a fost parafat în cursul vizitei noastre cuprinde o perioadă îndelungată și stabilește plafonul schimburilor comerciale la cifra de 20 milioane de dolari, ceea ce dovedește că ambele părți sînt perfect conștiente de însemnătatea acestui domeniu de activitate și că relațiile comerciale vor găsi un cîmp larg de acțiune pentru a se dezvolta în cadrul care le-a fost desemnat prin protocolul parafat. Al doilea aspect, cooperarea economică, deși a fost recomandată de mai multă vreme, pînă acum, cu cîteva mici excepții, nu a avut un caracter concret. Sîntem deosebit de fericiți să constatăm că, în timpul vizitei noastre aici, și acest domeniu s-a bucurat de deosebite rezultate, elaborîndu-se proiecte concrete care urmează să fie integrate în planul de dezvoltare a Marocului.

În convorbirile avute cu președintele Nicolae Ceaușescu, cu primul ministru Ion Gheorghe Maurer și cu ministrul afacerilor externe, Corneliu Mănescu, am procedat la un schimb aprofundat de vederi asupra problemelor internaționale. S-a constatat o similitudine a punctelor de vedere asupra unui mare număr de probleme, așa cum se arată de altfel în comunicatul dat publicității o dată cu încheierea vizitei.

— Vorbeați de planul de dezvoltare a Marocului. Ne-ați putea da cîteva date privind preocupările pe plan economic ale țării dv. ?

— După cum se știe, Marocul este o țară în curs de dezvoltare care a avut imens de suferit de pe urma colonizării și exploatării nerationale a resurselor sale. Azi, economia Marocului se dezvoltă într-un cadru planificat. Ne aflăm în cel de al patrulea an al înfăptuirii planului cincinal, care acordă prioritate agriculturii și formării cadrelor tehnice necesare dezvoltării economice. Cea de a treia prioritate este acordată turismului pentru că poziția geografică a Marocului, vecin al Mediteranei, Europei și Atlanticului — oferă imense posibilități în acest sens. De curînd s-au format comisii pentru pregătirea noului plan cincinal. Evident, acestea vor ține seama de rezultatele actualului cincinal.

— Ce ne puteți spune despre relațiile Marocului cu țările vecine care fac parte și din Maghreb ?

— Constituirea Maghrebului reprezintă un obiectiv fundamental al politicii externe marocane. Evident, realizarea lui pune probleme complexe, delicate ; trebuie acționat cu răbdare pentru a obține rezultate pozitive. Este necesară mai întîi realizarea unei concertări generale, apoi contacte permanente în care să fie discutate probleme generale și bilaterale, precum și probleme comune tuturor țărilor care fac parte din Maghreb. Unul din obiective îl constituie realizarea unei coordonări suple pe plan economic ceea ce va permite lărgirea cadrului relațiilor dintre aceste țări.

— Cu ce sentimente părăsiți România ?

— Așa cum spuneam la început, cu sentimente foarte favorabile și frumoase. Plecăm satisfăcuți pe deplin de rezultatele obținute. Vizita noastră constituie nu o etapă finală a cooperării ci o etapă nouă, folositoare acestei cooperări și cunoașterii reciproce.

TA QUANG BUU

ministrul învățămîntului superior și mediu de specialitate al R. D. Vietnam

— Recent ați semnat, din partea R. D. Vietnam, un Acord cu Ministerul Învățămîntului din România. Am dori să știm care sînt obiectivele acestui Acord și ce semnificație îi acordați ?

— Acordul recent încheiat este pentru noi foarte important. Trebuie să știți că România se află, pe ansamblul țărilor socialiste, pe locul al doilea în ceea ce privește numărul de studenți vietnamezi și cadre aflate la specializare. (1200 de studenti și peste 100 de doctoranzi). De altfel noi am simțit ajutorul frățesc al României încă din primele momente ale escaladei americane asupra teritoriului R. D. Vietnam. De atunci, ca o dovadă a solidarității care ne leagă și a sprijinului țării dv. față de lupta noastră dreaptă, universitățile și institutele de învățămînt superior românești și-au deschis porțile pentru tineretul nostru studios.

Revenind la obiectivele Acordului semnat, apreciez că el reprezintă un pas important pe linia colaborării și cooperării dintre cele două țări și popoare, în domeniul învățămîntului, al formării de cadre calificate. Documentul definește cadrul general, direcțiile și măsurile concrete pentru adîncirea cooperării dintre cele două ministere. El precizează condițiile unor mai strînse legături între profesorii, cercetătorii, oamenii de știință români și vietnamezi. Schimburile de personal calificat, de burse, documentație etc. sînt cîteva din elementele dinamizării relațiilor noastre în domeniul suprastructurii (știință, cultură, educație), care se integrează în contextul mai larg al bunelor relații politice și economice dintre România și R. D. Vietnam.

— Tovarășe ministru, activitatea cultural-educativă în R. D. Vietnam are loc în condițiile speciale impuse de lupta pentru păstrarea independenței și suveranității naționale. Vă rugăm să vorbiți despre semnificația procesului de instruire în această situație.

— După cum probabil știți, agresiunea americană împotriva țării noastre a afectat puternic dezvoltarea economică a R. D. Vietnam. Opera de reconstrucție, de dezvoltare rapidă și multilaterală a economiei, societății, științei și tehnicii, impune, ca o necesitate stringentă, existența a numeroase cadre de cele mai diverse specializări. Nu putem să ne dezvoltăm țara decît avînd cadre ; nu putem învinge intervenția americană decît avînd mijloace tehnice. În R. D. Vietnam, procesul instructiv-educativ este, din această cauză, un imperativ național. Amploarea lui este reliefată de faptul că din cei 20 milioane de locuitori peste 6 milioane sînt angrenați în diverse forme de învățămînt.

Depunem în acest domeniu eforturi substanțiale. Spre universitățile noastre se îndreaptă tineri și tinere care după terminarea liceului au luat arma în mînă și au luptat pe front. Așadar, mulți dintre studenții noștri sînt soldați și ofițeri. Experiența lor de viață este foarte bogată, ei iau loc în amfiteatre pentru ca să devină cît mai bine și cît mai repede luptători pe frontul dezvoltării economice. Acest tineret, prin întreaga lui activitate, ilustrează teza președintelui Ho Și Min: „pentru a clădi socialismul avem nevoie de oameni cu o conștiință socialistă".

— Care sînt impresiile în urma vizitei dv. în România ?

— Pot afirma că prezența mea în România mi-a permis o cunoaștere profundă a realităților țării și poporului dv. Desigur, m-au impresionat progresele înregistrate de economia românească, dar, în ceea ce mă privește, voi duce cu mine mesajul culturii și filozofiei adînci a poporului român. Consider aceste valori sufletești, artistice, ale concepției asupra vieții a românilor, drept valori inestimabile, adevărate monumente ale istoriei României. Poporul român și-a purtat comorile în suflet deși, nu o dată, spiritualitatea sa a căpătat expresii artistice memorabile, precum mînăstirile din Moldova și atîtea alte edificii pe care le-am admirat în periplul meu românesc. Sentimentalitatea pură a românilor, elanul lor spre frumos se exprimă poate cel mai definitor în splendidul dv. folclor, în etnografia și costumele tradiționale care m-au tulburat profund. Și, ceea ce este salutar, tradiția dv., atît de bogată, se continuă și se înalță căpătînd forme noi și durabile în viața de astăzi a României care înseamnă edificarea socialismului.

ADRIAN DIMITRIU

Secretar general al Consiliului central al Asociației Juriștilor din Republica Socialistă România, membru în secretariatul A.I.J.D.

„Recent s-au încheiat la Alger lucrările celei de-a doua Conferințe internaționale a juriștilor pentru problemele Indochinei. Convocată de A.I.J.D., împreună cu Ordinul Național al avocaților din Algeria, conferința a fost onorată de prezența a circa 150 de importante personalități juridice, politice și științifice, reprezentînd 40 de state de pe toate continentele.

Din numeroasele referate prezentate, precum și din discuțiile purtate, atît în plenara conferinței cît și în secții, s-au desprins cîteva concluzii, care exprimă o unanimitate de vederi asupra caracterului ilegal al războiului dus de S.U.A. împotriva popoarelor din Indochina; hotărîrea fermă de a sprijini, prin toate mijloacele, lupta dreaptă a popoarelor vietnamez, laoțian și khmer, de a desfășura eforturi susținute pentru întronarea în viața internațională a normelor și principiilor progresiste ale relațiilor dintre state, pentru a determina guvernul american să pună neîntîrziat capăt actelor de agresiune în această zonă.

Cea de a cincea comisie, al cărei raportor am fost, a elaborat o rezoluție, adoptată în unanimitate de conferință, care conține „Mijloacele concrete de acțiune pentru a pune în practică hotărîrile adoptate". Printre acestea citez: desemnarea unei delegații care să remită reprezentanților R.D. Vietnam și S.U.A. la tratativele de la Paris toate documentele conferinței; transmiterea tuturor lucrărilor conferinței guvernelor, parlamentelor, Organizației Națiunilor Unite și tuturor organizațiilor naționale și internaționale interesate, precum și organismelor și conferințelor care acționează în vederea ameliorării dispozițiilor din convențiile cu caracter umanitar; difuzarea largă și rapidă a documentelor conferinței în rîndurile opiniei publice, atragerea juriștilor din fiecare țară la forme de acțiune specifice organizațiilor naționale, cum ar fi campanii de semnături, trimiteri de delegații la reuniunile internaționale de solidaritate cu popoarele din Indochina, mai ales la Adunarea Mondială de la Paris, din februarie 1972, și la Conferința de solidaritate afro-asiatică de la Cairo, din ianuarie 1972 etc.

Participînd la lucrările conferinței, ca reprezentant al juriștilor din Republica Socialistă România, am constatat, cu ocazia schimburilor de păreri și discuții avute cu numeroase delegații, că politica externă promovată de partidul și guvernul nostru este bine cunoscută în țările respective, fiind apreciată ca o politică realistă, constructivă, inspirată din principiile eticii și legalității internaționale".

Peste hotare:

● **Bogota :** Mihai Gere, membru supleant al Comitetului Executiv, secretar al C.C. al P.C.R., conducătorul delegației P.C.R. care participă la cel de-al XI-lea Congres al Partidului Comunist din Columbia ; Mihai Dalea, președintele Comisiei de politică externă a Marii Adunări Naționale în fruntea unei delegații a M.A.N. ● **Dar-es-Salaam :** Petre Blajovici, membru supleant al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., președintele Comitetului de Stat pentru Economie și Administrație Locală, în fruntea delegației guvernamentale care participă la festivitățile prilejuite de aniversarea a 10 ani de la proclamarea independenței Tanganicăi ● **Belgrad :** prof. univ. Mihail Ghelmegeanu, președintele Comitetului român pentru colaborare și înțelegere reciprocă între popoarele din Balcani ● **Florența :** Eugen Patriche, reprezentantul Uniunii Tineretului Comunist din România la Conferința internațională a tineretului pentru securitatea europeană ● **Savolinna** (Finlanda) : Expoziția — „România ieri și azi" ● **Geneva :** Dumitru Lăzăroiu, șeful delegației române la lucrările celei de-a V-a sesiuni a Comisiei pentru comerț invizibil și finanțare din cadrul U.N.C.T.A.D. (Conferința Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare) ● **Pekin :** Nicolae Agachi, ministrul industriei metalurgice ● **Paris :** General-colonel Ion Gheorghe, prim-adjunct al ministrului forțelor armate, șef al Marelui Stat Major, conducătorul delegației militare române.

Rubrică realizată de Radu BUDEANU
Dumitru CONSTANTIN
Rodica ȚEPEȘ

Relații parlamentare româno-libaneze

În ultimii ani relațiile dintre România și Liban au cunoscut un curs ascendent : au fost înregistrate progrese în domeniul schimburilor comerciale, s-au conturat perspective favorabile trecerii la o cooperare economică și tehnică bilaterală mai largă, reciproc avantajoasă, s-au făcut pași importanți și în alte domenii de activitate. Există în prezent multiple posibilități pentru o continuă diversificare a relațiilor pe plan economic, a schimburilor tehnico-științifice ca și a legăturilor culturale și turistice. Recenta vizită oficială, prima de acest fel, a unei delegații a Marii Adunări Naționale (condusă de tovarășul Ștefan Voitec, președintele M.A.N.) în Liban s-a înscris în coordonatele tradiționalelor legături de prietenie româno-libaneze, marcînd un moment important în evoluția acestora.

Simpatia și căldura cu care delegația a fost înconjurată, primirile la șeful statului, Suleiman Frangie, și la primul ministru, Saeb Salam, întîlnirea cu ministrul de externe Khalil Abou-Hammad, și discuțiile purtate cu președintele Camerei Deputaților, Kamel El-Assaad, reflectă atenția pe care gazdele au acordat-o acestei vizite, o dovadă a audienței de care se bucură politica externă a României. În cadrul discuțiilor purtate, a contactelor avute în Liban, membrii delegației române și gazdele lor, au recunoscut rolul deosebit care revine parlamentelor și parlamentarilor din toate țările, în afirmarea și promovarea pe plan internațional a principiilor de justiție și echitate, în înfăptuirea destinderii și securității internaționale precum și în crearea unor raporturi de stimă și respect între state și popoare, idei subliniate și cu prilejul toasturilor rostite de președinții celor două parlamente.

Pretutindeni, la Beirut și în celelalte orașe libaneze vizitate, delegația parlamentară română a fost primită cu căldură și simpatie. Întîlnirile cu reprezentanții autorităților locale, vizitarea unor locuri istorice au constituit tot atîtea prilejuri pentru cunoașterea nemijlocită a preocupărilor actuale ale libanezilor, ca și a frumuseților și valorilor culturale de pe aceste pămînturi.

Într-o declarație care mi-a făcut-o, președintele Camerei Deputaților din Liban, *Kamel El-Assaad*, a rezumat astfel rezultatele vizitei parlamentarilor români : *„Discuțiile pe care le-am purtat cu parlamentarii dumneavoastră au fost foarte cordiale și călduroase și au ajutat să strîngem și mai mult legăturile de prietenie între țările noastre. Acordăm o mare importanță contactelor care se desfășoară pe scară internațională pentru a face mai eficace principiile de justiție și echitate între state. În viitorul apropiat dorim să dezvoltăm între țările noastre relații economice, turistice, culturale din ce în ce mai strînse și sîntem dispuși să colaborăm cu colegii noștri români în vederea întreprinderii tuturor acțiunilor necesare pentru a întări legăturile noastre parlamentare".*

Vizita delegației M.A.N. în Liban a contribuit nu numai la consemnarea raporturilor bune existente între România și Liban, ci și la o cunoaștere reciprocă directă, la un schimb util de păreri cu privire la activitatea parlamentelor din cele două țări. În evoluția relațiilor parlamentare româno-libaneze un moment deosebit îl va constitui, desigur, și vizita pe care urmează s-o facă în România președintele Camerei Deputaților din Liban, Kamel El-Assaad — ca urmare a invitației președintelui M.A.N., Ștefan Voitec.

Ion PĂTRAȘCU

Beirut, decembrie

Întîlnire între tovarășul Ștefan Voitec și Kamel El-Assaad, președintele Camerei Deputaților (în centru)

EVOLUȚIA CONFLICTULUI INDO — PAKISTANEZ

În timp ce știrile privind desfășurarea incidentelor la frontiera indo-pakistaneză erau preluate de agențiile de presă provocînd îngrijorare în cele mai largi cercuri ale opiniei publice mondiale, declarațiile de bune intenții și dorința de a nu escalada conflictul, exprimate la New Delhi și Islamabad, mai păreau să estompeze tendința agravantă a evenimentelor. Comunicatele radiodifuzate transmise de cele două capitale nu au adus pînă vinerea trecută date substanțial noi față de zilele precedente : atacuri reciproce ale infanteriei, acțiuni „defensive în contraatac", dueluri de artilerie, interceptări și doborîri, de o parte și de alta, ale aparatelor de zbor. Și, desigur, informații privind victimele provocate de incidente.

Începînd de vineri, 3 decembrie, conflictul s-a agravat brusc, căpătînd proporții extrem de periculoase pentru evoluția evenimentelor în subcontinent.

În fața Parlamentului indian, întrunit în sesiune extraordinară, primul ministru Indira Gandhi declara : „Guvernul din Pakistanul occidental a declarat în dimineața zilei de 4 decembrie război împotriva Indiei. Am aflat știrea în timp ce mă pregăteam să părăsesc Calcutta. La sosire mi-am convocat colegii și pe conducătorii partidelor din opoziție pentru a studia împreună cu ei situația. Sîntem cu toții de aceeași părere și uniți în hotărîrea noastră că libertatea națiunii trebuie să fie apărată și unanimi asupra faptului că agresorul trebuie să fie respins. Sînt convins că același spirit de solidaritate va caracteriza activitatea noastră în zilele dificile care vor veni".

La rîndul său, președintele Yahia Khan, rostind un discurs la postul de radio național, sublinia : „India ne-a provocat din nou, iar forțele ei armate au lansat o ofensivă largă împotriva noastră, pe mai multe fronturi. Pînă acum, a adăugat șeful statului pakistanez, Pakistanul a acționat cu multă răbdare, dar a sosit timpul să dăm o replică zdrobitoare agresorilor indieni". „Ordinul dat trupelor pakistaneze de a nu trece frontiera cu India a fost anulat" — a declarat, la 4 decembrie, un purtător de cuvînt oficial al guvernului pakistanez, la Rawalpîndi, anunța agenția France Presse. „Trupele, a adăugat purtătorul de cuvînt, au deplină libertate de acțiune".

■

Din acest moment, pe cele două fronturi (oriental și occidental), ostilitățile au căpătat o amploare deosebită, angrenînd trupele de infanterie, aeropurtate, blindate, precum și marina. Dincolo de secvențele de amănunt ale ciocnirilor și de știrile nu o dată contradictorii, situația frontului, în ansamblu, pare să se configureze în jurul a două planuri generale : pe frontul de est armata indiană a intrat adînc în teritoriul Pakistanului răsăritean, îndreptîndu-se spre Dacca și cucerind o serie de puncte strategice. În același timp, după cum reiese din declarația unui purtător de cuvînt de la Delhi, citat de agenția France Presse, „marina și portavioanele bombardează porturile, instalațiile și depozitele de carburanți din Caraci, Chittagong și alte localități pakistaneze de coastă". Pe de altă parte, pe frontul occidental armata pakistaneză, pentru a contrabalansa ofensiva indiană din est, presează liniile defensive indiene. Postul de radio național pakistanez — citat de agenția France Presse — anunța că trupele pakistaneze au cucerit orașul Mondiala, situat la 150 kilometri în interiorul regiunii nordice a Indiei. Observatorii apreciază însă că grosul luptelor se dau pe frontul de est în regiunea Hilli.

Potrivit informațiilor furnizate în seara zilei de 6 decembrie la New Delhi și preluate de agenția France Presse, trupele indiene, continuîndu-și înaintarea, cuceriseră trei noduri importante de comunicații la Fenny, Dryu, la est de Dacca și Sultanpur, în regiunea Syilhet și Laksham. Ele ar fi înaintat de asemenea pe drumul care duce la portul Chandpur, la sud de Dacca. La nord-est de capitala răsăriteană, forțele indiene ar fi atins punctul strategic Ujanisar pe care îl controlează.

Ulterior, agențiile de presă au relatat noi știri care configurează mai exact situația frontului. Agenția United News of India anunța la 7 decembrie că orașul Jessore din Pakistanul de est a căzut în mîinile trupelor indiene, aflate în plină înaintare. În același timp, agenția France Presse nota că „Generalul J. F. R. Jacob, șeful statului major al comandamentului răsăritean, a declarat la 7 decembrie într-o conferință de presă la Calcutta că armata indiană a lansat un apel forțelor pakistaneze din Bengalul de est ca să se predea. Sînt folosite radiodifuziunea și alte mijloace de comunicații pentru a-i face pe pakistanezi să înțeleagă că „poziția lor este disperată". Pe de altă parte, agenția Associated Press consemna că „un purtător de cuvînt oficial pakistanez a anunțat că trupele pakistaneze luptă energic împotriva atacurilor indiene din regiunile Sialkot și Poonch de la frontiera cu Cașmirul, dar au fost nevoite să cedeze teren la Gadra, din regiunea Rajahstan. La sud, în regiunea Sialkot, forțele pakistaneze au respins un atac indian, sprijinit de tancuri, la Shakargarh. Potrivit oficialităților din această regiune, circa 200 000 persoane au fugit din regiunea Sialkot de la începutul luptelor, cu patru zile în urmă".

Din informațiile privind desfășurarea ostilităților, a gravelor pierderi materiale rezultate din bombardarea orașelor și a instalațiilor industriale, a victimelor omenești înregistrate atît în rîndul celor două armate cît și în cel al populației civile, rezultă gravitatea deosebită pe care actualul război o implică pentru cele două țări.

■

După cum se știe, situația periculoasă din subcontinentul indian a intrat, începînd de duminică, în discuția Con-

FOTOCRONICA

În Finlanda s-a celebrat la 6 decembrie ziua națională : împlinirea a 54 de ani de la proclamarea independenței de stat. Imaginea înfățișează un cartier central din Helsinki

siliului de Securitate. La dezbateri au participat și cele două părți în conflict care, ca nemembre ale consiliului, nu au avut drept de vot.

După cîteva ședințe infructuoase în cadrul cărora o serie de proiecte de rezoluție nu au întrunit aprobarea necesară, la propunerea reprezentantului Somaliei (căruia i s-au alăturat reprezentanții Argentinei, Burundi, Italiei, Japoniei, Nicaragua, Sierrei Leone și S.U.A.), invocîndu-se o rezoluție din 1950 ce prevede posibilitatea transferării Adunării Generale a unei probleme în condițiile în care Consiliul de Securitate nu poate ajunge la un acord, Adunarea Generală a fost convocată în ședință extraordinară.

Marți, în cadrul dezbaterilor Adunării Generale, reprezentantul Argentinei a propus atenției participanților un proiect de rezoluție elaborat împreună cu delegațiile Belgiei, Italiei, Somaliei, Nicaragua, Sierrei Leone, Burundi, Spaniei, Indoneziei și Tunisiei în care se prevede încetarea imediată a focului și ostilităților, retragerea trupelor ambelor părți în interiorul granițelor lor naționale și intensificarea eforturilor pentru reîntoarcerea voluntară a refugiaților est-pakistanezi la casele lor. Procedîndu-se la vot, Adunarea Generală a adoptat această rezoluție (104 voturi pentru, 11 împotrivă, 10 abțineri).

Între timp, în subcontinent evenimentele se derulează mai departe, dominate de aceeași tendință agravantă. Ruperea relațiilor diplomatice între India și Pakistan, creșterea în amploare a ciocnirilor armate, toate aceste elemente care schimbă — pe fondul zăngănitului de arme — configurația subcontinentului nu puteau lăsa indiferente cercurile cele mai largi ale opiniei publice mondiale.

Opinia publică din diverse țări, presa mondială au luat atitudine, cerînd găsirea cît mai grabnică a unei soluții pașnice, în vederea înghețării ostilităților în una din cele mai populate zone ale lumii. Pericolul pe care îl reprezintă acest război pentru climatul regiunii respective, pentru viața internațională conține motive suficiente care să impună depunerea unor eforturi conjugate, substanțiale în vederea limitării și stingerii lui.

Opinia publică, oamenii muncii din țara noastră își exprimă convingerea că numai încetarea ostilităților, găsirea unei soluții politice, pașnice de natură să ducă la aplanarea conflictului, la normalizarea relațiilor între India și Pakistan ar salva atît interesele celor două popoare cît și ale păcii în general. Ori de cîte ori glasul armelor a prevalat calmului, rațiunii și dialogului constructiv popoarele au avut de pierdut și nu de cîștigat. Poporul român, alături de opinia publică mondială, își exprimă speranța că se va pune capăt fără întîrziere acestui conflict.

Radu BUDEANU

COPENHAGA–OSLO

VIZITA LUI ALEXEI KOSÎGHIN

Între 2 și 5 decembrie, la invitația lui Jens Otto Krag, primul ministru al Danemarcei, Alexei Kosîghin, președintele Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., a făcut o vizită în această țară. Între Uniunea Sovietică și Danemarca, țări europene și riverane la Marea Baltică, există, după cum se arată în comunicatul comun dat publicității la sfîrșitul vizitei, „relații pașnice, de bună vecinătate", care au dus în ultimii ani „la instaurarea unei colaborări fructuoase în diferite domenii".

Vizita premierului sovietic a oferit celor două părți prilejul trecerii în revistă a numeroase probleme internaționale, precum și abordarea unor chestiuni de interes reciproc. Un loc important în cadrul discuțiilor a fost acordat problemelor relațiilor dintre statele europene, relații pe care cele două guverne le-au apreciat ca înregistrînd în ultima vreme „anumite tendințe pozitive". Cei doi premieri au exprimat hotărîrea guvernelor lor „de a folosi în mod activ toate posibilitățile pentru realizarea unor măsuri practice îndreptate în continuare în direcția destinderii încordării în Europa și în întreaga lume".

În ultimii ani s-au realizat pași importanți în direcția destinderii încordării în Europa și tratatele dintre Uniunea Sovietică și Republica Federală a Germaniei, dintre Polonia și R.F. a Germaniei, precum și acordul cvadripartit din 3 septembrie 1971 au fost apreciate de cele două părți ca reprezentînd unii din acești pași spre destindere. Comunicatul relevă că cele două părți „și-au exprimat dorința ca conferința pentru problemele securității și colaborării în Europa cu participarea tuturor statelor interesate, inclusiv Statele Unite și Canada, să aibă loc într-un viitor apropiat" exprimîndu-și în același timp speranța că „dezvoltarea politică în Europa va face posibilă în cel mai scurt timp, începerea, la Helsinki, a pregătirii acestei conferințe".

Scopul unei asemenea conferințe, consemnează șefii celor două guverne, trebuie să constea în „lichidarea împărțirii continentului european în blocuri, fapt caracteristic pentru situația din Europa în perioada de după război".

Potrivit aprecierii celor două părți, una din sarcinile cele mai importante ale conferinței trebuie să fie „întărirea securității europene prin crearea unor sisteme de obligații care să reglementeze relațiile dintre state, în special pe calea excluderii folosirii forței sau amenințării cu forța. Conferința trebuie, de asemenea, să contribuie la dezvoltarea legăturilor politice, comerciale, industriale, tehnice, culturale și colaborării tehnico-științifice între participanți, precum și la contactele între oameni, care constituie un element de încredere reciprocă și pe baza căruia se poate ajunge la o pace trainică în Europa".

Cei doi șefi de guverne, se arată în comunicat, au fost de acord că o problemă deosebit de importantă care ar contribui la realizarea destinderii în Europa ar fi „reducerea reciprocă a forțelor militare în Europa". Partea daneză a avansat deja propunerea ca tratativele pentru reducerea forțelor armate în Europa să se desfășoare în Danemarca.

După cum reiese din comunicatul comun, pe agenda convorbirilor sovieto-daneze s-au aflat, de asemenea, numeroase alte probleme internaționale de actualitate.

Comunicatul aprecia că pozițiile Uniunii Sovietice și Danemarcei „coincid în multe probleme sau sînt apropiate".

Vizita de patru zile a președintelui Consiliului de Miniștri al Uniunii Sovietice în Danemarca este considerată de presa celor două țări ca încă o dovadă a importanței contactelor bilaterale și a consultărilor reciproce dintre șefii de state sau guverne, indiferent de regimul lor politic.

Părăsind Copenhaga, Alexei Kosîghin s-a îndreptat spre o altă capitală scandinavă, Oslo, unde întreprinde o vizită la invitația guvernului norvegian.

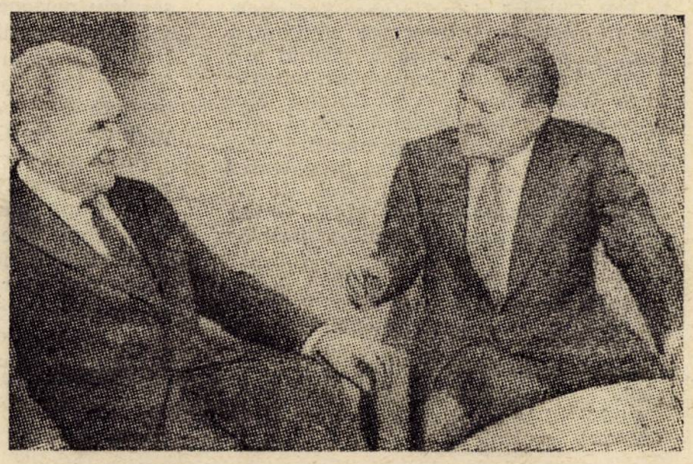

Convorbire între cei doi șefi de guverne

În Norvegia, Alexei Kosîghin a avut întrevederi cu primul ministru Trygve Bratteli într-un comunicat dat publicității la încheierea vizitei se arată intenția guvernelor sovietic și norvegian de a pregăti „prin convorbiri multilaterale — preferabil la nivel de ambasadă — începerea discuțiilor, la Helsinki, în vederea fixării agendei privind conferința pentru securitatea europeană". În ceea ce privește data ținerii conferinței, cele două state consideră că aceasta trebuie să aibă loc în anul viitor.

În comunicatul difuzat se menționează că în cadrul convorbirilor au fost analizate problemele privind dezvoltarea relațiilor dintre Uniunea Sovietică și Norvegia precum și unele aspecte ale vieții internaționale.

Ștefan NICOLAE

WASHINGTON

PRIMA DIN ȘASE

Pierre Elliot Trudeau, primul ministru al Canadei, a fost primit luni în capitala Statelor Unite, decorată cu steaguri braziliene în așteptarea vizitei de stat pe care președintele Braziliei, Emilio Medici, urma s-o facă la Washington cu începere de marți. Scurta vizită a lui Trudeau (20 de ore, dintre care două petrecute în conferință cu președintele Nixon și alte două la un „dineu de lucru") a fost caracterizată în ansamblul ei ca o „vizită de lucru", nu o „vizită de stat", ea reprezentînd prima dintre cele cinci întrevederi la nivel înalt cu aliații S.U.A., programate înainte de plecarea președintelui Nixon în R.P. Chineză și în Uniunea Sovietică. Ca și călătoria întreprinsă săptămîna trecută în Statele Unite de primul ministru al Israelului, Golda Meir, prezența la Washington a președintelui Medici are un caracter strict bilateral, adică nu face parte din așa-numitul „maraton diplomatic" menit să pregătească întîlnirile la cel mai înalt nivel de la Pekin și Moscova. Golda Meir venise pentru a solicita livrări suplimentare de avioane de luptă Phantom F-4, dar nu a obținut decît promisiunea președintelui Nixon că Statele Unite vor vinde noi cantități de armament Israelului în cazul în care va interveni un dezechilibru al înarmărilor în Orientul Apropiat.

Stabilind legături diplomatice cu R.P. Chineză în urmă cu aproape un an și

Un contencios economic încărcat

îmbunătățindu-și continuu relațiile cu Uniunea Sovietică (primul ministru al U.R.S.S. Alexei Kosîghin a făcut recent o vizită de stat la Ottawa), Canada și-a manifestat în ultimul an intenția de a acționa ca promotoare a unei atitudini mai constructive a întregului continent nord-american față de țările socialiste. După cum a declarat purtătorul de cuvînt al Casei Albe, Ronald Ziegler, premierul Trudeau, care îl informase în scris pe președintele Nixon despre conținutul discuțiilor sale cu primul ministru A. N. Kosîghin, a avut acum prilejul de a intra în mai multe detalii.

Din punctul de vedere al Canadei însă — și această situație are toate șansele să se repete la întîlnirile cu liderii din Franța, Anglia, R.F.G., Japonia și Italia — principalul punct pe ordinea de zi a convorbirilor cu președintele Statelor Unite trebuiau să-l constituie problemele economice. Ele n-au fost discutate la modul concret de cei doi șefi de guverne, a anunțat Ziegler, ci doar într-o întrevedere separată a miniștrilor de finanțe John Connally și Edgar Benson. Purtătorul de cuvînt al Casei Albe a refuzat să precizeze care anume probleme au fost luate în discuție, dar contenciosul economic americano-canadian este bine cunoscut. Schimburile comerciale dintre cele două țări însumează 10—11 miliarde de dolari anual, fiecare dintre cele două țări fiind cel mai bun client al celeilalte. Pentru Canada, al cărei comerț exterior reprezintă un sfert din produsul național brut, ponderea schimburilor cu Statele Unite este, proporțional vorbind, mult mai mare. Acceptînd încă de la 1 iunie 1970 un curs fluctuant pentru dolarul canadian, canadienii au considerat că au făcut un important serviciu partenerilor lor din S.U.A. Cu atît mai puternic a fost șocul pe care l-au resimțit la 15 august 1971, cînd Statele Unite au început să aplice suprataxa de zece la sută și asupra importurilor din Canada.

Premierul Trudeau plecase la Washington pregătit să protesteze încă o dată împotriva acestei suprataxe și, după cum presupuneau comentatorii, să ridice din nou problema rolului covîrșitor al unor corporații americane în economia canadiană. Americanii au și ei anumite revendicări și anume modificarea așa-numitului pact americano-canadian al automobilului (un fel de Piață comună a automobilului) încheiat în 1965 care, după părerea lor, îi dezavantajează, și aplicarea întocmai a acordului din 1969 privind cooperarea în domeniul producției de armament. Este vorba, concret, de dorința S.U.A. ca, în conformitate cu acest pact, Canada să cumpere avioane militare „Orion", produse de firma „Lockheed" și nu — așa cum se pare că intenționează — avioane de proveniență britanică.

Este evident că în scurtul răstimp petrecut la Washington de miniștrii canadieni nu s-a putut ajunge la acorduri concrete asupra tuturor acestor chestiuni. Întrebat de un ziarist dacă discuțiile au reperat brețele care afectaseră în ultima vreme prietenia americano-canadiană, Ziegler s-a mulțumit să răspundă că „relațiile dintre S.U.A. și Canada sînt foarte prietenești". Între timp, de la Londra se anunță că primul ministru Edward Heath intenționează să folosească întîlnirea pe care o va avea cu președintele Nixon la 20 și 21 decembrie pentru a apăra energic interesele monetare vest-europene. Surse guvernamentale britanice au declarat — potrivit agenției „United Press International" — că acum, cînd Anglia se pregătește să intre în Piața comună, tradiționalele legături anglo-americane trebuie să capete o formă nouă, mai conformă cu noile interese economice britanice.

Felicia ANTIP

BRUXELLES

SESIUNEA N.A.T.O.

Corespondență pentru „Lumea"

Corespondența de față este transmisă în momentul în care începe sesiunea de iarnă a Consiliului N.A.T.O. Cîteva date esențiale ale acestei sesiuni, care întrunește în capitala belgiană pe miniștrii de externe, ai apărării și unii miniștri de finanțe ai țărilor membre, sînt în linii mari cunoscute. Miercuri se întrunesc miniștrii apărării, iar joi și vineri Consiliul format din miniștri de externe, în aceeași seară urmînd să fie publicat comunicatul final.

Actualei sesiuni a Consiliului N.A.T.O. — a 52-a — i se acordă o mare atenție și i se face aici o mare

publicitate. Motivul principal rezidă în conjunctura internațională în care are loc întrunirea, conjunctură caracterizată în mod special prin largul curent favorabil instaurării unei reale securități pe continentul european și luării unor măsuri concrete pe această cale.

Nu a existat, practic, în ultima vreme nici o reuniune internațională, bi sau multilaterală, importantă în care problema securității europene să nu se dezvăluie ca una din preocupările cele mai arzătoare ale actualității. De altfel, recentele declarații ale oficialităților N.A.T.O. — printre care cele ale lui Joseph Luns, noul secretar general al organizației — ca și comentariile presei internaționale vorbesc direct de impactul securității europene asupra lucrărilor sesiunii. Este de altfel foarte dificil pentru oricine să ignore sau să încerce să ignore această realitate pregnantă : dorința comună a popoarelor Europei de a se promova măsuri practice pe calea destinderii și dezarmării, de a se realiza o amplă și nestingherită cooperare între țările continentului.

După cum se afirmă aici, actuala sesiune va acorda o atenție deosebită și problemei reducerii trupelor în Europa. La începutul lui octombrie, adjuncții miniștrilor de externe ai țărilor N.A.T.O. au pregătit, se pare, dosarul respectiv.

Putem distinge aici un dublu și, în același timp, contradictoriu proces : a) interesul real pentru o asemenea inițiativă și b) încercări — pe acest fundal — de a adapta vechea politică a amplificării cursei înarmărilor la noile condiții internaționale.

Nu încape nici o îndoială, țările N.A.T.O. au tot interesul de a se pune capăt cursei înarmărilor, de a se reduce uriașa povară a cheltuielilor care apasă asupra lor. Într-un studiu aparținînd Agenției americane pentru controlul înarmărilor și dezarmare (A.C.D.A.) se calcula că cheltuielile militare ale N.A.T.O. depășesc jumătate din cheltuielile militare mondiale. Fondurile alocate întreținerii trupelor americane, întreaga problemă a intensificării cursei înarmărilor, reprezintă o problemă vitală afectînd în modul cel mai direct interesele fiecăreia din țările membre ale N.A.T.O. Ultimul an a avut prilejul să demonstreze influența acestei probleme și raportul său de directă proporționalitate cu valul inflaționist și cu amploarea fenomenului de criză economică ce afectează țările occidentale.

Dar este oare N.A.T.O. într-adevăr hotărîtă să acționeze în această direcție ? O serie de fapte dezmint aceasta. Recent, N.A.T.O. a adoptat, de pildă, Planul AD-70, plan care se referă la prevederile de înarmare ale N.A.T.O. pe deceniul 1971—1980 și care presupune alocarea suplimentară a unui miliard de dolari pentru noi tipuri de armament în Europa.

În același timp, o publicație a N.A.T.O. aprecia în preajma sesiunii că „dacă trupele americane vor părăsi continentul european, țările europene membre ale N.A.T.O. vor fi plasate într-o poziție militară extrem de dezavantajoasă".

În cadrul unei conferințe de presă ținute la sosirea sa la Bruxelles, ministrul american al apărării, Melvin Laird, a recunoscut că în parlamentele și guvernele europene ale țărilor N.A.T.O. există tendințe spre reducerea forțelor militare, dar și-a exprimat speranța că promotorii acestor tendințe „vor fi în minoritate".

Deci, cine trebuie crezut ? Cei care afirmă că N.A.T.O. dorește reducerea trupelor și măsuri în această direcție, sau aceleași surse ale N.A.T.O. atunci cînd se pronunță categoric împotriva unui asemenea proces ?

Adevărul este că măsurile ce se cer luate în Europa nu pot avea nimic comun cu perpetuarea și consolidarea blocurilor militare, fiind necesară înlocuirea acestui fenomen al anilor războiului rece printr-un cadru de securitate amplă, care să garanteze o evoluție favorabilă a relațiilor politico-economice pe continentul nostru.

Momentul actual obligă N.A.T.O. la o concretizare și precizare a pozițiilor sale. Opinia publică internațională consideră fără echivoc că actuala evoluție politică pe continentul european impune luarea unor măsuri menite să contribuie la destindere și dezarmare, la o reducere a încordării, la o convocare cît mai grabnică a conferinței de securitate europeană. Or, stadiul dezbaterii academice a acestor probleme este depășit, mai mult ca oricînd afirmîndu-se ca necesară trecerea la abordarea lor practică, la acțiuni concrete.

Sergiu VERONA

Bruxelles, 7 decembrie

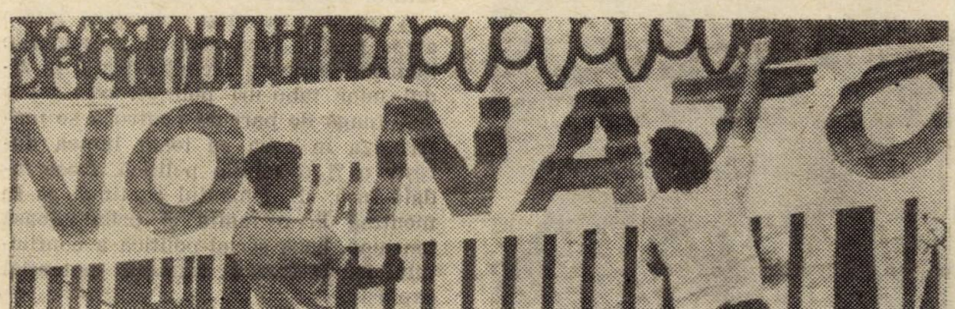

Pancartă anti-N.A.T.O. desfășurată de demonstranți pe străzile Romei

ULSTER

ÎN CĂUTAREA UNEI SOLUȚII POLITICE

S-ar putea afirma că relatările agenților de presă asupra situației din Irlanda de Nord au devenit de o monotonie obsedantă dacă această monotonie n-ar fi marcată de trei cuvinte : ură, disperare, moarte. „În cursul unui incident într-un cartier catolic la Belfast un soldat britanic a fost ucis iar altul grav rănit. Persoana care a deschis focul a fost ucisă în timpul ciocnirii dar nu i s-a putut stabili identitatea deoarece locuitorii cartierului i-au ridicat corpul înainte de sosirea armatei". Știri ca aceasta, care în urmă cu patru luni ar fi fost relatate pe larg în comunicatele agențiilor de presă, sînt astăzi expediate în cîteva rînduri. Dar, frecvent. Întors din Irlanda după o vizită de informare, liderul laburist Harold Wilson a caracterizat situația drept „una dintre cele mai disperate pe care Parlamentul britanic a trebuit să le înfrunte". De un dramatism constant și prelungit, aparent refractară soluțiilor, criza din Irlanda de Nord, o țară de 14 000 de km pătrați locuită de 1 000 000 de protestanți și 500 000 de catolici, se află astăzi în centrul politicii britanice.

În ciuda optimismului premierului nord-irlandez Faulkner, care a declarat că introducerea în luna august a internării preventive fără judecată în lagăre „nu a înrăutățit situația", statisticile și datele publicate dovedesc contrariul. În ultimele trei luni, numărul morților, atît în rîndul civililor cît și în rîndurile soldaților britanici, s-a ridicat la o cifră de două ori mai mare decît cea înregistrată în primele opt luni ale anului, iar media exploziilor în Ulster a crescut de la una la cinci pe zi.

Observatorii sînt unanimi în a remarca faimentul acestei măsuri larg criticată de opinia publică engleză, care o consideră antidemocratică. În intenția guvernului unionist, măsura era luată pentru „menținerea legii și a ordinii" și era îndreptată împotriva „extremiștilor și teroriștilor de orice fel". Însă singurul rezultat, avînd în vedere modul ei de aplicare (catolicii afirmă că selectarea „suspecților" se face exclusiv din rîndurile lor, în timp ce protestanții, extremiști de dreapta,

ar opera nepedepsiți) a fost retragerea totală a colaborării reprezentanților minorității catolice. De asemenea, este tot mai mult împărtășită opinia că, în această nouă fază a crizei, mărirea continuă a numărului soldaților din corpul expediționar britanic trimis în Ulster în 1969 pentru a împiedica războiul dintre cele două comunități, nu mai poate constitui o soluție. Într-un editorial consacrat analizării situației, „Sunday Times" arăta că „în cursul ultimilor doi ani armata a fost lăsată să ajungă instrumentul unei majorități locale cu un trecut bine dovedit de egoism sectar". Actele de ostilitate ale unor femei din comunitatea catolică față de cîteva tinere fete acuzate de a fi avut legături cu soldații britanici, conchide ziarul, mai mult decît rezultatul intimidării populației de către extremiștii din organizația Armata Republicană Irlandeză (I.R.A.), pot fi interpretate ca o „respingere a sistemului pe care sînt socotiți că-l simbolizează soldații britanici". Avînd în vedere acest aspect al situației, a fost exprimată chiar opinia că întîrzierea în găsirea unei soluții politice a crizei ar putea precipita ireversibil conflictul spre starea de guerillă urbană, în ciuda speranței guvernului de la Londra că armata va reuși să dezintegreze organizatoric I.R.A.

În acest fel este explicabil interesul cu care a fost primit planul în 15 puncte propus la 25 noiembrie în Camera Comunelor de către liderul laburist Harold Wilson pentru soluționarea crizei irlandeze. Măsurile prevăzute în plan (pe care unii comentatori îl consideră atît de lung și complicat încît pare destinat mai degrabă unui sondaj care să permită o mai bună apreciere a pozițiilor diverselor părți) pornesc de la menținerea trupelor britanice și păstrarea provizorie a măsurii internării preventive ca premise ale eliminării actualului climat de violență și tensiune și termină cu schițarea unei soluții politice vizînd unificarea Irlandei în termen de 15 ani. Consultațiile pe planul partidelor, urmate de consultații la nivelul guvernelor de la Londra, Belfast și Dublin în vederea creării unei comisii constituționale însărcinată cu găsirea unei modalități de unificare a Irlandei, unificare ratificată apoi de cele trei parlamente, sînt etapele principale ale acestei soluții politice pe termen lung. Referindu-se la eventualitatea asumării puterii în Ulster direct de către Londra, speculație foarte mult comentată de ziarele britanice de toate nuanțele, fostul premier și-a exprimat părerea că dacă o atare măsură ar putea fi aplicată la rigoare, ea este însă inacceptabilă din punctul de vedere al unei soluții politice.

Dezbaterilor în problema crizei din Ulster le-a fost astfel conferită o nouă dimensiune prin faptul că, pentru prima dată de la împărțirea Irlandei în 1921, o personalitate politică din Marea Britanie abordează subiectul „tabu" al reunificării ei.

Reacțiile care au urmat surprizei acestui plan n-au fost întru totul neașteptate.

Din partea guvernului, avîndu-se în vedere apropierea de principii, propunerile au fost caracterizate drept „utile și constructive". Premierul Heath a acceptat sugestia lui Wilson privind deschiderea unei discuții între principalele partide reprezentate în Parlament în vederea găsirii unei soluții politice a conflictului irlandez și, spre decepția deputaților „unioniști" din propriul său partid, a acceptat ca propunerea esențială a liderului laburist — eventuala integrare a Ulsterului într-o Irlandă reunificată — să figureze pe ordinea de zi. Ministrul de interne Reginald Maudling, apreciind propunerile lui Wilson ca originale, constructive și ingenioase, declara însă că „se îndoiește că ele sînt pe de-a-ntregul realiste". La Belfast John Hume, reprezentant al Partidului Laburist și Social Democrat în opoziție, după ce și-a exprimat regretul în legătură cu poziția liderului laburist în privința problemei internării și a menținerii pe termen lung a armatei a afirmat că propunerile reprezintă „o contribuție serioasă la rezolvarea crizei din Irlanda". Reprezentanții unioniști în schimb au declarat că ele sînt lipsite de realism, dată fiind lipsa de perspective în problema unificării Irlandei.

În ciuda faptului că premierul Heath a fost de acord cu examinarea planului lui Harold Wilson, se pare că dezbaterile parlamentare au pus capăt politicii bipartizane în problema irlandeză. Pînă acum cele două partide au încercat să mențină o poziție comună în această gravă problemă, poziție elaborată de cabinetul Wilson în 1969. Înmulțirea criticilor laburiste la adresa internării preventive și a tratamentului internaților precum și împotriva politicii guvernului de a obține o victorie militară împotriva violenței ca premisă a unei reforme în Ulster — o moțiune laburistă în acest sens a fost respinsă cu 293 voturi contra 259 — pare să indice o schimbare de direcție a laburiștilor în problema crizei din Irlanda de Nord. Situația este de natură să îngrijoreze guvernul cu atît mai mult cu cît consecințele sînt greu de prevăzut. După părerea ministrului de interne Maudling, există chiar „gravul pericol de a implica în această tragedie întreaga națiune".

Așa cum arăta „Le Monde" cu ocazia reizbucnirii tulburărilor din luna august, „conflictul dintre catolici și protestanți este mai cu seamă social, economic și politic. El opune în esență pe cei înstăriți proletarilor". Guvernul unionist a fost în numeroase rînduri acuzat de către minoritatea catolică de ducerea unei politici sectare, discriminatorii în domeniul locuințelor și al folosirii brațelor de muncă, precum și de împărțirea artificială a circumscripțiilor în vederea obținerii majorității parlamentare. Programul de reforme economice și sociale propus de Brian Faulkner, dacă eventual ar fi putut evita criza cu trei ani înainte, este insuficient pentru a o rezolva în faza ei actuală cînd, datorită aplicării măsurilor de internare preventivă, administrația unionistă și-a pierdut în ochii minorității catolice puținul credit pe care îl mai avea.

Analizînd grava situație creată în Irlanda, recentul Congres național al Partidului Comunist din Marea Britanie a criticat folosirea violenței drept armă politică și a propus retragerea trupelor britanice după aplicarea unor măsuri politice care să reducă puterea majorității protestante și care să pună capăt politicii de discriminare împotriva minorității catolice. Pentru evitarea violențelor s-a propus retragerea armatei din cartierele catolice. Tot în acest an, la al 15-lea Congres al Partidului Comunist din Irlanda, relevîndu-se pericolul dezbinării clasei muncitoare irlandeze într-un conflict sectar, s-a arătat că numai dizolvarea Stormontului (parlamentul nord-irlandez), încetarea imediată a internării preventive în lagăre și încetarea folosirii armatei în scopuri represive pot asigura instituirea fermă a democrației în Irlanda de Nord, în scopul soluționării problemelor constituționale importante. În vederea realizării acestor deziderate P.C.I. a cerut sprijinul mișcării sindicale și al tuturor partidelor de opoziție.

A intrat oare criza irlandeză într-o etapă nouă ? Cert este că propunerile liderului laburist, făcînd o breșă în zidul unor tabu-uri politice, mai au o cale lungă de parcurs pentru a se materializa în ceea ce toată lumea dorește a fi o soluție politică. Deocamdată însă, și momentul continuă să se mențină la o înaltă și primejdioasă tensiune, baza social-politică a conflictului își păstrează întregul potențial exploziv.

Dorin SUCIU

BELFAST
O înaltă și primejdioasă tensiune...

DIN SURSE...

Dirijor

„London Symphony Orchestra" a executat de curînd un concert în beneficiul muzicienilor pensionari. La pupitrul orchestrei, condusă cu brio, s-a aflat... Edward Heath, primul ministru britanic, un pasionat dirijor în orele libere. Heath a admis cu această ocazie că există și momente cînd nu ai adversari...

Patricia...

...Nixon, soția președintelui Statelor Unite — scrie „International Herald Tribune" — a declarat că a început să învețe limba chineză și că speră să folosească măcar cîteva fraze în luna februarie 1972, cînd îl va însoți pe președintele Nixon în călătoria pe care acesta urmează s-o facă în R.P. Chineză.

Drog-test

În unele țări occidentale, o nouă problemă în rețeaua rutieră : șoferii drogați. Alcool-testul — scrie „Paris Match" — este ineficace și va trebui completat cu un drog-test : o hîrtie care-și va schimba culoarea la atingerea salivei unui drogat.

Prețul

Douăsprezece milioane lire sterline : acesta ar fi prețul de vînzare al avionului supersonic franco-britanic „Concorde" — scrie presa britanică. Guvernul de la Londra — crede a ști „Sunday Express" — este gata să acorde un împrumut de o sută milioane lire sterline companiei B.O.A.C. pentru a-i permite să transforme în comenzi ferme opțiunile sale asupra aparatului franco-britanic.

Emancipare

Primele femei (douăsprezece) alese cu cîteva luni în urmă în Parlamentul elvețian și-au ocupat locurile în palatul federal din Berna cu ocazia deschiderii noii legislaturi a celor două camere.

Ecologice

S-a desfășurat săptămîna trecută la Roma, în incinta Muzeului de știință și tehnică „Leonardo da Vinci", primul festival internațional al filmului ecologic. Avînd tema „Natura, omul, mediul", manifestarea — după cum avea să sublinieze Matteo Matteotti, ministrul italian al turismului — și-a propus să apere „acea conștiință ecologică aptă să restituie dimensiunea umană mediului în care trăim".

Euratom

În criză de 10 ani, „Euratom"-ul nu a reușit nici acum să depășească impasul, în ciuda eforturilor „celor șase" de a găsi o soluție. Întruniți recent la Bruxelles, reprezentanții țărilor membre ale Pieței comune și ale „Euratom"-ului nu s-au putut pune de acord asupra programului de cercetări nucleare și asupra bugetului acestui organism pentru anul 1970. Au hotărît să se revadă la 20 decembrie.

VAMEȘII...
...de pe aeroportul parizian Orly au organizat o scurtă grevă demonstrativă pentru a-și exprima nemulțumirea față de scumpirea prețurilor și de calitatea nesatisfăcătoare a mîncării la cantina care le este destinată

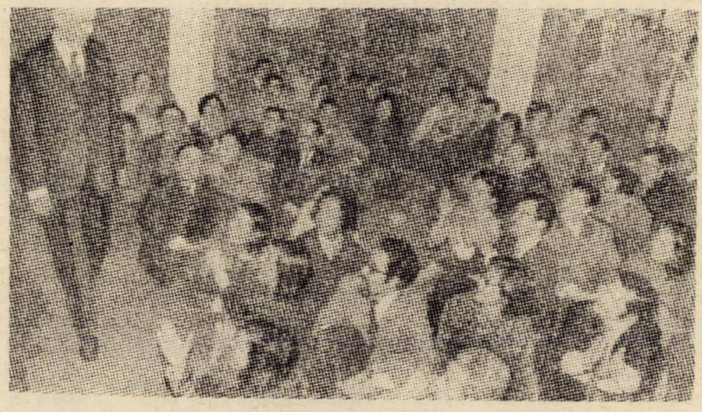

TOT LA O GREVĂ...
...demonstrativă au recurs și funcționarii „europeni" care lucrează la sediul C.E.E. din Bruxelles. Ei revendică un spor de salariu și negocieri în acest scop cu guvernul belgian, care este „patronul" lor. În imagine, grupul greviștilor este „trecut în revistă" de Pierre Harmel, ministrul de externe al Belgiei

„Life"

Nevoită să reducă tirajul de la 7 la 5 milioane și jumătate de exemplare, revista „Life" a hotărît să concedieze circa 90 din cei 450 de angajați, dintre care jumătate ziariști. Anul acesta, rezervele financiare ale revistei americane au scăzut cu 18 la sută față de 1970.

„Marléne"

Toponimia cerului se modernizează. Printre cele 2 000 de mici planete și astercizi, purtînd tradiționalele nume olimpiene, se pot întîlni și unele recent descoperite cărora li s-au dat — scrie „Corriere della Sera" — numele unor actrițe sau cîntărețe cu o glorie mai mult sau mai puțin efemeră. Printre acestea se află și cel al actriței Marlène Dietrich dat unui corp ceresc de curînd descoperit.

Secret

Acord secret între americani și japonezi pentru construcția unei gigantice baze aeriene americane în Pacific. Urmînd a fi instalată pe insula Majuro, în arhipelagul Marshall, ea va avea o pistă lungă de 7500 m, un spital și un centru de transmisiuni prin satelit. („Paris Match").

Civitavecchia

Pietro Guglielmini, din august 1970 primar al orașului-port Civitavecchia, situat la 75 km nord de Roma, a fost arestat — anunță presa italiană — sub acuzația de a nu fi acționat în vederea găsirii modalităților necesare pentru combaterea poluării mării de către apele de scurgere ale întreprinderilor industriale din oraș.

Bere

Din septembrie 1970 pînă în septembrie 1971, fiecare vest-german a consumat cu 5,7 litri de bere mai mult decît în anul precedent, ajungîndu-se la un total apreciabil : 143.6 litri pe cap de locuitor.

Premieră

Este așteptat la Paris, în vizită oficială, între 19 și 22 ianuarie 1972, Nihat Erim, premierul Turciei. Vizita — se specifică la Ankara — va răspunde astfel voiajului pe care în iulie 1963 l-a făcut în Turcia primul ministru francez (pe-atunci Georges Pompidou). Este prima deplasare oficială în străinătate a lui Nihat Erim de la numirea sa în postul de premier.

Rubrică realizată de
Rodica DUMITRESCU

IZVOARE ALE INFLUENȚEI SOCIALISMULUI ÎN VIAȚA INTERNAȚIONALĂ

Transformările sociale profunde, radicale, cu multiple implicații în viața popoarelor — proces complex, caracteristic lumii contemporane — relevă în esența lor drumul istoric al trecerii omenirii de la capitalism la socialism. Ideile socialismului științific se bucură de o largă audiență în întreaga lume, în pături sociale dintre cele mai diferite. Vocabularul politic al epocii noastre nici nu mai poate fi imaginat fără conceptul de socialism, care conturează una din realitățile definitorii ale secolului XX. În ciuda unor dificultăți temporare, a unor neajunsuri dintr-un domeniu sau altul, noua orînduire exercită astăzi o influență crescîndă, generată în principal de succesele socialismului în domeniul economiei, științei și culturii, de natura raporturilor noi dintre oameni, de posibilitatea afirmării libere a puterii creatoare a popoarelor, a națiunilor socialiste, de principiile marxist-leniniste ale relațiilor dintre ele, de politica externă de pace a țărilor socialiste. Toate acestea au adus un suflu nou în viața omenirii, iar influența socialismului asupra contemporaneității nu poate fi redusă la un domeniu sau altul după cum nu poate fi nici minimalizată, nici supraapreciată. Înțelegerea acestui proces dialectic complex nu ca o simplă sumă a mai multor surse de influență luate disparat, ci ca mișcare logică a istoriei, ca acțiune dinamică a ansamblului de laturi și fenomene ce-și pun pecetea asupra mersului ireversibil spre socialism al omenirii stă la baza abordării marxist-leniniste a unei asemenea teme. Înainte de toate acest principiu oferă un criteriu științific pentru răspunsul realist la problema modului și gradului de influență a socialismului asupra contemporaneității, răspuns dedus nu din abstracte formule teoretice, ci din practică, din faptele de viață.

1. SOCIALISMUL ÎN LUMEA CONTEMPORANĂ

De decenii întregi, socialismul nu mai este un simplu deziderat sau o lozincă abstractă, ci realitate vie în 14 țări din trei continente ale lumii. Realizările țărilor socialiste — cu atît mai mult cu cît au fost obținute nu în țări dintre cele mai dezvoltate — atestă superioritatea și vitalitatea noii orînduiri, singura capabilă să ofere cadrul de manifestare și afirmare a progresului social multilateral. Prefigurînd viitorul luminos al umanității, înfăptuirile socialismului pe plan economic, social, politic, spiritual fac să crească tot mai mai mult forța sa de atracție și influențare în lumea contemporană.

Punînd capăt oprimării sociale și naționale, asigurînd ritmuri înalte de creștere economică, ridicarea continuă a nivelului de trai, participarea oamenilor muncii la conducerea socială, accesul maselor la instruire și înflorirea culturii, făurind o nouă ordine socială, popoarele țărilor socialiste s-au situat și se situează în fruntea luptei pentru progres social. Socialismul real, deja construit sau în curs de făurire, confirmă mai convingător decît orice adevărul teoriei marxist-leniniste despre caracterul istoric necesar al trecerii omenirii la socialism.

O dată cu victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie — înfăptuită sub conducerea Partidului Comunist făurit de V.I. Lenin — care a pus bazele primului stat socialist din lume, s-a produs o breșă adîncă în sistemul capitalist mondial, s-a adîncit criza generală a acestuia, lupta pentru eliberarea națională și socială a luat un puternic avînt. Existența Uniunii Sovietice — cu uriașul ei potențial economic, politic și militar — a avut și are un rol deosebit de important în lupta forțelor revoluționare, progresiste, de pretutindeni, a exercitat și exercită o puternică influență asupra evoluției vieții internaționale.

După înfrîngerea fascismului în cel de-al doilea război mondial, ca rezultat al creșterii avîntului revoluționar al popoarelor, al sporirii rolului și capacității de luptă a detașamentelor de avangardă ale clasei muncitoare, în lume s-au produs noi și profunde schimbări. Revoluția populară și socialismul au triumfat în Albania, Bulgaria, Cehoslovacia, Republica Democrată Germană, Iugoslavia, Polonia, România, Ungaria.

O uriașă însemnătate internațională a avut victoria luptei revoluționare a poporului chinez, sub conducerea partidului său comunist, pentru răsturnarea vechiului regim și lichidarea dominației imperialiste. Crearea Republicii Populare Chineze a determinat o cotitură radicală în destinele poporului chinez și, totodată, a produs o schimbare istorică în raportul de forțe pe plan mondial. În același timp, făurirea Republicii Populare Democrate Coreene și a Republicii Democrate Vietnam, precum și dezvoltarea cu succes a Republicii Populare Mongole au sporit considerabil forțele socialismului în Asia și în lume în general. Au avut, de asemenea, o importanță deosebită victoria revoluției în Cuba, crearea primului stat socialist pe continentul latino-american.

Ca urmare a lărgirii cîmpului de acțiune a socialismului, a extinderii sale continue a apărut sistemul socialist mondial, care — așa cum subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu — **„întruchipează o realitate obiectivă, exprimă existența socialismului, ca mod de producție, într-un număr de state ce se dezvoltă independent într-o mare diversitate de condiții economice și politice, de particularități istorice, și care construiesc noua orînduire călăuzindu-se după legile sociale obiective, după învățătura marxist-leninistă".**

Sub conducerea partidelor comuniste și muncitorești, țările socialiste — care cuprind peste o treime din populația globului — au repurtat victorii istorice în transformarea revoluționară a societății. Fiecare dintre ele, mobilizîndu-și toate resursele de care dispune, luptă cu perseverență pentru așezarea industriei și agriculturii proprii pe baza celor mai moderne cuceriri ale științei și tehnicii, pentru creșterea și întărirea proprietății obștești. Datele statistice aduc multe mărturii convingătoare despre mersul ascendent al construcției socialiste și comuniste, despre succesele în dezvoltarea multilaterală a fiecăreia. Modul în care țările socialiste soluționează problemele construcției economice și ale activității spirituale, ale nivelului de trai, ale vieții democratice în societate scot în evidență esența profund umană a noii orînduiri. În prezent, popoarele acestor țări sînt angajate în ample programe de dezvoltare economică și social-culturală, de perfecționare a formelor și metodelor de organizare și conducere a societății.

Revoluția și construcția socialistă marchează o treaptă calitativ superioară atît în dezvoltarea umanității, cît și în afirmarea viguroasă a ființei naționale a fiecărui popor. Știința și practica socială au confirmat pe deplin justețea dialecticii materialiste, potrivit căreia izvorul oricărei schimbări și dezvoltări, atît în natură cît și în societate, se află în interiorul fenomenelor și proceselor înseși. Condițiile externe exercită o influență importantă asupra procesului dezvoltării, putîndu-l favoriza, frîna sau chiar opri temporar, dar nu-l pot determina. Trecerea de la capitalism la socialism este un rezultat al dezvoltării sociale a fiecărei țări, al maturizării premiselor obiective și subiective interne, opera poporului muncitor din țara respectivă — înfăptuită sub conducerea partidului de avangardă al clasei muncitoare — rodul eforturilor sale, poartă pecetea experienței social-politice a acestuia.

Ca nouă orînduire socială, ca progres revoluționar pe plan istoric, socialismul este rezultatul unor schimbări calitative fundamentale în viața omenirii, avînd propria sa logică internă de înaintare succesivă, etapă cu etapă, potrivit legilor obiective și condițiilor concrete din fiecare țară, spre stadii superioare. În cursul acestei înaintări, dezvoltarea socialistă este atotcuprinzătoare, multidirecțională, urmărind atingerea unor obiective fundamentale cum sînt nivelul înalt și ritmul rapid al creșterii forțelor de producție și al productivității muncii, perfecționarea sub

toate aspectele a relațiilor de producție, adîncirea democrației, creșterea neîncetată a gradului de cultură al maselor și asigurarea unor condiții optime de trai, afirmarea plenară a ideologiei și a conștiinței socialiste, perfecționarea continuă a formelor de organizare și conducere socială.

Departe de a avea o viziune îngustă triumfalistă și simplificatoare asupra acestui proces dialectic, Partidul Comunist Român privește făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate ca o etapă menită să pună în valoare toate posibilitățile și rezervele atît materiale cît și umane ale noii orînduiri, avantajele sale potențiale. În concepția partidului nostru, aceasta presupune o permanentă preocupare pentru **toate** laturile, **toate** aspectele și procesele maturizării noii orînduiri : creșterea forțelor de producție, perfecționarea relațiilor de producție, înfăptuirea în practică a unei democrații reale, un grad înalt de conștiință și cultură, afirmarea unor principii superioare ale eticii și echității. Tocmai unei asemenea viziuni creatoare, profund umane îi corespunde Programul P.C.R. pentru îmbunătățirea activității ideologice, ridicarea nivelului general al cunoașterii și educația socialistă a maselor, pentru așezarea relațiilor din societatea noastră pe baza principiilor eticii și echității socialiste și comuniste, program adoptat de Plenara C.C. al P.C.R. din 3-5 noiembrie a.c.

2. GENERAL ȘI PARTICULAR ÎN FĂURIREA SOCIALISMULUI

Afirmarea deplină, convingătoare a noii orînduiri sociale, creșterea influenței sale internaționale, sînt determinate de faptul că socialismul desființează exploatarea omului de către om, creează raporturi social-umane calitativ noi.

Fiind chemate să lichideze profundele contradicții social-economice inerente societății burgheze, revoluția și construcția socialistă se caracterizează totdeauna prin existența unor trăsături fundamentale comune. Învățătura marxist-leninistă, experiența mișcării comuniste au evidențiat existența unor legi generale ale revoluției și construcției socialiste, cum sînt, de pildă, cucerirea puterii de către clasa muncitoare și aliații săi asupra principalelor mijloace de producție, statornicirea proprietății socialiste, dezvoltarea planică a economiei naționale, conducerea întregii societăți de către partidul comunist ș.a. Aceste legi nu au desigur un caracter abstract, nu se manifestă în forme stereotipe, identice, ci acționează pe fondul unei mari diversități istorice și facturi psihice distincte, proprii fiecărui popor.

Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în recenta plenară a C.C. al P.C.R., **„trebuie să avem permanent în vedere că generalul se realizează prin particular, că numai în măsura în care un partid comunist știe să înțeleagă realitățile concrete în care-și desfășoară activitatea și să acționeze ca atare poate asigura succesul luptei revoluționare".**

Luarea în considerare a condițiilor concrete constituie o cerință obiectivă a revoluției și construcției socialiste, condiție hotărîtoare pentru succesul acestei opere în fiecare țară, fie că este avansată economic sau cu o economie slab dezvoltată, cu un grad ridicat de industrializare sau cu un specific agrar, cu anumite tradiții în organizarea statală ș.a.m.d. De aceea, în nici un caz nu pot fi justificate încercarea de a teoretiza existența unui etalon, a unei singure forme de soluționare a cerințelor unor legi generale, tendința minimalizării particularităților naționale. Aflate într-o unitate dialectică indisolubilă, generalul și particularul în dezvoltarea socială nu pot fi separate și opuse unul altuia. Diversitatea de condiții în care acționează legile generale determină inevitabil forme specifice, particulare de realizare, influențînd asupra **căilor, formelor și ritmurilor** transformării socialiste într-o țară sau alta. După cum se știe, problemele generale ale construcției socialiste, comune în esența lor, au necesitat și necesită o rezolvare concretă, de la țară la țară, de la etapă la etapă. În Uniunea Sovietică, altfel decît în Iugoslavia, în R.D. Germană altfel decît în R.P.D. Coreeană, în Mongolia altfel decît în Cehoslovacia, pentru a da numai cîteva exemple.

Metoda dialectică marxistă reclamă abordarea concretă a fiecărui fenomen, luarea în considerare a fenomenelor conexe și a gradului lor de intercondiționare, sesizarea originii fenomenului dat, a trăsăturilor moștenite de el de la fenomenele anterioare și dezvăluirea tendințelor dezvoltării lui.

Este, desigur, falsă întrebarea unor ideologi burghezi „cîte feluri de socialism există?" Luate în ansamblu, țărilor socialiste le sînt caracteristice instaurarea aceluiași tip de relații de producție și existența unei baze economice de același tip — proprietatea socială asupra mijloacelor de producție — exercitarea de către popor, în frunte cu clasa muncitoare, a puterii politice, conducerea întregii vieți sociale de către partidul marxist-leninist, formarea și dezvoltarea conștiinței socialiste a maselor pe baza concepției materialismului dialectic și istoric. Socialismul este așadar **unic** prin transformările fundamentale pe care le realizează, prin trăsăturile sale esențiale care-l definesc și-l deosebesc radical de alte tipuri de formațiune socială. Însă formele și metodele de înfăptuire a noii orînduiri nu pot să nu poarte pecetea condițiilor concrete sociale, economice, istorice din fiecare țară. Ceea ce nu înseamnă că **diversitatea** căilor și metodelor ar fi o negare a unității procesului general al construcției socialiste. **Dimpotrivă, tocmai valorificarea maximă a condițiilor concrete, rezultatele obținute în construcția socialistă reprezintă principalul aport al fiecărui partid și popor la creșterea forțelor socialismului în lume.**

Societatea socialistă este pe deplin capabilă să realizeze o dezvoltare ascendentă, multilaterală, deoarece, spre deosebire de capitalism, în care se mențin și acționează distructiv puternice contradicții antagoniste, noii orînduiri — în care s-a ajuns la făurirea propriilor relații de producție, la construirea unui sistem social-politic adecvat — îi este caracteristică linia constructivă dată de unitatea de țeluri și interese ale oamenilor muncii

Desigur, victoria socialismului, instaurarea proprietății socialiste, generalizarea relațiilor de producție socialiste în țara noastră, succesele obținute în ridicarea gradului de instruire a maselor au schimbat baza vieții materiale, au înlăturat inegalitatea economică și politică de clasă, au creat temelia dreptății sociale. Prin aceasta nu au fost soluționate însă **toate** problemele sociale pe care le implică înfăptuirea plenară a principiilor socialismului și comunismului. De aceea, Partidul Comunist Român își propune să acționeze în continuare pentru perfecționarea organizării societății, a raporturilor sociale, ținînd seama de existența obiectivă a contradicțiilor — fără de care nu pot fi imaginate viața, mișcarea. Este de la sine înțeles că dacă vechiul, contradicțiile nu sînt sesizate și înțelese la timp, dacă nu se acționează conștient pentru prevenirea și depășirea lor, acestea se pot transforma în contradicții antagoniste. De aici rezultă necesitatea obiectivă de a studia întotdeauna cu atenție fenomenele sociale, de a acționa și de a crea condiții corespunzătoare pentru rezolvarea contradicțiilor, pentru afirmarea și promovarea noului, sferă în care, în nici un fel nu se poate face abstracție de condițiile concrete.

Modul în care fiecare partid comunist aflat la putere rezolvă problemele construcției noii orînduiri, acționînd pentru soluționarea contradicțiilor în mod conștient, în concordanță cu interesele făuririi societății socialiste, mobilizează resursele și forțele poporului, fructificînd avantajele organizării socialiste a societății pentru dezvoltarea forțelor de producție, înflorirea științei și culturii, ridicarea bunăstării maselor, adîncirea democrației socialiste, are o importanță deosebită nu numai pentru țara dată. **Cu cît fiecare țară socialistă este mai puternică și obține succese mai mari în dezvoltarea orînduirii socialiste, a vieții sale materiale și spirituale, cu atît mai importantă este contribuția sa la creșterea forțelor socialismului, la sporirea influenței sale în lume.**

Aceasta este o expresie a îndeplinirii îndatoririlor internaționaliste ale fiecărui partid și popor. Succesele în construcția socialistă, mersul ascendent al acesteia constituie unul din izvoarele principale ale creșterii influenței socialismului fiind, în realitate, un factor **hotărîtor** al acestei influențe. Se știe că V.I. Lenin acorda o mare însemnătate forței exemplului realizărilor economice și sociale ale noului sistem social. În legătură cu aceasta este evident că rolul exemplului — departe de a se reduce la o înrîurire emoțională sau pur propagandistică — are o semnificație mai largă, privește în întregul ei experiența acumulată, în făurirea noii orînduiri, alegerea căilor juste. Se înțelege că dimpotrivă, greșelile și repetarea lor, insuccesele datorate acestora nu pot decît să slăbească puterea de influențare a socialismului.

Ion MITRAN

(Va urma)

MOMENTUL PREGĂTIRILOR CONCRETE

Săptămîna trecută a avut loc în capitala poloneză consfătuirea miniștrilor de externe ai statelor participante la Tratatul de la Varșovia în problema pregătirii convocării Conferinței general-europene, de securitate și colaborare. În comunicatul final se arată că, luînd în considerare evoluția pozitivă din ultima perioadă a situației politice de pe continentul european, consensul din ce în ce mai larg în ce privește oportunitatea convocării cît mai grabnice a Conferinței general-europene pentru securitate și colaborare, guvernele statelor participante apreciază că se creează o situație favorabilă pentru ca această conferință să poată avea loc în anul 1972.

În numeroase rînduri în ultimii ani — în propunerile formulate încă din 1966 în Declarația de la București, în concluziile unei suite de contacte la nivelul cel mai înalt ca și la nivelul miniștrilor de externe în cadru bi și multilateral — aceste state au evocat necesitatea edificării unui sistem de securitate în Europa. Reafirmînd această necesitate, recenta consfătuire în problema pregătirii convocării reuniunii paneuropene ilustrează continuitatea logică în inițiativele concrete ale țărilor socialiste în vederea realizării acestui obiectiv. Se poate afirma cu toată certitudinea — fiind o realitate indiscutabilă — că dacă în prezent ideea securității și, în context, cea a convocării unei conferințe general-europene și-au croit un asemenea drum încît întrunesc o adeziune din cele mai largi, un merit de seamă revine activității țărilor socialiste, la care se adaugă contribuția constructivă a altor state europene iubitoare de pace.

În procesul complex al promovării securității, destinderii și cooperării europene, România s-a afirmat consecvent ca un factor activ, ca un militant neobosit pe plan practic, în relațiile internaționale. Țara noastră și-a adus și își aduce o contribuție multilaterală în acest sens, manifestată în normalizarea și extinderea raporturilor sale cu celelalte state europene, în intensa activitate de contacte, întîlniri și schimburi de vizite la nivelul cel mai înalt, și alte niveluri, în multiplicarea legăturilor pe cele mai diverse planuri, cu celelalte state de pe continent, fără deosebire de orînduire social-economică. Concepînd întregul ansamblu al relațiilor internaționale, inclusiv al celor intereuropene, într-un cadru bazat pe respectul strict și deplin al normelor legalității și eticii internaționale — singurul cadru în măsură să asigure dezvoltarea liberă și suverană a tuturor națiunilor Europei, în interesul fiecărei țări în parte și al transformării continentului într-o amplă zonă a păcii și înțelegerii, cu incidențe benefice asupra climatului politic mondial — România socialistă a acționat și acționează potrivit acestei concepții, aplicînd-o neabătut în practică, în relațiile sale cu toate țările. In acest fel, România a adus o contribuție de substanță la realizarea premiselor edificării securității europene, la promovarea acelor principii a căror statuare constituie condiția sine qua non a existenței unui sistem, viabil, trainic, de securitate și cooperare.

Dînd expresie sintetică poziției constructive a țării noastre în legătură cu această problemă, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** arăta recent: **„Apreciez că au fost create premisele pentru a se trece la pregătirea concretă a unei conferințe general-europene la care să participe toate țările de pe continent, precum și alte state interesate. O astfel de conferință trebuie să ducă la așezarea relațiilor dintre statele europene pe principii de egalitate și respect, să excludă folosirea forței sau amenințarea cu forța în raporturile dintre ele, să deschidă calea unei largi colaborări economice, științifice, culturale. Conferința va crea astfel condiții pentru soluționarea în continuare a altor probleme importante în suspensie din viața politică a continentului".**

Analiza momentului european actual permite constatări ce produc satisfacție, abordări optimiste ale problemelor ce confruntă continentul nostru. S-ar putea aprecia că ne găsim în fața unui climat politic nou sau în orice caz considerabil îmbunătățit, în care neîncrederea, încordarea fac loc treptat și marcat colaborării, cooperării, contactelor politice, tratativelor și, prin acestea, mai bunei cunoașteri reciproce, destinderii, instaurării unei atmosfere de încredere. Ideea unei conferințe de securitate — menită să contribuie la crearea unui sistem de angajamente excluzînd orice amenințare cu forța sau folosirea ei, să asigure independența tuturor statelor, integritatea lor teritorială, suveranitatea, neamestecul în treburile interne, egalitatea în drepturi — se bucură de un larg sprijin. Transformarea treptată, pe această bază, a raporturilor intereuropene este de natură să permită depășirea actualei diviziuni a continentului în grupări politico-militare. S-a cristalizat un consens larg în privința componenței, ordinii de zi, a locului de desfășurare a unei astfel de reuniuni paneuropene, în privința dezideratului ca aceasta să ducă la amplificarea schimbului de valori materiale și spirituale în cadrul continentului. Normalizarea pe plan politic și diplomatic a raporturilor dintre state — cerință principală a însănătoșirii climatului general-european — se afirmă ca un proces la ordinea zilei, a cărui însemnătate este astăzi unanim admisă. În acest sens, s-au putut înregistra, în ultima vreme, asemenea acțiuni pozitive ca semnarea tratatelor sovieto—vest-german și polono—vest-german, în prezent impunîndu-se ratificarea lor; încheierea acordului cvadripartit cu privire la Berlinul occidental; schimburile de păreri cehoslovaco — vest-germane; tratativele, în curs de finalizare, dintre R.D. Germană și R. F. a Germaniei, precum și între R.D.G. și Senatul Berlinului occidental.

Luînd în considerare tocmai aceste coordonate, ce se afirmă cu pregnanță, ale actualului context european, evoluțiile pozitive, consensul amplu asupra oportunității și necesității conferinței intereuropene, țările socialiste participante la consfătuirea de la Varșovia au subliniat că cerința esențială a momentului de față este trecerea imediată la pregătirea practică, nemijlocită a acestei reuniuni, venind timpul ca de la faza acordurilor de principiu să se treacă la fapte, la acțiuni concrete, practice, la faza de lucru. În această direcție, reafirmîndu-se sprijinul față de propunerea guvernului finlandez, privind realizarea unor consultări pregătitoare multilaterale, cu participarea tuturor statelor interesate, au fost preconizate și măsuri concrete. Astfel, în comunicat se relevă că miniștrii participanți la consfătuire au arătat că guvernele lor au hotărît să-și numească reprezentanți împuterniciți pentru a participa, împreună cu reprezentanții împuterniciți ai celorlalte state, la consultările multilaterale în vederea punerii de acord a problemelor ținînd de pregătirea și organizarea conferinței și invită guvernele celorlalte state interesate să procedeze în același mod, avansîndu-se de asemenea propuneri în legătură cu conținutul acestor consultări: ordinea de zi a conferinței, modul de convocare, procedura lucrărilor, termenul concret — anul 1972 — termen apreciat ca pe deplin realist. Desigur, avînd în vedere că în trecut anumite forțe au exprimat poziții ostile în ce privește ideea conferinței, s-ar putea și în prezent — cînd lucrurile se îndreaptă spre faza concretizărilor, a pregătirii nemijlocite a conferinței — ca asemenea tendințe să se manifeste din nou. În acest sens, comunicatul relevă convingerea că măsurile active ale tuturor celor interesați în trecerea de la o Europă a încordării și conflictelor la o Europă a păcii trainice sînt capabile să înfrîngă influența acestor forțe.

Opinia publică europeană așteaptă să se treacă cît mai grabnic la acțiuni concrete în vederea abordării problemelor practice legate de conferință, la contacte între reprezentanți ai tuturor țărilor europene interesate, împuterniciți cu misiunea de a contribui la accelerarea lucrărilor pregătitoare și convocarea reuniunii paneuropene. In această direcție, țările socialiste prezintă o bază utilă de lucru. Fiind gata să vină în întîmpinarea oricăror propuneri constructive în acest sens, ele își exprimă speranța că, la rîndul lor, toate statele interesate vor întreprinde acțiuni în același spirit constructiv.

Manifestîndu-și încrederea că rezultatele întîlnirii de la Varșovia vor contribui la accelerarea organizării conferinței general-europene, opinia publică din țara noastră salută aceste rezultate. Punînd la baza întregii sale politici externe respectul strict al legalității internaționale, abordînd toate problemele internaționale pornind de la realități într-un spirit constructiv, cu consecvență și dinamism, România socialistă va contribui și pe viitor într-un mod activ, eficient la toate fazele și acțiunile legate de pregătirea și desfășurarea cu succes a conferinței, va face tot ceea ce depinde de ea pentru întronarea pe continentul european a unor relații de înțelegere reciprocă, bună vecinătate și cooperare, convinsă că în acest fel acționează în deplină consonanță cu interesele poporului român, cu cele ale tuturor popoarelor, ale cauzei păcii în Europa și în întreaga lume.

Ilie ȘERBĂNESCU

COMPETIȚIA PENTRU QUIRINALE

Azi, 9 decembrie, Italia începe să-și aleagă un nou președinte. 1 009 mari electori (parlamentari și reprezentanți ai regiunilor), reuniți la Montecitorio (Camera deputaților) în „marea ședință" electorală, vor decide după una, două sau chiar trei săptămîni cine va fi noul președinte al Italiei. Pînă în ultimul moment numele tuturor candidaților intrați în competiția prezidențială au rămas încă o necunoscută. Doar social-democrații (P.S.D.I.) au relansat numele celui care va mai fi — pînă la 28 decembrie — președintele Italiei : Giuseppe Saragat. Oricum, se știe de pe acum că primele trei tururi de scrutin, acelea în care un candidat are nevoie, conform constituției, de o majoritate de două treimi pentru a fi ales, adică 673 de voturi din cele 1 009, nu vor desemna pe nimeni, nici măcar „favoritul" competiției pentru Quirinale. De-abia la a patra votare, cînd va fi necesară numai o majoritate de 505 voturi pozițiile se vor putea contura. Și de această dată, ca în orice acțiune inițiată în Montecitorio, desfășurarea evenimentelor va ține cont de subtile dozaje politice.

PRECEDENTE AU EXISTAT

În orice analiză privind alegerile prezidențiale italiene nu trebuie uitat faptul că Italia este o republică parlamentară și nicidecum o republică prezidențială și deci că alegerea unui nou președinte — oricît de importante ar fi prerogativele sale — are o semnificație mai mică decît alegerea unui parlament. Și totuși, alegerile prezidențiale din acest an constituie pentru Italia un important dar și delicat eveniment politic. Fiindcă îi stau în spate ani extrem de dificili, cu amprenta unor tensiuni și zguduiri social-politice : pe de o parte afirmarea unui proces de reînnoire, rezultat al alegerilor din 1968 și al luptelor muncitorești din 1969—1970 ; pe de alta tentativa, continuă și multiformă, a claselor dominante de a obține o revanșă pe terenul politic, economic și social chiar cu prețul declanșării unei profunde crize a democrației italiene. La acest capitol al revanșelor pot fi înscrise evenimentele de la Reggio Calabria, anumite aspecte ale votului de la 13 iunie sau voința de a introduce prin intermediul referendumului asupra divorțului elemente de diversiune și diviziune în rîndurile maselor populare. Pe plan economic, vremea „miracolului italian" al anilor 1960 a trecut. O criză economică mai gravă chiar decît recesiunea din 1963—1964 a izbucnit într-un moment dificil, acela al marilor panici monetare occidentale și al măsurilor protecționiste americane. („Italia are ghinion" exclamă, analizind situația, cotidianul belgian „Le Soir"). Prețurile urcă neliniștitor în marile centre, producția industrială scade în proporție de 6—7 la sută, venitul național, programat să crească cu circa 6 la sută în cursul lui 1971, n-a crescut cu nici măcar un procent.

În acest climat se desfășoară alegerile pentru noul președinte al țării. Potrivit Constituției, șeful statului are responsabilități deosebite și un mare rol în dezvoltarea vieții democratice a țării. El este șeful Consiliului Superior al Magistraturii și al forțelor armate ; el reprezintă, în anumite circumstanțe, autonomia și suveranitatea națională a țării, avînd o deosebită pondere în general, dar mai ales în situații particulare (de pildă în cazul dificilelor crize de guvern), viziunea pe care președintele o are asupra vieții social-politice a țării ca și asupra funcționării instituțiilor democratice fondate de constituția republicană.

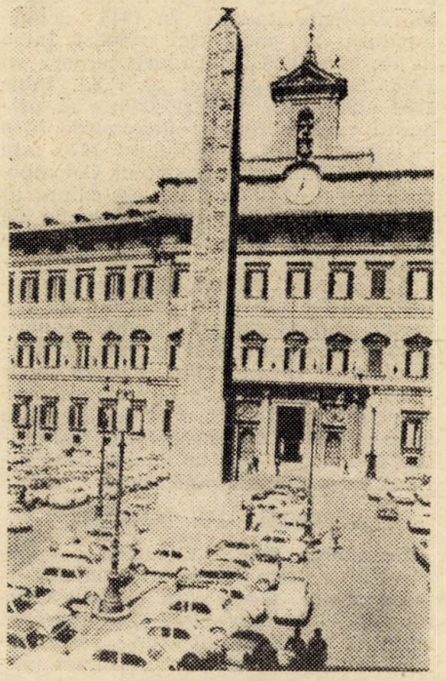

MONTECITORIO
Aici își încep astăzi reuniunea, pentru un timp încă nedefinit, cei 1 009 „mari electori"

De aceea — subliniază Partidul Comunist Italian — „noi considerăm, așa cum am mai subliniat și în alte rînduri, importantă etapa de la 9 decembrie. Dar repetăm încă o dată că lupta pentru consolidarea și dezvoltarea democrației nu se naște și nici nu se încheie cu alegerea șefului statului".

Analizînd pozițiile exprimate de partidele politice ale coaliției guvernamentale în „problema Quirinale" vom remarca încă o dată divergențele de opinii dintre cei patru parteneri de coaliție (P.D.C., P.S.I., P.S.D.I., P.R.I.) care slăbesc tot mai mult echilibrurile de la început fragile ale formulei de centru-stînga.

Acțiunile din interiorul partidului majorității relative, democrația-creștină, se înnoadă și deznoadă de natură să facă imposibilă formularea vreunei ipoteze nu numai asupra „învingătorului de la Quirinale", ci chiar a procedurilor ce vor fi adoptate la Montecitorio pentru desemnarea lui. Un singur lucru a reieșit clar din această atmosferă de confuzie și nesiguranță din rîndurile partidului catolic : „teroarea — cum o numește «Corriere della Sera» — de «a se arde» a celui care ar fi indicat în prima rundă". Precedente au existat. De trei ori partidul majorității relative n-a reușit să-și lase la Quirinale propriu-i candidat : în 1948, în 1955 și în 1964. În 1964 de pildă, cînd centrul-stînga constituia deja o formulă de guvernare, democrat-creștinul Giovanni Leone nu a reușit să obțină voturile necesare. Le-a obținut, în schimb, cu o majoritate neașteptată, social-democratul Giuseppe Saragat. De data aceasta însă, consideră același „Corriere della Sera", reiese clar că, bătută în '48, '55 și '64, democrația creștină vrea cu orice preț ca unul din membrii săi să ajungă la Quirinale. O mulțime de motive — explică ziarul — o împinge în această direcție ; „dar cel mai important și dominant s-a născut din senzația, difuză dar cu fiecare zi mai accentuată, a unei anume slăbiri a partidului în rîndurile opiniei publice din țară, slăbiciune ce poate fi îndreptată printr-o reafirmare a puterii și a prestigiului prin suprema magistratură republicană". Dar faptul că P.D.C.-ul aspiră la postul prezidențial este singurul lucru limpede. Nu și-a hotărît, pînă în ultimul moment, nici măcar modul de a ajunge la desemnarea candidatului. Un candidat unic (așa cum preconizează secretarul general al partidului, Arnaldo Forlani), sau o paletă de candidați (principali și de rezervă), cum propune președintele partidului Andreotti ? De fapt, comentează socialiștii, jocul procedurilor ascunde contradicțiile politice dintre toți oamenii importanți ai P.D.C.-ului cu posibilități concrete de a fi aleși.

Oricare ar fi procedura adoptată de partidul catolic, acesta nu poate împiedica desemnarea și (eventual) alegerea candidaților altor partide, după cum candidații laici nu închid porțile spre Quirinale candidatului democrat creștin. Cei 1 009 de electori sau cel puțin o treime dintre ei vor hotărî.

În ceea ce-i privește pe socialiști, aceștia, principali parteneri ai democrației creștine în coaliția de centru-stînga dar și promotori ai „echilibrurilor mai avansate" (dialogul cu comuniștii) au hotărît împreună cu P.C.I., din partea căruia au obținut un consimțămînt deplin, propunerea unui candidat socialist pentru funcția de președinte al republicii.

„Manifestînd o adevărată lipsă de realism" („Avanti"), social-democrația polemizează cu socialiștii asupra întîlnirilor pe care aceștia le-au avut cu partidele de stînga. Viitorul șef al statului — subliniază un comunicat al P.S.D.I. — trebuie să fie în primul rînd un exponent al centrului-stînga. Drept pentru care l-au repropus pe Giuseppe Saragat.

Un lucru este cert : nici un candidat fie el democrat-creștin, socialist, social-democrat sau republican nu va putea fi ales președinte fără sprijinul parlamentarilor comuniști. Iar „pentru P.C.I. — declară Giorgio Amendola, membru al Direcțiunii, membru al Biroului Politic al P.C.I. — este vorba de o alegere ce trebuie făcută ținînd cont de interesele generale ale țării, pe baza unui acord între toate forțele constituționale care sînt interesate să mențină caracterul parlamentar al Republicii Italiene împotriva oricărei tentative de a o transforma în republică prezidențială". De aceea, abordînd problema alegerilor prezidențiale,

Partidul comunist subliniază încrederea în convergența dintre aprecierile sale și cele ale P.S.I.U.P., P.S.I., și ale anumitor sectoare ale P.D.C. care au știut să privească aceste alegeri din perspective democratice, constituționale și antifasciste.

UNUL DIN PATRU, DAR POATE ALTUL...

În așteptarea desemnării noului președinte vom încerca să vă prezentăm „fișele personale" ale principalilor candidați care au fost sau care vor fi desemnați de principalele forțe politice italiene. Printre aceștia s-ar putea număra Amintore Fanfani sau Aldo Moro — din partea democrației creștine, social-democratul Giuseppe Saragat sau socialistul Francesco de Martino.

Dacă ar fi reales, la cei 73 de ani ai săi, **Giuseppe Saragat** ar fi primul președinte din istoria Republicii Italia, care ar rămîne în Quirinale paisprezece ani consecutiv. În 1964, Saragat a fost ales cu 646 voturi. Intra la Quirinale un laic, un socialist, care făcuse apel la toate forțele politice antifasciste. Marii învinși erau Giovanni Leone și Amintore Fanfani. Momentele cele mai critice Saragat le-a avut — se spune — în timpul crizei guvernamentale din vara lui 1970 cînd, după tentativele eșuate ale lui Rumor și Andreotti, Emilio Colombo a reușit să formeze un nou guvern de centru-stînga.

Despre **Amintore Fanfani** se spune că este omul politic care a realizat cel mai mare număr de legi și măsuri legislative. Ministru pentru prima oară în 1947, a fost de patru ori președinte al Consiliului de Miniștri.

Este secretar al Partidului Democrat-Creștin din iulie 1954 pînă în ianuarie 1959, cînd Consiliul Național îl preferă pe Aldo Moro. Este de altfel anul din care începe să se vorbească tot mai mult despre rivalitatea dintre cei doi colegi catolici. (Fanfani este considerat reprezentantul dreptei democrat-creștine, în timp ce Moro este reprezentantul curentelor de stînga din partid). Ministru de externe în 1965, Amintore Fanfani este ales președintele Adunării Generale a O.N.U. pe perioada 1965—1966. Revine la Ministerul de Externe în 1966, unde rămîne pînă în 1968. Din acest an și pînă astăzi Fanfani este președintele Senatului. Iar în timpul liber — pictor.

În această perioadă premergătoare alegerilor, numele lui Amintore Fanfani este cel mai adesea pronunțat, avînd privilegiul de a se bucura de prestigiu atît în cercurile catolice cît și în unele cercuri laice.

În cazul în care Fanfani ar avea totuși dificultăți în desemnare (și acestea nu sînt deloc excluse), actualul șef al diplomației italiene, **Aldo Moro**, ar prelua ștafeta. Inițiator al centrului-stînga și adept al deschiderii dialogului cu reprezentanții clasei muncitoare italiene, comuniștii, „numele său — scrie «Tempo» — impune respect". Activitatea sa parlamentară datează din 1948 cînd a fost ales deputat în prima legislatură republicană. Reales în Parlament cu prilejul tuturor consultărilor electorale ulterioare, a fost președinte al grupului parlamentar democrat-creștin din 1953 pînă în 1955. Funcția de secretar politic al P.D.C. o deține din februarie 1959 pînă în decembrie 1963. Conduce primul cabinet de centru-stînga (4 decembrie 1963 — 20 iulie 1964). Din nou președinte al Consiliului de Miniștri din iulie 1964 — ianuarie 1966 și din februarie 1966 pînă la alegerile din mai 1968. De la 5 august 1969 este ministru al afacerilor externe în cele trei cabinete Rumor. Continuă să dețină această funcție și în cabinetul Colombo. Voiajele sale din ultima vreme în Europa, Asia, Africa sau America îl caracterizează ca pe un diplomat preocupat de angajarea țării sale într-un dialog constructiv cu toate țările lumii, indiferent de sistemul lor social-politic.

Socialistul **Francesco De Martino** ar putea fi candidatul unic al P.C.I., P.S.I. și P.S.I.U.P. Născut la Napoli în 1907 va rămîne mulți ani legat de orașul său natal. Aici își desăvîrșește studiile universitare, aici își începe cariera de profesor de drept roman, în 1934. Luptă în rezistența italiană. În 1945 devine membru al partidului socialist. Intră în Parlament (Camera deputaților), în 1948. Secretar general al P.S.I. între 1964—1966. Este vicepreședinte al primului cabinet Rumor (decembrie 1968 — august 1969). Din august 1970 este vicepreședinte al guvernului Colombo. Ulterior a fost ales și președinte al Partidului Socialist Italian, funcția de secretar revenindu-i lui Giacomo Mancini.

Am încercat să schițăm aici portretele politice ale celor patru mari favoriți. Mai rămîn însă posibili „outsiders" dintre care unul ar putea fi preferat la un moment dat. Fiindcă „pentru a cuceri Quirinale — scrie «Epoca» — unele partide pot recurge la soluția de compromis. Iar învingătorul ar putea fi în acest caz un om la care nimeni nu s-a gîndit pînă acum".

SURPRIZELE LUI IANUARIE

Premierul Emilio Colombo se pregătește ca peste cîteva săptămîni să-și pună postul — așa cum prevede Constituția — la dispoziția noului șef al statului. Vor fi trecut atunci peste șaisprezece luni de cînd și-a asumat (august 1970) sarcina de a forma, într-un moment în care se și începuse să se vorbească de alegeri anticipate, un nou guvern de centru-stînga. Un guvern fragil, ce părea neadaptat să suporte valurile contestației sociale, criza economică sau nemulțumirea generală. Și totuși Colombo a rezistat. Nu numai atît. A făcut poate mai mult decît multe alte guverne de centru-stînga : reforma locuințelor, reforma fiscală, legea divorțului, legea pentru Mezzogiorno au trecut deja prin Parlament. Nu este vorba de legi perfecte, marea lor majoritate fiind în mare măsură rezultat al unor compromisuri și presiuni.

Nu avem însă intenția să facem acum o analiză detaliată a activității cabinetului Colombo. Ceea ce se va întîmpla în primele zile ale lunii ianuarie 1972 ni se pare mai stringent. Va izbucni sau nu o criză politică ? Va fi ea formală sau substanțială ? Este greu de anticipat.

Și totuși o criză a centrului-stînga pare inevitabilă. Ultimul Consiliu Național al democrației creștine a pregătit-o. Republicanii, absenți din guvern în momentul de față, așteaptă „o clarificare a centrului-stînga". Fără o asemenea clarificare (în sensul închiderii oricărui dialog cu comuniștii) P.R.I. — a afirmat la Firenze, cu prilejul celui de-al 31-lea Congres al partidului, Ugo La Malfa — va ieși din coaliție și va intra în opoziție. Așadar, centrul-stînga va porni din nou în căutarea echilibrurilor pierdute. Vom asista poate încă o dată la precare alianțe menite să realizeze guverne mereu aceleași, criză după criză...

Rodica DUMITRESCU

TANZANIA

UN DECENIU DE CONSTRUCȚIE

După ce străbătusem în zbor oglinda Mediteranei și imensitățile aride ale Saharei, la începutul acestei toamne, pătrundeam în Tanzania printr-o gigantică poartă montană, între stîlpii uriași ai culmilor Kilimanjaro și Meru, străjuind în orizonturi hotarele de miază-noapte ale țării „Crocodilului de argint", cum este tălmăcit numele lacului Tanganyka.

Soseam într-o țară independentă, ancorată ferm pe calea bunăstării și prosperității. Găseam populația capitalei tanzaniene, Dar es Salaam, cuprinsă în fervoarea pregătirii unui eveniment deosebit : sărbătorirea, la începutul lunii decembrie, a primului deceniu de independență a țării. Tanzanienii se pregătesc să arate cu acest prilej că realizările lor sînt consistente, ilustrative și încurajante și că, sub conducerea regimului său național, liber, poporul tanzanian are potențialul unor succese tot mai mari în perspectivă. De altfel, dincolo de atmosfera de anticipație festivă, pe terenurile de la Saba-Saba, la cîțiva kilometri de centrul capitalei, se pregătea deschiderea expoziției produselor economiei naționale din Tanzania.

Economia tanzaniană, într-o necontenită tendință de diversificare, își va etala, în sinteză, mostre și simboluri, o parte din realizările sale evidențiind o incontestabilă creștere a unui potențial economic care, cu zece ani în urmă, demara pe calea dezvoltării independente de la dimensiuni descurajante în comparație cu cerințele populației. Rețineam, astfel, din statisticile tanzaniene, că venitul pe cap de locuitor a crescut din 1964, pînă în 1970, cu 40 la sută, adică de la 470 shillingi la 670 ; investițiile au sporit de la 29 milioane shillingi în 1964, la 330 milioane shillingi în 1970.

În condițiile specifice țării, autoritățile tanzaniene și în primul rînd partidul Uniunea Națională Africană din Tanzania — T.A.N.U· — acordă prioritate dezvoltării agriculturii, lăsată de regimurile coloniale la nivelul culturilor de subzistență sau monoculturi, de sisal ori cafea, destinate nevoilor metropolelor. Suprafața arabilă a țării s-a extins de la 29 milioane acri în 1964, la 39 milioane acri în 1971 ; producția

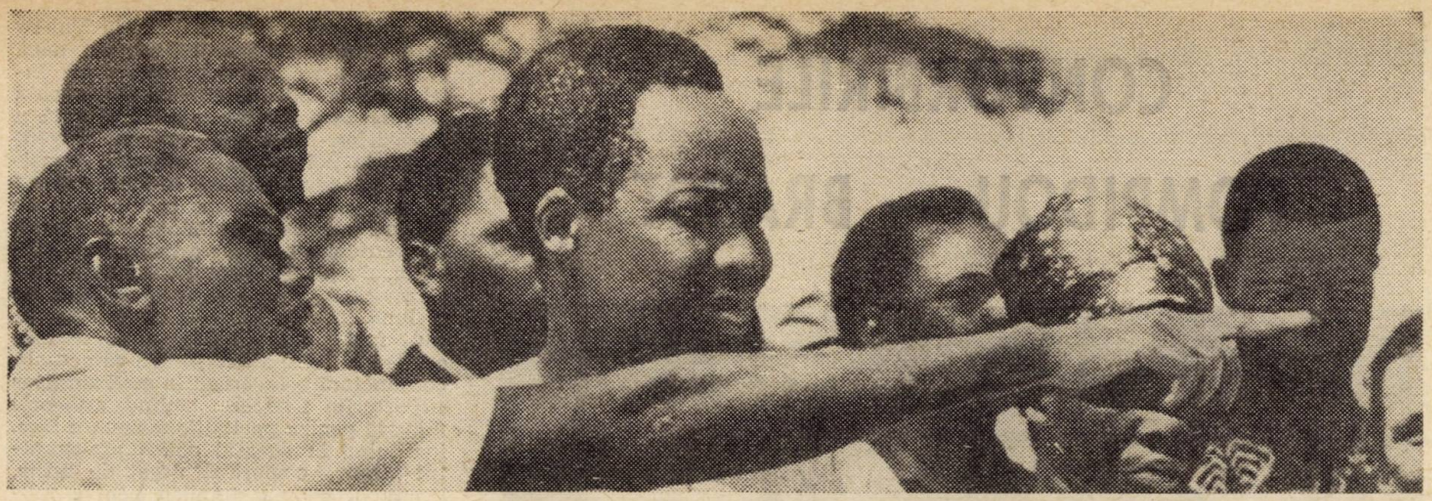

Președintele Julius Nyerere (în centru) pe șantierul unui viitor obiectiv industrial

de bumbac a crescut de la 30 mii tone în 1961 la peste 79 mii tone în 1970, iar cea de cafea de la 25 mii tone la 35 mii tone.

Învățămîntul, pornind de la stadiul de analfabetism cronic și de la o acută lipsă de cadre, a reușit pînă acum să cuprindă în școli peste 52 la sută din copiii de vîrstă școlară. Mai mult de 1/5 din bugetul național este destinat învățămîntului, în timp ce se fac eforturi substanțiale pentru instruirea și alfabetizarea populației adulte.

Dincolo de cifrele și datele realizărilor din sfera economiei, în cei zece ani de independență, sub conducerea partidului T.A.N.U., Tanzania a rezolvat, poate la proporțiile cele mai semnificative, instituirea unei lucide și conștiente încrederi în propriile forțe, elaborarea și aplicarea unei strategii de dezvoltare specifice condițiilor locale tanzaniene. Cuprinse în documentul programatic al Declarației Conferinței T.A.N.U., de la Arusha, din 27 februarie 1967, obiectivele și strategia dezvoltării în Tanzania vizează în primul rînd bizuirea pe propriile forțe, dezvoltarea prioritară a agriculturii, naționalizarea principalelor mijloace de producție, atragerea maselor la conducerea statului, ridicarea nivelului de trai, reducerea inegalităților sociale.

Cartă, program și strategie, declarația de la Arusha arată că bizuirea pe propriile forțe nu este numai o formulă economică, de autogospodărire și autoutilare, ci este, în fond, și conținutul unei activități la care partidul T.A.N.U. îndeamnă masele populare tanzaniene. Aproape un milion de țărani tanzanieni au fost regrupați în noile sate de tip cooperatist „ujuma". Primind inițial asistență și îndrumare din partea partidului T.A.N.U., și a guvernului, satul „ujuma" își clădește propriile așezăminte social-culturale, utilizează în comun echipamentul agricol pentru desțelenirea unor pămînturi puse la dispoziție de stat, realizează proiecte locale de irigare, rezolvă în comun dificultățile locale. Aceeași politică economică vizează, firește, și sporirea productivității în industrie, reducerea cheltuielilor și restructurarea importului.

Am întîlnit la Dodoma, un orășel de pe platoul arid din centrul Tanzaniei, pe ilustrul umanist african, șeful statului tanzanian și al partidului T.A.N.U., Julius K. Nyerere, supranumit de către masele populare „Mwalimu", adică învățătorul sau profesorul. Președintele Nyerere vizitează deseori satele și orașele tanzaniene, explicînd țăranilor și muncitorilor obiectivele politice și economice ale țării, propunînd soluții pentru rezolvarea unor probleme locale. „Aici, în regiunea Dodoma, locuitorii acestor meleaguri au nevoie înainte de orice de apă, ne spunea șeful statului tanzanian. După ce vom soluționa aprovizionarea lor cu apă, vom aborda împreună și alte proiecte".

Tanzania, de la o țară exclusiv producătoare și exportatoare de sisal, a trecut la dezvoltarea industriei textile prelucrătoare a sisalului și bumbacului. Se pun bazele unei puternice industrii de pescuit și prelucrare a peștelui, fapt firesc pentru o țară care își scaldă, pe vaste întinderi, hotarele de răsărit în apele Oceanului Indian, iar celelalte în marile lacuri centrale africane — Victoria, Tanganyka și Nyassa.

După ce am depășit, pe firul unei moderne autostrăzi, siluetele moderne de beton și sticlă ale noului „orășel universitar" tanzanian, situat pe una din colinele lui Dar es Salaam, ne-am îndreptat spre Arusha. Am străbătut zeci de kilometri de plantații de sisal, care-și arătau săbiile frunzelor de fibre puternice, aproape pîrguite sau deja stocate în așteptarea transportului. La Moshi am trecut pe lîngă întinse culturi de porumb cu bobul alb și de cafea cultivate de agricultorii tribului chagga.

Tradițiile culturale, lăsate pînă acum zece ani în voia manifestării spontane, în cătunele din savane și brusă, ori în luminișurile junglei, au devenit preocupări de fond ale politicii culturale și educative a T.A.N.U., care duce la înlăturarea păgubitoarelor animozități tribale proprii altor țări africane.

Climatul răcit de adierile zăpezilor de pe Kilimanjaro, vecinătatea rezervațiilor naturale ale craterului Ngoro-Ngoro și a celor de la lacul Manyara, originala ambianță a „celor mai viteji dintre viteji", triburile de păstori și foști războinici, masai, seminomazi, orgolioși și mîndri, măsurînd cu pașii lor stepele populate de girafe, lei și antilope, fac din Arusha una din cele mai căutate regiuni turistice din Africa.

Reîntorcîndu-mă în capitala Tanzaniei, duceam cu mine nostalgia reîntoarcerii la Manyara, Arusha, Kilimanjaro. La Dar es Salaam mi-am reamintit că în tălmăcire el înseamnă „portul păcii" și asociam acest simbol cu vocația pentru pace a Tanzaniei, constantă în susținerea cooperării echitabile cu alte popoare, în apărarea respectării independenței naționale, în prezența dinamică în acțiunile țărilor nealiniate.

Găzduind la Dar es Salaam conducerile și reprezentanțele cîtorva mișcări de eliberare națională din țările Africii australe, aflate încă sub jugul colonial, Tanzania face nu numai un simplu gest de asistență și solidaritate, ci un act de înrolare viguroasă în frontul antiimperialist și anticolonialist, pentru eliberarea tuturor africanilor de sub jugul colonial.

Suita de vizite reciproce pe linie de partid și de stat ale unor soli români și tanzanieni, din ultimii ani, atestă dialogul activ al celor două popoare prietene. Elocvente ni se par aprecierile și stima reciprocă exprimate de vicepreședintele Tanzaniei, Rashidi Mafaume Kawawa, în timpul vizitei domniei-sale în România, din toamna aceasta : „Apreciem în mod deosebit, spunea înaltul oaspete, sprijinul pe care-l acordă România luptei pentru independența Africii. Pentru noi această luptă este de cea mai înaltă prioritate, întrucît și propria noastră independență este subminată atîta timp cît la granițele noastre mai continuă să existe colonialism și rasism. Lupta popoarelor din Sudul Africii a început și ea va continua pînă la victorie. Popoarele noastre știu, așa cum știu și aceste popoare, că numai în condițiile asigurării independenței și a consolidării ei, popoarele pot construi socialismul".

La 9 decembrie, bulevardele „Portului Păcii" vor fi animate de coloanele tradiționalei demonstrații, organizată cu ocazia sărbătorii naționale a Tanzaniei. Un popor care a învățat virtuțile independenței este hotărît s-o consolideze pe toate planurile.

Gh. DRAGOȘ

CONVORBIRILE POMPIDOU — BRANDT

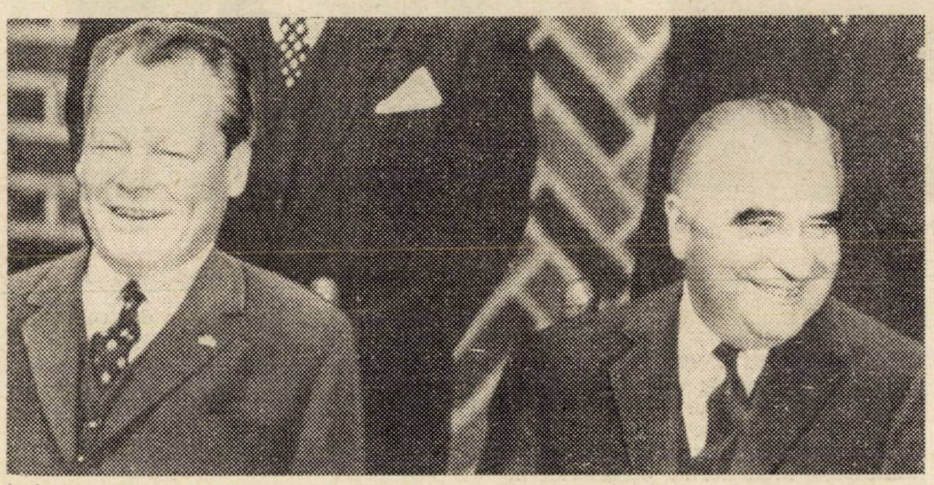

Cu formula „trenul repus pe șine" comenta un diplomat francez rezultatele întîlnirii Pompidou—Brandt la care agenția „France Presse" se referea amintind „norii care au întunecat relațiile dintre cele două țări de la hotărîrea vest-germană de a lăsa marca la un curs flotant". Este adevărat, adăuga agenția, că între timp evoluția crizei monetare mondiale, gravitatea și complexitatea ei, au împins pe al doilea plan dezacordul franco—vest-german".

Ceea ce fără îndoială a și îndemnat Bonnul să ia inițiativa convorbirilor la nivel înalt de săptămîna trecută.

La 22 octombrie, „Stuttgarter Zeitung" anunța că „o întîlnire Brandt-Pompidou în afara semestrialelor consultări franco—vest-germane la nivel înalt nu mai depinde decît de un acord al președintelui francez". Asaltate de ziariști, surse oficiale de la Bonn confirmau : cu două zile înainte, cancelarul adresase președintelui francez o scrisoare, propunînd ca — fără a aștepta vizita pe care o va face la Paris la începutul lui 1972 potrivit ritmului în care se desfășoară întrevederile stabilite prin tratatul din 1963 — să examineze împreună divergențele Franței și Republicii federale în materie monetară, căutînd modalități de a le depăși. Cîteva zile mai tîrziu, într-un interviu acordat televiziunii franceze, se punea cancelarului întrebarea : „Sînteți favorabil reuniunii vest-europene la nivel înalt propusă de președintele Pompidou (este vorba despre o consfătuire a membrilor și candidaților Pieței comune : propunerea figura în comunicatul oficial din 18 august definind poziția Franței față de măsurile protecționiste luate de președintele Nixon — n.n.) ; la ce dată ar putea avea loc această reuniune și, pentru a o pregăti, trebuie grăbită întîlnirea din ianuarie cu președintele Pompidou ?" Răspuns : „Pornesc de la ideea că o asemenea reuniune la nivel înalt ar putea avea loc în prima jumătate a anului viitor. De vreme ce într-adevăr ne vom întîlni în ianuarie sau în febr uarie pentru obișnuitele consultări, nu mi se pare necesar să grăbim în legătură cu aceasta convorbirile cu președintele Pompidou. În schimb, pentru alte motive și pentru alte probleme — evidente în momentul de față — poate fi considerată utilă și de dorit o întîlnire franco—(vest) germană, aceasta excepțională, înainte de ianuarie". Solicitat în mod direct să-și spună părerea în legătură cu situația monetară, cancelarul a declarat : „Trebuie să căutăm cu energie un numitor comun cu partenerii noștri din C.E.E. și cu țările candidate". Adăugînd că socotește de interesul tuturor „să se parvină la o justă conciliere cu Statele Unite".

DE LA „MISTICĂ" LA „GESTIUNE"

Referirea la „conciliere cu Statele Unite" (care figura, pare-se, și în scrisoarea — nedată publicității — a cancelarului Brandt către președintele Pompidou) era, firește, de natură să stîrnească rezerve în rîndurile oficialității franceze ; formularea „justă conciliere", pe de altă parte, nu era dintre cele care, în acest context, puteau suna plăcut în auzul părții americane : „justă" pentru cine ? Fapt este că politica financiară a R.F.G. — cursul flotant impus mărcii în momentul acut din mai al crizei dolarului, relativa seninătate cu care a întîmpinat în august măsurile protecționiste ale președintelui Nixon — începe să poarte roade nedorite. Cursul flotant al mărcii reprezintă practic o reevaluare continuă a monedei R.F.G., ceea ce înseamnă o scumpire în proporție a mărfurilor vest-germane exportate și îngustarea debușeurilor. Repercusiune internă : doctrina lui Karl Schiller, ministru al economiei și finanțelor, „părintele mărcii flotante", a devenit obiect de critici, inclusiv în sînul cabinetului.

Inițiativa vest-germană, declară experții francezi, nu i-a surprins decît prin nivelul la care s-a produs. Încă la sfîrșitul lui septembrie, cu prilejul adunării generale de la Washington a Fondului Monetar Internațional, în cercurile delegației conduse de Valéry Giscard d'Estaing se afirma că, dacă R.F.G. nu va izbuti să ajungă la înțelegere cu S.U.A., Canada și Japonia privitor la o realiniere multilaterală a monedelor, Bonnul va porni, aproximativ în noiembrie, o energică ofensivă în vederea realizării între „cei șase" a unui acord monetar căruia să i se alăture cei patru candidați la C.E.E. și eventual alte țări vest-europene (Elveția, de pildă). Faptul însă că această reorientare a fost, cu anticipație de o lună, prevăzută de către experți, nu face mai mici contradicțiile existente. Între altele pentru că actuala conjunctură a favorizat în mod simțitor exporturile franceze. Optînd astă-primăvară pentru parităților monetare fixe, instituind în această optică așa-numitul „franc comercial" legat de dolar, Franța a adoptat implicit pentru moneda ei, în condițiile actuale, o mișcare în sens strict contrar celei a mărcii : calea, în fapt, a devaluărilor automate, care s-au dovedit rentabile pentru competitivitatea prețurilor franceze pe piața internațională. Inclusiv cea vest-germană, către care, în același timp — ca urmare a dificultăților din afară — se întorc și întreprinderile din R.F.G. În cadrul discuțiilor care se desfășoară în Franța în legătură cu destinul gaullismului, un comentator vorbea despre trecerea de la domeniul „unei mistici" la acela al problemelor „de gestiune". Dreaptă sau ba, dar laconică și frapantă, în orice caz metafora îmbracă perfect evoluția relațiilor franco—vest-germane...

RINUL ȘI CANALUL MINECII

Cînd, acum vreo zece ani, președintele de Gaulle și cancelarul Adenauer proclamau „reconcilierea istorică" dintre cei doi riverani ai Rinului, tonul era mesianic. Este însă propriu mesianismului să fie ambiguu. Amîndoi spuneau „Europa", fiecare gîndind-o altfel : de Gaulle visa o „Europă a patriilor" alcătuită din țări care să-și păstreze fiecare identitatea, Adenauer o Europă occidentală unificată în care Germania federală să intre pe picior de egalitate cu celelalte state membre. Trecerea anilor, schimbarea cancelarilor, au subliniat discrepanțele. Cu atît mai mult cu cît realitățile economice, climatul politic, între timp evoluau. Cînd organizarea comunităților economice vest-europene a devenit arena unor divergențe persistente, pozițiile celor doi parteneri (care își afirmaseră comuna dorință de a întreține relații „privilegiate") au fost în general antagonice : și în disputa referitoare la competențele „supranaționale" de atribuit organismelor permanente ale C.E.E., și în conflictul de interese dintre țările exportatoare de produse industriale și țările exportatoare de produse agrare, și în legătură cu admiterea candidaturii britanice.

Față de această candidatură, îndelungata opoziție a generalului de Gaulle avea probabil o dublă obîrșie : afectiv și nemărturisit, importanța pe care o poate avea în psihologia unui erudit al istoriei militare cronica multiseculară a înfruntărilor franco-engleze (de la războiul de o sută de ani la rivalitățile coloniale) ; politic și declarat în repetate rînduri, teama că tradiționalele „relații speciale" dintre Londra și Washington ar putea face din Marea Britanie un „cal troian" american în interiorul comunității vest-europene. Reorientarea către „antanta cordială" s-a produs în ultimele luni ale activității sale prezidențiale, atunci cînd prin în-

termediul ambasadorului britanic din Franța a schițat în direcția Londrei o ofertă de cooperare : guvernul Wilson a zădărnicit zgomotos această tentativă. „Antantele cordiale" (au fost mai multe) au apărut totdeauna din preocuparea ambelor părți de a crea o contrapondere statului sau statelor germanice din centrul continentului : în veacul trecut, în timpul reginei Victoria a Marii Britanii și regelui Ludovic-Filip al Franței — atunci a apărut pentru prima dată expresia — îngrijorările erau determinate de luptele dintre Prusia și Austria pentru a dobîndi preeminența în confederația creată prin tratatul de la Viena ; la începutul veacului nostru, de forța imperiului german, „prusianizat" și militarizat, aliat cu imperiul habsburgic ; în anii care au precedat al doilea război mondial, de apariția Reich-ului nazist. Între asemenea perioade de înflorire a „antantei" și îndeosebi în perioadele imediat postbelice, fiecare dintre parteneri a urmărit să restabilească pe cont propriu și în beneficiu propriu relațiile cu fostul adversar. Dar spațiul nu ne îngăduie digresiuni în acest domeniu, de altfel extrem de interesant... Există un consens în aprecierea observatorilor, inclusiv cei francezi, că încercarea generalului de Gaulle de a încălzi climatul raporturilor dintre Paris și Londra, intenția de a deschide totuși Marii Britanii porțile Pieței comune, au fost inspirate de importanța economică a R.F.G. și de rolul preponderent pe care, ca țara cea mai bogată a C.E.E., îl joacă în viața acesteia. Puntea pe care de Gaulle nu a izbutit s-o arunce peste Canalul Mînecii a aruncat-o succesorul său, președintele Pompidou. Și, de data aceasta, a fost prinsă cu satisfacție : premierul Heath s-a și grăbit s-o treacă, iar momentul vizitei lui la Paris a fost înscris cu litere de aur în agitatul jurnal de bord al Pieței comune.

Ar fi putut părea un paradox nuanța de neliniște care, în corul general al congratulărilor, le umbrea pe cele de la Bonn : în anii în care Franța opusese în fapt un „veto" candidaturii britanice, R.F.G. fusese unul din cei mai stăruitori sprijinitori ai Albionului. Nu era paradox : nimeni nu s-a înșelat în capitala de pe malul Rinului asupra motivelor profunde ale revirimentului francez. Că există apropieri franco-britanice în unele probleme esențiale ale C.E.E. — de pildă în ceea ce privește raporturile între „național" și „supranațional" — se știa. Că pot apărea și altele, s-a văzut cu prilejul crizei monetare din primăvară : și Parisul și Londra au refuzat să adopte calea monedei flotante...

„CU CARACTER EXPLORATOR"

Pe acest fundal, răspunsul președintelui Pompidou — sosit în primele zile ale lui noiembrie, propunînd să „se studieze o dată" pentru întîlnire (privită ca avînd un „caracter explorator") și exprimînd dorința de a primi unele „informații suplimentare" cu privire la actualele intenții monetare vest-germane — nu a risipit la Bonn senzația că Franța nu este prea grăbită. În unele ziare pesimismul a mers pînă la a atribui Parisului intenția de a lăsa să se exercite asupra economiei R.F.G. presiunea dificultăților crescînde generate de politica mărcii flotante, pentru a determina pe Karl Schiller să se arate concesiv. Foarte prompt, pentru a marca distanța dintre comentariile presei și atitudinea oficialităților, purtătorul de cuvînt adjunct al guvernului, Ruediger von Wechmar, și ministrul de stat pe lîngă cancelariat Horst Ehmke, au declarat în emisiuni televizate că impresiile referitoare la „indispoziție" sau „tulburări" în relațiile franco—vest-germane sînt neîntemeiate.

S-ar putea să le fi alimentat, în intervalul care s-a scurs de la scrisoarea cancelarului Brandt la răspunsul președintelui Pompidou, articolele care în coloanele ziarelor franceze analizau punctele de divergență dintre cele două țări în problemele crizei monetare. Nici puține, nici simple. Un exemplu esențial : prin faptul că marca vest-germană flotantă și-a ridicat paritatea în raport cu toate monedele Europei occidentale, exceptînd francul elvețian, raporturile comerciale ale R.F.G. cu țările respective sînt dezechilibrate — de unde dorința Bonnului de a se realiza un aranjament „continental" ; Franța, preocupată să mențină pozițiile dobîndite de exportatorii ei, revendică dimpotrivă o soluție „mondială". În același timp, însă, oficialitățile franceze își propun să nu lase Germania federală „singură cu dificultățile ei". Din punct de vedere economic : dat fiind importantul volum al schimburilor dintre cele două țări, dacă urmările politicii monetare vest-germane ar depăși anumite limite, recesiunea s-ar repercuta și dincolo de granițe. Din punct de vedere politic : a lăsa R.G.F. „singură cu dificultățile ei", înseamnă a o lăsa „singură cu dificultățile ei și cu Statele Unite". Ceea ce la Paris nu se dorește. La sfîrșitul lui octombrie, nu se dorea pentru că John Connally, ministrul finanțelor S.U.A., lăsase să se înțeleagă că nu ar fi imposibil, la nevoie, un acord separat între Washington și Bonn în legătură cu suprataxa de 10 la sută. După jumătatea lui noiembrie, nu se dorea pentru că tot John Connally făcînd cîteva observații lipsite de bunăvoință la adresa „partenerilor economici" ai S.U.A., declarase îndeosebi privitor la situația economiei vest-germane : „Ei n-au decît 1 la sută șomeri, noi avem 6 la sută. Aduc oameni din alte țări să muncească la ei. Dacă au o recesiune, n-au decît să trimeată pe unii din băieții ăștia înapoi acasă". Or, se consideră la Paris că ministrul american, anulînd practic declarațiile sale anterioare, a creat poate la Bonn o stare de spirit accesibilă apelurilor la solidaritate vest-europeană.

Pe un alt plan a mai contribuit la „indispozițiile" evocate de presa vest-germană vizita la Londra a ministrului de externe francez, Maurice Schumann : principiul unor asemenea întîlniri și consultări periodice a fost stabilit încă la convorbirile Pompidou-Heath, dar, coincidență fortuită sau nu, prima vizită s-a produs la 19 noiembrie. Și, după o desfășurare spectaculos pregătită, relatată, salutată de presa ambelor țări, s-a încheiat cu știrea că, între 15 și 19 mai 1972, regina Elisabeta va face o vizită oficială în Franța. „Regăsirea franco-britanică", „noua tinerețe a antantei cordiale" au scris ziarele viitoarei țări-gazdă. Comentariile de dincolo de Rin evocau mai cu seamă, minuțios, inventarul deosebirilor de atitudine dintre Franța și Marea Britanie : față de N.A.T.O. și față de reducerea forțelor armate în Europa, în raporturile cu Washingtonul și în raporturile cu țările socialiste, chiar în problemele monetare...

Și de data aceasta, oficialitățile vest-germane și-au păstrat calmul. Ba, referitor la relațiile franco-britanice, surse autorizate exprimau satisfacția cuvenită pentru evoluția lor pozitivă, adăugînd că în concepția Bonnului timpul „micilor rivalități" a trecut. În aceste condiții, ministrul de externe Walter Scheel a plecat la Paris, în conformitate cu prevederi anterioare ale agendei diplomatice, cîteva zile după întoarcerea lui Maurice Schumann de la Londra : vizita sa „de rutină" (făcînd parte din agenda întrevederilor prevăzute prin tratatul din 1963) a constituit, relatau a doua zi agențiile, o pregătire utilă pentru întîlnirea Pompidou—Brandt.

La capătul acesteia, atît președintele francez cît și cancelarul vest-german își exprimau satisfacția pentru climatul convorbirilor și convergențele realizate. Întrevederile, se spunea în cercurile apropiate Palatului Elysée, au fost „extrem de pozitive, ele vor avea bune consecințe pentru construcția (vest) europeană, în primul rînd pentru Franța și R.F.G.". În preajma cancelarului se afirma că întrevederile de la Paris „au dovedit încă o dată vitalitatea cooperării franco—vest-germane". Pentru a descifra, dincolo de simetria acestor declarații, substanța convergențelor propriu-zise, să amintim că, în cursul vizitei cancelarului la Paris, cei doi oameni de stat s-au întîlnit de două ori, că prima întrevedere a fost consacrată crizei monetare și, implicit, relațiilor dintre Europa occidentală și Statele Unite, a doua problemelor C.E.E. și relațiilor Est-Vest. Cei doi interlocutori au stabilit de la început că întrevederile lor vor rămîne confidențiale, „discuțiile, avînd astfel, preciza unul din purtătorii de cuvînt, avantajul de a se putea desfășura în deplină sinceritate". S-a comunicat însă presei că pozițiile celor două guverne sînt foarte apropiate în ceea ce privește securitatea europeană, că președintele Pompidou și-a reafirmat acordul Franței pentru politica răsăriteană a Republicii federale, că a avut loc un schimb de păreri cu referire la reducerea forțelor armate în Europa (pozițiile celor două țări sînt, la acest capitol, diferite). Oricum însă, toate aceste probleme figurează pe ordinea de zi a întîlnirii de la începutul lui 1972, cînd vor fi discutate pe larg. Atenția observatorilor se îndreaptă mai cu seamă asupra temelor abordate la prima întrevedere Pompidou—Brandt de săptămîna trecută : sînt chiar cele care au determinat întîlnirea. În această ordine de idei, partea franceză semnalează „trei motive de satisfacție", corespunzînd unora dintre tezele comunicatului din 18 august mai sus-menționat : preocuparea comună de a se ajunge la „parități de schimb realiste", dorința afirmată în comun de a se „respecta principiul parităților fixe", în sfîrșit acordul asupra necesității ca guvernatorii băncilor centrale din țările C.E.E. să-și coordoneze politica monetară în vederea apărării parităților ce urmează a fi stabilite. Partea germană a declarat doar că întrevederiie de la Paris au avut drept scop să slujească la „coordonarea pozițiilor vest-europene înainte de apropiatele întrevederi Pompidou—Nixon și Nixon—Brandt", dar că președintele și cancelarul nu au discutat despre cifre, despre parităților de reevaluare, aceste probleme nesituîndu-se la nivelul convorbirilor lor.

Pentru „trenul repus pe șine", riscurile de deraiere amenință însă să reapară exact acolo unde, de la nivelul principiilor se trece la acela al realităților.

Florica ȘELMARU

„Se afirmă tot mai impetuos lupta popoarelor din țările Americii Latine pentru eliberarea de sub tutela imperialismului american, pentru dezvoltare economică și socială de sine stătătoare, pentru apărarea intereselor lor naționale vitale, pentru lărgirea relațiilor cu statele socialiste. Mișcarea forțelor revoluționare din America Latină, în frunte cu puternicele detașamente ale proletariatului, reprezintă o parte componentă deosebit de importantă a luptei antiimperialiste mondiale".

NICOLAE CEAUȘESCU

AUTODEFINIRE ÎN LUPTA PENTRU INDEPENDENȚĂ

II

Marile probleme ale luptei împotriva subdezvoltării

●

Solidaritate continentală la Vina del Mar

●

România — America Latină: circuite politico-economice

●

Republicile bananelor — o zonă a izbucnirilor latente

●

Inițiative regionale și capitaluri străine

●

Eugen Pop

Anul acesta, la sesiunea C.E.P.A.L. de la Santiago de Chile mi-a atras atenția în mod deosebit aprecierea prezentă în cuvîntul majorității delegațiilor că, în ultimii ani, America Latină devine tot mai conștientă de propria-i identitate, stabilind acele punți de comunicare cu ea însăși și cu restul lumii, care asigură manifestarea personalității națiunilor subcontinentului în contextul contemporan al progresului material și spiritual.

Sesiunea C.E.P.A.L. mi-a apărut ca o masă rotundă de proporții continentale, la care țările latino-americane au efectuat un schimb de opinii asupra efectelor dramatice ale subdezvoltării, liantul pozițiilor expuse fiind ideile luptei pentru independența economică, organic asociată cu perspectivele unui ritm mai rapid al dezvoltării în ansamblul ei. Caracteristicile naționale ale autodefinirii latino-americane la granița dintre deceniile șapte și opt ale secolului nostru reflectă, prin sinteză, fenomenele cu caracter mai general prin care se manifestă procesul mutațiilor istorice de pe continentul de la sud de Rio Grande. Schimbările politice și economice care au loc într-un număr de țări latino-americane sînt generate de specificul relațiilor din aceste țări, dar, în același timp, ele au trăsături comune decurgînd din similitudinea problemelor generale cu care sînt confruntate popoarele din această zonă a lumii. Sînt marile probleme ale luptei împotriva subdezvoltării, pentru regenerarea economiilor naționale, organisme cu multe malformații grave pricinuite de exploatarea și dominația monopolurilor imperialiste.

DE LA „DECAPITALISM" LA „CRIZA SUBDEZVOLTĂRII POLITICE"

În numeroase țări latino-americane sînt evidente eforturile pentru demolarea unor edificii economice în care — afirma cu plasticitate unul din delegații la reuniunea C.E.P.A.L. — „atmosfera era sufocantă, iar zidurile înconjurătoare împiedicau contactul cu perspectiva". Nu este nici pe departe o figură de stil oratorică. Vechile structuri economice ale Americii Latine — astăzi în curs de demolare — mențineau subcontinentul la periferia civilizației materiale contemporane. Deși populația Americii Latine se ridică la aproape zece la sută din populația lumii, ponderea ei în producția industrială mondială reprezintă doar un procentaj de 2 la sută. Dacă ritmul mediu al creșterii producției naționale brute, calculată pe ansamblul regiunii, indică în perioada 1965—1969 un spor de 5,7 la sută calculat pe locuitor, (față de 4,9 la sută în intervalul 1961—1965) în condițiile creșterii demografice acest spor este de numai 2,7 la sută. **Alarmantă este, înainte de toate, creșterea decalajului, pierderea de viteză în cursa cu economiile dezvoltate ale altor țări.** Din datele publicate în luna iunie 1971, într-un volum al B.I.D. intitulat „Progresele socio-economice în America Latină", reiese că față de ritmul mediu al creșterii industriale pe plan mondial, cel al Americii Latine a fost mai mic în 1960 cu 20 la sută, în 1966—1968 cu 20 la sută, iar în 1969 cu circa 30 la sută. În consecință, nu este surprinzătoare nici coborîrea pe scara mondială a exporturilor. Dacă creșterea medie anuală a valorii exporturilor mondiale a fost (în perioada 1966—1969) de 10 la sută, cea latino-americană a fost de numai 5,2 la sută.

Cauzele acestor stări de lucruri din economie, cu repercusiuni grave asupra standardului de viață al majorității populației, sînt cunoscute de mult timp și denunțate de forțele politice ale stîngii, de economiști și sociologi cu viziune științifică, obiectivă asupra factorilor care au împiedicat acționarea resorturilor progresului contemporan: prerogativele neocolonialiste ale monopolurilor nord-americane, dominația lor asupra unor resurse naturale determinante pentru dezvoltarea economiei și, în consecință, „decapitalizarea" Americii Latine prin exportul unor profituri care, numai în perioada 1962—1969, **au depășit cu un miliard de dolari inves-**

Grupajul „Anatomia unui continent" a fost întocmit de redactorul nostru Anca VOICAN

UNUI CONTINENT

Viña del Mar : etapă pe calea independenței economice

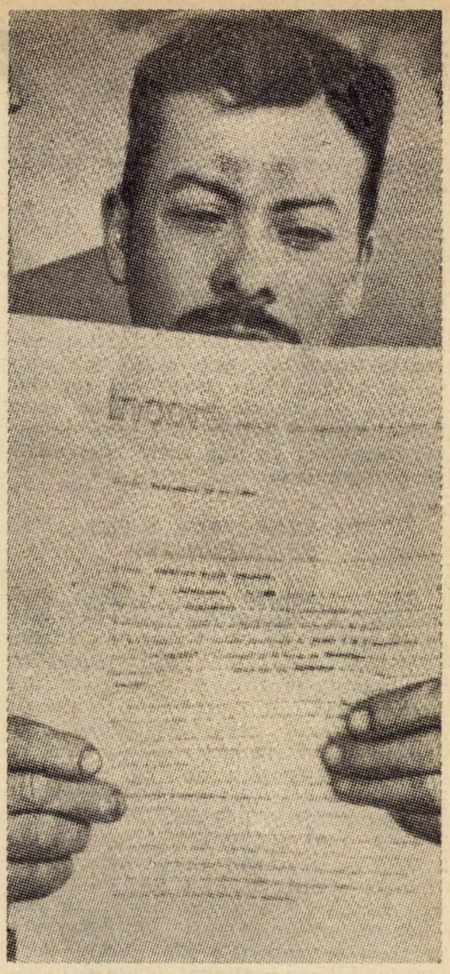

Actul de împroprietărire...

tițiile făcute. Sînt factori care au deformat linia firească a dezvoltării economice latino-americane. Prioritatea intereselor monopoliste la pîrghiile de comandă ale unor sectoare economice cheie au limitat producția națională la structuri unilaterale (monocultura și monoproducția, în multe cazuri), menținînd dependența unor sfere largi ale pieței interne și ale comerțului exterior de centrele financiare ale dominației imperialiste. În anii de după cel de-al doilea război mondial, într-o serie de țări latino-americane (Venezuela, Chile, Ecuador, Bolivia, Argentina) lupta maselor populare a adus la putere guverne care au încercat să reintegreze în patrimoniile naționale marile resurse controlate de monopolurile nord-americane. Dar, în condițiile războiului rece, cînd puterea economică și financiară a monopolurilor nord-americane s-a articulat și mai strîns cu politica hegemonistă a S.U.A. pe continentul american, mecanismul dominației imperialiste a provocat eșecul multor tentative ale luptei pentru independența economică, fie prin înlăturarea unor guverne reformiste fie prin presiuni de ordin financiar sau diplomatic, care au deviat politica unor cabinete de la obiectivele programatice inițiale. Iar economiile unor țări bogate, cu potențiale excepționale ale progresului, au fost menținute într-o anacronică stare de debilitate, sintetizată și în cifrele menționate mai sus. În cea de-a doua jumătate a deceniului trecut — cînd într-o serie de țări creșterea economică a fost propulsată de amplificarea creațiilor revoluției tehnico-științifice — fenomenele subdezvoltării latino-americane au devenit și mai evidente, accentuînd și „criza subdezvoltării politice", cum denumește un economist venezuelan guvernările modelate după chipul și asemănarea oligarhiilor interne și externe.

Faza ofensivei pentru independența economică și pentru consolidarea, pe această cale, a independenței politice reflectă viziunile noi ale unor noi forțe guvernamentale (Chile, Peru), asupra dezvoltării, puterea de stat fiind exercitată în acord cu aspirațiile maselor, cu obiectivele luptei pentru apărarea intereselor naționale. **Redobîndirea suveranității asupra resurselor naturale controlate de monopolurile străine și integrarea avuțiilor recuperate în fluxul eforturilor pentru construirea unor economii moderne deschid un capitol nou în istoria politică a țărilor latino-americane.** Naționalizările din Chile (cuprul, salpetrul, cărbunele, industria textilă, o mare parte a instituțiilor bancare), din Peru (petrolul, minele, pîrghiile principale ale comerțului exterior) sînt considerate de latino-americani ca victorii avînd o însemnătate comparabilă cu cele ale victoriilor strălucite din perioada războaielor pentru neatîrnare. Și nu sînt exagerate acele aprecieri, potrivit cărora celebrul „Consensus" de la Viña del Mar, din 1969, este un document al celei de-a doua independențe, pentru că, parafînd acest document — care enunță dreptul inalienabil al țărilor latino-americane asupra resurselor lor naturale — guvernele semnatare au elaborat prima lor platformă comună împotriva factorilor externi ai dependenței economice, primul protest politic comun din istoria relațiilor interamericane împotriva exploatării unor mari

CIFRE ȘI DATE

HAITI

Republică prezidențială. Suprafața — 27 750 kmp. **Populația** — 4,7 milioane locuitori : 90 la sută negri, mulatri și albi. **Densitate** — 170 locuitori pe kmp. **Limba oficială** — franceza ; se vorbește, de asemenea, creola. **Moneda** — gourde. **Capitala** — Port-au-Prince (250 000 locuitori). **Alte orașe** — Cap Haïtien, Gonaives, Les Cayes. **Bogății naturale** — bauxită, cupru, aur, argint, antimoniu, sulf, cărbune, nichel ; fructe, cacao, cafea, zahăr, banane. **Ziua națională** — 1 ianuarie. **Președinte** — Jean-Claude Duvalier (continuator, de la 21 aprilie 1971, al regimului dictatorial al lui Papa Doc). **Partide politice** — Mișcarea revoluționară haitiană, Uniunea democratică națională (în exil), Partidul unificat al comuniștilor haitieni (în ilegalitate).

HONDURAS

Republică prezidențială. **Suprafața** — 112 088 kmp. **Populația** — 2 413 000 locuitori : 90 la sută metiși, 6 la sută indieni, 2 la sută negri, creoli și albi. **Densitate** — 22 locuitori pe kmp. **Limba oficială** — spaniola. **Moneda** — lempira. **Capitala** — Tegucigalpa (300 000 locuitori). **Alte orașe** — San Pedro Sula, La Ceiba. **Bogății naturale** — argint, zinc, plumb, aur, fier, cupru ; banane, cafea. **Ziua națională** — 15 septembrie. **Președinte** — Ramon Ernesto Cruz (21 martie 1971). **Partide politice** — Partidul național-conservator (supranumit „albaștrii", de guvernămînt), Partidul liberal (supranumit „roșii", în opoziție), Partidul Comunist din Honduras (în ilegalitate).

bogăţii naturale ale subcontinentului de către companiile nord-americane.

Am putea afirma, fără să greşim, urmărind dialectica dezvoltărilor istorice în America Latină că, în prezent, are loc procesul trecerii în calitate nouă a acumulărilor de forţe progresiste care au impus modificarea — iar în unele ţări, ca Chile şi Peru înlocuirea vechilor tipare ale dezvoltării economice şi sociale. **Este rezultatul luptelor purtate de masele populare, de clasa muncitoare şi partidele ei revoluţionare, împreună cu alte forţe progresiste şi democratice.**

ÎN AVANGARDA LUPTEI REVOLUŢIONARE

Aceste mutaţii marchează o nouă ofensivă a forţelor angajate în lupta antiimperialistă, în bătălia împotriva subdezvoltării. Activitatea partidelor comuniste, programele lor reprezintă neîndoielnic un factor mobilizator de cea mai mare importanţă, capabil să genereze noi idealuri revoluţionare, să dea glas aspiraţiilor marilor mase spre echitate socială, independenţă naţională, dezvoltare şi progres. Detaşamentele cele mai înaintate, exponente ale energiilor creatoare ale maselor, partidele comuniste se află, de la înfiinţarea lor, în avangarda luptei antioligarhice, antiimperialiste, de apărare a intereselor naţionale ale fiecărei ţări, propagînd pe continent ideile socialismului şi comunismului, promovînd în fiecare ţară soluţii transformatoare politico-economice, adecvate realităţii specifice. În alianţă cu alte forţe democratice, partidele comuniste, care acţionează adesea în ilegalitate, alcătuiesc nucleele decisive ale luptei revoluţionare, progresiste, luptă diferită de la ţară la ţară, conform imperativelor transformării şi cadrului deosebit în care se desfăşoară. Momentele de cotitură din unele ţări latino-americane scot în evidenţă marea bogăţie şi diversitatea metodelor de luptă. În fiecare din ţările respective, complexul specific al factorilor politici, economici şi sociali, sintetizabil în termenul de realităţi naţionale proprii, generează itinerarii distincte ale transformărilor progresiste. Semnificative sînt aprecierile făcute în acest sens de senatoarea chiliană Julieta Campusano, membru în C.C. al P.C. din Chile : „Victoria Unităţii Populare coroborează ceva care face parte din experienţa revoluţionară a tuturor popoarelor : faptul că drumul pe care fiecare dintre ele îl alege pentru a înainta spre eliberarea sa, pentru a cuceri puterea şi pentru a construi socialismul trebuie să răspundă realităţii proprii a ţării respective. Aceasta este cheia fundamentală pentru a cîştiga de partea acestei cauze clasa muncitoare şi cele mai largi pături populare".

Expunînd raţiunile înfăptuirii grabnice a transformărilor de structură, Luis Corvalan, secretarul general al C.C. al Partidului Comunist din Chile, arăta, într-un interviu acordat ziarului „L'Unita", că ele sînt strîns legate de procesul creşterii prestigiului şi influenţei pe care o are Unitatea Populară. „Dacă ne-am limita la o redistribuire a veniturilor — sublinia Corvalan —, la o reducere a inflaţiei şi a şomajului, am cădea într-o politică reformistă. Toate acestea trebuie făcute, dar este absolut necesar ca ele să fie însoţite de lovituri puternice împotriva capitalului monopolist american din sectorul industriei extractive şi de prelucrare a cuprului, împotriva monopolurilor industriale etc. Deci procesul trebuie să acţioneze în direcţia transformării sistemului economic-social actual, iar reformele trebuie să fie profunde şi legate una de alta, astfel încît să ducă ţara pe drumul spre socialism. Victoria populară din Chile trebuie consolidată şi dusă înainte, pentru ca întreaga putere politică, tot aparatul de stat să treacă în mîinile poporului".

Actuala evoluţie din Argentina cu deschiderea unui nou traseu politic, favorizînd interesele naţionale în dezvoltarea economică, nu poate fi înţeleasă, ca fenomen, decît în corelaţie cu rolul activ al clasei muncitoare şi a puternicelor ei sindicate pe scena vieţii publice. În lupta pentru cucerirea „celei de-a doua independenţe", pentru schimbări structurale în economie şi în societate, apar, ca forţe guvernamentale — cazul Perului fiind cel mai grăitor —, militari patrioţi, cu concepţii progresiste, receptivi la aspiraţiile populare. Se impune atenţiei lărgirea bazei de masă a luptei pentru emancipare economică şi socială, prin angajarea diferitelor categorii ale populaţiei : ţărani, studenţi, cadre universitare, grupuri importante ale burgheziei naţionale din unele ţări ale căror interese au fost ştirbite de puterea economică şi financiară a monopolurilor străine şi autohtone. Este semnificativă, de asemenea, apariţia noilor poziţii politice ale reprezentanţilor bisericii, a căror influenţă este considerabilă în rîndurile maselor de catolici. Aş nota ca un eveniment prezenţa cardinalului Henrique Silva în tribuna Adunării Populare din Rancagua, de la care preşedintele Salvador Allende a rostit mesajul naţionalizării cuprului chilian.

DREPTUL LA TEHNOLOGIA MODERNĂ

Reacţia în lanţ a naţionalizărilor, în ţările dintr-o mare regiune a continentului, deschide posibilităţi noi pentru lichidarea profilurilor anacronice ale dezvoltării economice. Atît prin înlăturarea factorilor dictatului străin, cît şi prin trecerea în vistieriile latino-americane a capitalurilor care s-au scurs în afara Americii Latine, ca beneficii exorbitante ale monopolurilor imperialiste. Controlul naţional asupra resurselor naturale recuperate deschide perspectivele independenţei economice.

Modernizarea şi diversificarea producţiei industriale şi agrare reprezintă pasul următor. Spre deosebire de o perioadă relativ foarte apropiată — deceniul şase — cînd domina filozofia politică a economiei tradiţionale (exploatarea şi comercializarea materiilor prime şi a produselor agrare), în prezent aproape fiecare ţară latino-americană are un plan de dezvoltare industrială. Axată îndeosebi pe prelucrarea bogăţiilor naturale, dezvoltarea industrială — axiomă a progresului economic în zilele noastre — necesită eforturi pentru înlăturarea efectelor unui mecanism complex al dependenţei. Ne referim, în primul rînd, la dependenţa financiară şi tehnologică. În perioada 1965—1969, dobînzile plătite de ţările latino-americane pentru datoriile externe echivalează cu totalul împrumuturilor primite în perioada respectivă. Chiar cu resursele ei naturale eliberate de sub dominaţia străină, o economie nu poate fi cu adevărat independentă dacă expresiile ei de producţie nu se realizează cu o productivitate ridicată, competitivă. Or, ţările latino-americane, deşi dispun de unele realizări importante ale progresului tehnic şi ştiinţific, ponderea acestora în ansamblul economiei este mult deficitară. Dacă în Europa există 7 800 de computere, iar în Statele Unite 30 000, America Latină posedă în total doar 100. După o statistică O.N.U. din 1966, pe ansamblul continentului, doar un procent de 0,2 la sută din bugetele naţionale a fost alocat cercetării ştiinţifice. Asimilarea şi extinderea tehnologiilor moderne, adaptarea lor la realităţile specifice ale dezvoltării producţiei industriale şi agrare, pe baze moderne, sînt cîteva din sar-

Peru : sprijin popular iniţiativelor pozitive

cinile principale pe care şi le propun ţările latino-americane **în făurirea unor economii independente, de înaltă tehnicitate.** În Mexic, guvernul a alocat fonduri importante pentru activitatea „Consiliului naţional al cercetării ştiinţifice", constituit anul acesta. În Peru, prin „legea comunităţii industriale" din 1970 s-a creat „Institutul de cercetare pentru dezvoltarea tehnologiei industriale", finanţarea lui fiind asigurată cu fonduri de stat şi cu o contribuţie de 2 la sută din veniturile întreprinderilor. În Chile se creează un institut de cercetări care se va consacra investigaţiilor ştiinţifice în ramura exploatării şi industrializării cuprului.

UN URIAŞ POTENŢIAL UMAN

Controlul naţional asupra dezvoltării economice se asociază organic cu recuperarea resurselor naturale din sectoarele cheie ale producţiei, corelaţie ilustrată de amploarea naţionalizărilor din Chile şi Peru, măsurile de îngrădire a activităţii capitalului străin în ţările zonei andine (Chile, Ecuador, Peru, Bolivia, Columbia), decretarea etatizării industriei cuprifere din Mexic, naţionalizarea petrolului, odată cu expirarea concesionării acestuia, în Venezuela.

Construirea unor economii independente — în cadrul cărora modernizarea unor ramuri tradiţionale se îmbină cu crearea unor sectoare noi ale economiei, hotărîtoare şi pentru progresul celor existente (mă refer la locul important pe care îl ocupă în planurile economice industria siderurgică şi cea prelucrătoare) — impune, ca o cerinţă obiectivă, nu numai utilizarea superioară şi eficientă a resurselor naturale, dar, concomitent cu aceasta, **valorificarea uriaşului potenţial uman,** în mare măsură încă nefolosit, de care dispun ţările latino-americane. 65 de milioane de oameni ai muncii, şomeri totali sau parţiali, au o contribuţie minimă la dezvoltarea regiunii. Este o cifră furnizată de C.E.P.A.L. despre drama situaţiei periferice („marginalidad") a unei mase imense de oameni care au fost înlăturaţi, prin însăşi condiţia lor socială, de la o activitate creatoare. Este o problemă foarte complexă ce începe să fie soluţionată în ţările unde dezvoltarea economică este concepută ca un proces care cuprinde implicit factorul uman, social. Tocmai această concordanţă o realizează transformările politice cu caracter revoluţionar din Chile şi modificarea structurală întreprinsă în Peru. Reforma agrară din aceste ţări, ca să luăm un exemplu dintre cele mai semnificative, reprezintă îmbinarea democratizării economiei cu schimbări esenţiale în poziţia socială a oamenilor muncii. Nu se poate concepe o dezvoltare latino-americană fără integrarea maselor largi, fără o cultură profesională şi politică. Desfiinţarea sistemului latifundiar, cu productivitate medievală în cele mai multe cazuri, şi cu un nivel de viaţă al populaţiei rurale corespunzător acestei structuri, nu este numai o problemă socială. Îmbunătăţirea situaţiei maselor ţărăneşti, creşterea puterii lor de cumpărare determină lărgirea pieţei interne, condiţie indispensabilă pentru expansiunea tinerelor industrii naţionale.

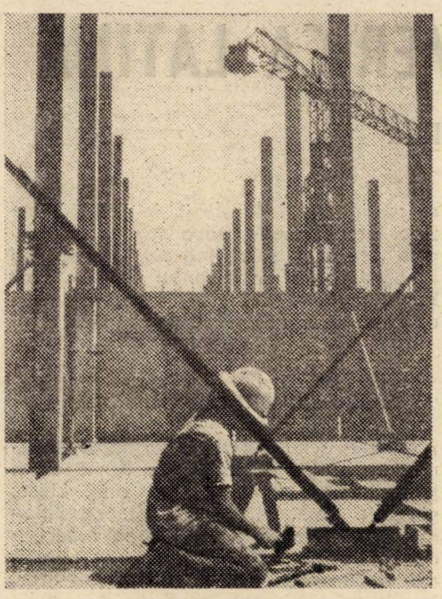

Efort şi tehnologie

Noile concepţii asupra termenilor raportului dintre economic şi social au fost enunţate cu claritate şi într-un document final al sesiunii C.E.P.A.L., la care m-am referit la începutul acestor însemnări. „Nu se poate atribui nici o valoare morală — se arăta în acest document — nici capitalului naţional, nici celui străin, decît în măsura în care contribuim la ridicarea nivelului de viaţă al poporului".

Scuturarea dependenţei economice şi deschiderea căilor politice pentru o dezvoltare cu norme emanînd din complexul intereselor naţionale nu se desfăşoară lin, în acest proces ţările latino-americane trebuind să înfrunte contraofensiva presiunilor imperialiste şi a oligarhiilor interne, lezate în privilegiile lor. Refuzul lui „Eximbank" de a acorda creditele solicitate de Chile — condiţionînd acordarea lor de problema indemnizaţiilor pentru minele de cupru naţionalizate — problemă exclusiv de competenţa statului chilian — a determinat reacţii de protest în America Latină, pentru că, în esenţă, acest refuz exprimă negarea dreptului suveran, inalienabil, al statelor de a hotărî asupra căilor şi mijloacelor dezvoltării. Editorialul unui număr al revistei „Visión" constata, în termeni destul de puţin obişnuiţi pentru articolele de fond ale acestei reviste, că „fără îndoială, în cadrul guvernului Nixon se manifestă, faţă de America Latină, «linia dură» condusă şi dirijată de vechiul guvernator de Texas, John Connally". Editorialul se referă, de asemenea, la aplicarea suprataxei de 10 la sută, apreciind că — spre deosebire de motivarea acestei măsuri în relaţiile comerciale cu Japonia şi ţările vest-europene, cu balanţe de plăţi favorabile în raporturile cu S.U.A. — măsura este nejustificată în cazul Americii Latine, „unde, după cum au declarat purtătorii de cuvînt ai firmelor nord-americane stabilite aici, fenomenul a fost invers, aici existînd o tradiţională balanţă de plăţi favorabilă Statelor Unite şi foarte împovărătoare pentru America Latină".

Înfruntînd aceste realităţi, ţările latino-americane reacţionează cu noi forme şi manifestări ale solidarităţii lor continentale. Expresii ale acestei solidarităţi le constituie „Manifestul Americii Latine", adoptat la reuniunea C.E.C.L.A. de la Buenos Aires, şi condamnarea măsurilor protecţioniste nord-americane la conferinţa C.I.E.S. de la Ciudad de Panama. Protestul împotriva presiunilor exercitate asupra ţărilor care îşi apără şi îşi cuceresc dreptul la o dezvoltare economică fructificată în progresul naţional a fost formulat în termeni energici în documentele sesiunii parlamentului latino-american, precum şi în poziţiile adoptate de şefii mai multor state.

■

Am schiţat, în cele de mai sus, cîteva din principalele coordonate ale cursului pe care îl urmează lupta ţărilor latino-americane pentru cucerirea şi consolidarea independenţei lor economice. Este o luptă în adevăratul sens al cuvîntului, o înfruntare dură şi de loc lipsită de tensiune, între forţele revoluţionare democratice şi progresiste, pe de o parte, şi oligarhiile, cu cortegiul reacţiunii politice, de cealaltă parte. Transformările profunde care au loc în mai multe ţări latino-americane reflectă mari victorii ale forţelor populare în lupta antiimperialistă, care extinde arena progresului economic şi social. Intensitatea schimbărilor structurale variază de la o ţară la alta, de la un grup de ţări la altul. În Chile, Peru lupta pentru independenţa economică se manifestă — firesc, în forme naţionale proprii — cu o forţă ofensivă deosebită. Dar şi în alte ţări, ca Mexic, Venezuela, Argentina, sînt luate măsuri guvernamentale pentru limitarea activităţii monopolurilor străine şi protejarea unor sectoare de importanţă majoră pentru destinele economiilor naţionale. Din caracteristicile comune ale luptei pentru independenţa economică a luat naştere solidaritatea continentală a ţărilor latino-americane. Spiritul novator al istoricului „Consensus" de la Viña del Mar este viu, omniprezent la toate reuniunile interamericane. Dacă, în urmă cu cîţiva ani, la O.S.A. şi în alte organisme panamericane dominau dezbaterile de ordin politic şi militar, impuse de strategia continentală a S.U.A., astăzi problemele progresului economic şi-au luat locul de drept în majoritatea organismelor regionale. Iar în măsura în care replica factorilor vechii strategii obstrucţionează dreptul suveran al ţărilor latino-americane de a decide, fără imixtiuni, asupra viitorului lor politic şi economic, relaţiilor panamericane li se substituie raporturi interlatino-americane, exprimînd poziţii solidare în apărarea independenţei naţionale, frontul comun al ţărilor andine de a stabili capitalului străin un rol subordonat liniilor directoare ale unei dezvoltări economice independente, deschiderea comercială şi nu numai comercială spre procesul de afirmare multilaterală prin care America Latină îşi autodefineşte personalitatea în lumea contemporană.

ROMÂNIA ŞI AMERICA LATINĂ

Vasile Dan

Istoria legăturilor româno—latino-americane îşi are începuturile în perioada formării statului român modern, dar prezenţa Lumii Noi în cultura românească este semnalată mult mai timpuriu. Miron Costin aducea în secolul XVII sumare informaţii despre continentul America, în lucrarea sa „De neamul moldovenilor". Date mai bogate şi chiar unele consideraţii personale, includ însemnările şi lucrările stolnicului Constantin Cantacuzino şi ale contemporanului acestuia, Radu Popescu. În cronica domniei lui Neagoe Basarab (1512—1521), Radu Popescu notează : „America, Lumea cea Nouo, o au aflat Cristov Columbul, călugăr frîncesc (n.n. italian), cu cheltuiala Spaniolului ; care a fost reţinută de noi şi lumea noastră de ei neştiută". Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România păstrează mărturiile vii ale cunoaşterii în ţara noastră a tainelor unui continent care dezlănţuise interesele europenilor. Un manuscris deţinut de învăţaţii C. Erbiceanu şi Gr. Tocilescu însumează un bogat material despre civilizaţiile precolumbiene, aztecă şi incasă. De o deosebită valoare este traducerea făcută în 1795 de Gherasim, arhimandritul de la Mitropolia Iaşului, după un original, aparent grecesc, intitulat „Istoria Americăi, cuprinzînd un perilipsis a aflării ei, ţerimoniile bisericeşti şi politiceşti, începutul legilor, a lor tagme şi desidemonii, rînduelele cirmuirii, firele şi obiceiurile lăcuitorilor ei". Interesul remarcabil al călugărului român pentru istoria, geografia, etnografia, obiceiurile Braziliei şi Perului prezentate în lucrarea tradusă a răspuns, desigur, interesului cititorului român dornic să cunoască amănunte din Lumea Nouă, aducînd totodată o relevantă contribuţie la îmbogăţirea terminologiei ştiinţifice româneşti aflată la primii ei paşi.

Sfîrşitul secolului XVIII şi începutul secolului XIX marchează o puternică afluenţă a informaţiilor, studiilor şi prezentărilor celor mai variate, consacrate Americii Latine. Proclamarea independenţei în 20 de state ale acestui continent nu putea să nu atragă atenţia şi simpatia românilor. Astfel se explică apariţia, într-unul din numerele „Revistei Româneşti", din 1830, a unui portret al împăratului Pedro I al Braziliei, publicarea în numărul din septembrie 1838 al „Curierului Românesc" a unui articol „Despre obiceiurile mexicanilor" sau în revista „Icoana lumei" din 1841 şi 1846 a unei serii de articole care prezentau geografia, flora, fauna, populaţiile din America de Sud.

La jumătatea secolului XIX, documentele ne semnalează şi o primă prezenţă românească în America Latină. Este vorba de doctorul Ilarie Mitrea din Răşinari, medic locotenent, devenit căpitan în armata lui Napoleon al III-lea. Inginerul Iuliu Popper, om de ştiinţă român, avea să fie, la sfîrşitul secolului XIX, un alt reprezentant al poporului de la Carpaţi şi Dunăre pe îndepărtatele meleaguri latino-americane. Între 1886 şi 1893, acesta şi-a legat numele de cunoaşterea ţinutului Ţării de Foc, din extremul sudic al continentului. În sfîrşit, în 1897, într-o zi a lunii ianuarie, nava ştiinţifică „Belgica", ce avea să devină celebră, aducea la bordul său pe savantul român Emil Racoviţă, unul dintre primii exploratori ai Patagoniei argentiniene.

„DESCHIDEŢI PROCESELE VERBALE ALE SOCIETĂŢII NAŢIUNILOR"

Sfîrşitul secolului XIX cunoaşte iniţierea legăturilor oficiale între România şi ţările latino-americane. În anul 1880, guvernul României a notificat republicilor latino-americane dobîndirea independenţei de stat. Recunoaşterea tînărului stat român modern a venit la scurt timp, iar în răspunsurile date de Argentina, Bolivia, Chile, Columbia, Panama, Peru, Uruguay, Venezuela şi alte state latino-americane era salutată alinierea României în rîndurile statelor libere şi independente. Din această perioadă datează primele consulate onorifice, formă primară a relaţiilor bilaterale, deschise de România într-o serie de ţări latino-americane. Primul consulat onorific românesc s-a deschis la Buenos Aires (1881). Au urmat cele din Columbia (1919), Brazilia şi Chile (1921), Guatemala (1938), Peru (1939) etc. Consulate similare deschid, în România, Venezuela (1887), Argentina (1900), Ecuador (1900), Bolivia (1905), Chile (1911), Uruguay (1913), Brazilia (1915), Mexic (1927), Republica Dominicană (1932) etc.

După primul război mondial, un rol esenţial în dezvoltarea şi normalizarea într-un cadru juridic adecvat a relaţiilor României cu America Latină l-a jucat Nicolae Titulescu. Marele diplomat român a iniţiat, la sfîrşitul anului 1927, înfiinţarea în Brazilia a primei reprezentanţe româneşti, la rang de legaţie, din America Latină. Între timp, prima reprezentanţă diplomatică latino-americană la Bucureşti fusese deschisă de Republica Chile, la rang de legaţie, la 6 iulie 1925. Nicolae Titulescu spunea în 1935 la o întîlnire cu ziariştii latino-americani : „Mările care ne separă, munţii înalţi care se ivesc în drumurile noastre, cîmpiile nesfîrşite care se întind între noi ca un pustiu de nestrăbătut, ca o imagine a drumului spre renunţare, toate acestea nu sînt decît o iluzie deşartă... Deschideţi procesele verbale ale Societăţii Naţiunilor. Sînt numeroase. Unii se plîng că ar fi prea numeroase. Alegeţi oricare chestiune aţi voi din cele care au făcut obiectul dezbaterilor noastre. Desfid să se găsească una măcar, asupra căreia România şi total America Latină să nu fi votat la fel. Şi aceasta fără consultări prealabile".

După al doilea război mondial, România, intrată pe făgaşul construirii noii societăţi socialiste, a pus bazele politicii externe ale cărei obiective constante sînt asigurarea păcii şi înţelegerii internaţionale, cooperării şi apropierii popoarelor. Ca urmare, relaţiile diplomatice cu ţările latino-americane găsesc un cadru propice, favorabil de desfăşurare. Ţara noastră întreţine relaţii diplomatice şi consulare cu un mare număr de state latino-americane. De comun acord, au fost restabilite relaţiile cu Brazilia, Republica Chile, Venezuela, Peru. Politica externă activă a României, favorabilă extinderii şi intensificării relaţiilor cu toate statele lumii a contribuit la lărgirea considerabilă a numărului ţărilor latino-americane cu care întreţine astăzi relaţii diplomatice şi fructuoase raporturi economice, comerciale, culturale etc. S-au stabilit astfel relaţii diplomatice, la nivel de ambasadă, cu Republica Cuba (1960), primul stat socialist din America Latină, Columbia (1967), Ecuador (1968), Bolivia (1969), Costa Rica (1970), Panama (1971).

COLABORARE PE MULTIPLE PLANURI

Concomitent, contactele, consultările, vizitele reciproce au intrat în practica raporturilor dintre ţările noastre. În anul 1958, o delegaţie condusă de tovarăşul Ion Gheorghe Maurer, preşedinte al Prezidiului Marii Adunări Naţionale, a participat la festivităţile instalării preşedintelui Argentinei, Arturo Frondizi, iar în anul 1963, ministrul român al afacerilor externe, Corneliu Mănescu, a luat parte la instalarea preşedintelui argentinian Arturo Umberto Illia. În luna noiembrie 1967, o delegaţie guvernamentală condusă de vicepreşedintele Consiliului de Miniştri, Gheorghe Rădulescu, a vizitat Republica Cuba, în cadrul eforturilor de dezvoltare a colaborării economice rodnice, frăţeşti cu tînărul stat socialist din America Latină. Aceste bune relaţii au cunoscut noi afirmări în ultimii ani, cînd delegaţii guvernamentale române

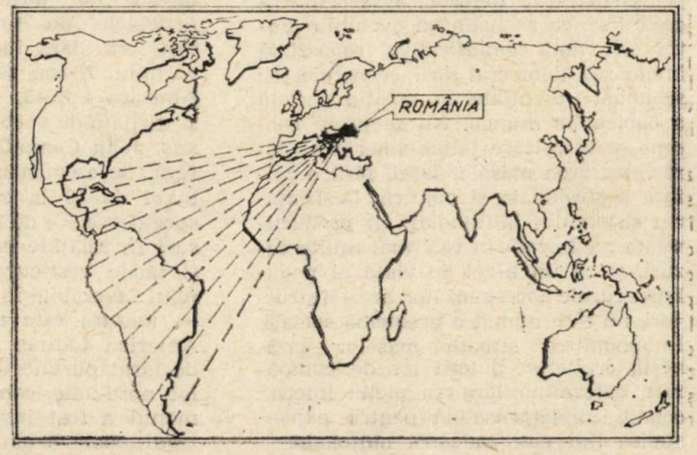

Politic, economic, social, cultural — domenii ale cooperării multilaterale

conduse de vicepreşedintele Consiliului de Miniştri, Gheorghe Rădulescu, şi ministrul afacerilor externe, Corneliu Mănescu, au vizitat numeroase ţări latino-americane la invitaţia guvernelor acestora (Argentina, Brazilia, Chile, Columbia, Ecuador, Mexic, Peru, Venezuela, Uruguay). Cu acest prilej, au fost stabilite relaţii diplomatice cu Peru şi Ecuador, s-au încheiat acorduri comerciale de cooperare economică şi tehnică, culturală cu majoritatea ţărilor vizitate. Solii guvernului şi poporului român au fost primiţi şi au purtat convorbiri prieteneşti cu şefii statelor vizitate, cu membri ai guvernelor. Aceste vizite au constituit un nou prilej pentru o mai bună cunoaştere reciprocă şi, totodată, pentru reliefarea unor ample posibilităţi de dezvoltare multilaterală a relaţiilor României cu statele şi popoarele Americii Latine.

Manifestînd acelaşi interes, Bucureştiul a primit, la rîndul său, numeroşi înalţi oaspeţi latino-americani. Vizita oficială efectuată în România, în cursul lunii mai 1971, de ministrul relaţiilor externe al Republicii Chile, Clodomiro Almeyda Medina, întîlnirile şi convorbirile avute de acesta cu preşedintele Consiliului de Stat, Nicolae Ceauşescu, cu ministrul afacerilor externe, Corneliu Mănescu şi cu alţi membri ai guvernului român, se înscriu în contextul legăturilor prieteneşti, de colaborare şi înţelegere reciprocă între poporul român şi poporul chilian. Ministrul chilian arăta cu acest prilej : „Împărtăşim în esenţă punctele de vedere ale politicii internaţionale române. Ne gîndim că pe baza respectării independenţei statale, a suveranităţii lor şi a felului lor de a fi este posibilă cooperarea naţiunilor în beneficiul păcii". Desigur că în lumina acestei poziţii este apreciată şi recenta invitaţie adresată preşedintelui Consiliului de Stat, Nicolae Ceauşescu, de către preşedintele Salvador Allende de a efectua o vizită oficială în Republica Chile. Dorinţa de a continua şi extinde consultările şi contactele reciproce, în interesul dezvoltării relaţiilor de prietenie şi colaborare dintre România şi Chile, al păcii şi cooperării internaţionale îşi va găsi astfel o formă de materializare la cel mai înalt nivel.

România a primit în ultimii ani numeroşi alţi soli ai ţărilor din America Latină. Amintim vizita la Bucureşti, în aprilie 1967, a ministrului relaţiilor externe şi cultelor al Republicii Argentina, Nicanor Costa Mendez, a miniştrilor culturii din Chile şi Uruguay, a vicepreşedintelui Republicii Ecuador, Jorge Zavala Baquerizo, în februarie 1970, a ministrului afacerilor externe din Costa Rica, Gonzalo Facio (octombrie 1971). Delegaţii parlamentare conduse de preşedintele Comisiei de politică externă a Senatului din Columbia (1971), preşedintele Comisiei economice a parlamentului din Guatemala (1970) şi altele au vizitat, pe de altă parte, România la invitaţia Marii Adunări Naţionale.

Spaţiul nu permite să facem o prezentare exhaustivă a contactelor, a schimburilor de vizite care au avut loc în ultimii ani între România şi ţările din America Latină. Relevant este faptul că aceste contacte au intrat în practica politicii noastre externe şi că, în cadrul lor, au loc fructuoase şi utile schimburi de opinii, se solidifică apropierea şi cooperarea cu popoarele şi guvernele uriaşului continent latino-american, în interesul general al păcii şi înţelegerii.

În ansamblul legăturilor dintre România şi America Latină un loc important ocupă schimburile economice, comerciale, culturale. România întreţine relaţii economice şi comerciale cu toate statele latino-americane. Cu 11 dintre acestea au fost încheiate acorduri comerciale şi de cooperare economică şi tehnică : Argentina, Bolivia, Brazilia, Chile, Columbia, Cuba, Ecuador, Mexic, Peru, Uruguay, Venezuela. Gama produselor care constituie obiectul schimburilor este foarte largă : sonde româneşti scot la suprafaţă aurul negru existent în abundenţă în subsolurile Venezuelei, Braziliei, Argentinei ; autoturisme româneşti de teren străbat drumurile Columbiei, Republicii Chile, Republicii Peru, Ecuadorului ; tractoarele produse la Braşov se bucură de aprecieri elogioase pe cîmpurile din Uruguay, Peru, Brazilia, Columbia, Ecuador, Chile ; rulmenţi, produse sodice, echipament industrial, diferite tipuri de maşini ajută ţările latino-americane partenere să-şi dezvolte capacitatea economică naţională, să se dezvolte pe plan economic şi social.

România importă, la rîndul său, cafea braziliană şi columbiană, piei argentiniene, minereuri feroase şi neferoase din Brazilia şi Chile, bumbac din Brazilia, făină de peşte din Peru, petrol din Venezuela etc. Au fost iniţiate forme de cooperare economică şi asistenţă tehnică în domeniul fabricării tractoarelor, explorării şi exploatării minereurilor feroase şi neferoase, construirii de fabrici pentru materiale de construcţii, produse ale industriei chimice, cu Peru, Chile, Venezuela şi alte ţări, pe baza respectării principiilor egalităţii în drepturi şi avantajului reciproc.

Schimburile materiale au loc simultan cu intensificarea schimburilor de valori culturale. Dacă pînă la cel de-al doilea război mondial acestea erau sporadice şi izolate, în ultimele două decenii şi, cu deosebire, în ultimii ani, legăturile cultural-artistice, ştiinţifice au cunoscut o dezvoltare notabilă. Aceste schimburi se desfăşoară fie în cadrul unor acorduri culturale (România a încheiat asemenea acorduri cu Chile, Cuba, Argentina, Venezuela, Uruguay), fie prin legăturile directe între instituţii şi organisme competente.

Organizarea reciprocă de expoziţii artistice, de fotografii şi artizanat, traducerea de cărţi, montarea de piese din dramaturgia română pe scenele unor ţări latino-americane, organizarea de săptămîni ale filmului, seri culturale, schimburi de artişti, profesori, studenţi, de ansambluri folclorice, corale, participarea la congrese ştiinţifice, festivaluri artistice etc., iată tot atîtea forme care ajută la o mai bună cunoaştere şi apropiere între poporul român şi popoarele latino-americane. În tălmăcirea marelui poet chilian Pablo Neruda, editura „Losada" din Buenos Aires a publicat culegerea „44 de poeţi români". Aceeaşi editură a tipărit „Antologia prozei contemporane româneşti", „Antologia poeziei contemporane româneşti", romanele „Enigma Otiliei" şi „Pădurea spînzuraţilor" ; în Uruguay a fost tradus romanul „Groapa" de Eugen Barbu, în Brazilia „Constandina" de Zaharia Stancu, „O scrisoare pierdută" de I. L. Caragiale etc. Piesele nemuritorului Caragiale, „O scrisoare pierdută", „O noapte furtunoasă" au fost montate pe scenele unor teatre din Peru, Argentina, Chile, înregistrînd mari succese. Filme româneşti, printre care amintim „Duminică la ora 6", „Tudor", „Pădurea spînzuraţilor", au participat la prestigioasele festivaluri de la Mar del Plata şi Acapulco, fiind distinse cu premii care ne onorează.

Tezaurul cultural şi artistic al poporului român străbate astfel meridianele şi găseşte inimi şi minţi gata oricînd să ne cunoască mai bine, să ne admire şi să ne devină prietene. La rîndul său, poporul român are astăzi posibilitatea de a lua contact cu solii artei şi creaţiei cultural-artistice ai ţărilor din America Latină. Bogatele tradiţii culturale ale popoarelor de pe acest continent, înflorirea pe aceste meleaguri a culturilor aztecă, maya şi incasă, realizările artistice ale scriitorilor, poeţilor, sculptorilor, pictorilor şi compozitorilor, exprimă imensele valenţe creatoare ale unor ţări şi popoare aflate astăzi în plin proces de descătuşare a cugetului şi forţelor constructive.

Traduceri din creaţiile poeţilor chilieni Pablo Neruda şi Gabriela Mistral, ale marelui scriitor guatemalez Miguel Angel Asturias, — toţi laureaţi ai Premiului Nobel — ale poetului nicaraguayan Ruben Dario, ale cubanezilor Nicolás Guillen şi Alejo Carpentier, ale marelui scriitor şi om de stat venezuelean, Romulo Gallegos şi ale multor altora se găsesc în librăriile şi în bibliotecile din România. Au apărut numeroase lucrări şi studii consacrate culturilor aztecă, maya şi incasă, au apărut antologii şi studii despre literatura latino-americană. Expoziţii de artă plastică braziliană, de fotografii şi artizanat din Cuba, Peru, Argentina şi alte ţări ale Americii Latine au dezvăluit publicului larg din România aspecte din viaţa, munca şi lupta popoarelor de la sud de Rio Grande.

Formele variate şi bogate în conţinut pe care le îmbracă legăturile şi schimburile de valori spirituale găsesc astăzi un cadru tot mai favorabil de desfăşurare, urmare firească a dorinţei comune de a colabora şi coopera în folosul reciproc a afinităţilor de cultură şi limbă, a transformărilor înnoitoare din multe ţări latino-americane.

„Noi apreciem că stabilirea relaţiilor diplomatice, economice, ştiinţifice şi culturale cu ţările Americii Latine, a spus tovarăşul Nicolae Ceauşescu, cu prilejul unor interviuri acordate unor ziarişti latino-americani, **corespunde atît intereselor României, cît şi intereselor statelor latino-americane de a se dezvolta pe calea independenţei şi a progresului economic-social, slujesc cauzei generale a colaborării şi păcii în lume. Originea latină comună a ţărilor noastre constituie un factor care favorizează şi mai mult dezvoltarea acestor relaţii.**

În acelaşi timp, între România şi ţările Americii Latine s-au statornicit legături de colaborare şi într-un şir de probleme ale vieţii internaţionale, ţările noastre fiind interesate în instaurarea în raporturile dintre state a principiilor deplinei egalităţi în drepturi, respectării independenţei şi suveranităţii naţionale, neamestecului în treburile interne şi avantajului reciproc. Pot aprecia, deci, că relaţiile dintre România şi ţările Americii Latine au o perspectivă bună".

Dezvoltarea relaţiilor României cu ţările latino-americane pe drumul dezvoltării şi al progresului, colaborării şi cooperării reciproc avantajoase,

a fost reliefată semnificativ de ambasadorul Republicii Chile la București, cu prilejul depunerii scrisorilor de acreditare : „România este, din multe motive, scumpă inimii poporului nostru. Strămoșii noștri latini comuni ne înfrățesc în origini și limbaj. Eroica luptă a dacilor împotriva imperiului roman își are corespondentul în lupta neobosită a araucanilor împotriva uriașului spaniol. Anii de exploatare și mizerie cunoscuți de poporul român au fost cunoscuți, de asemenea, și de către poporul chilian. Bucuria și victoriile poporului român în construirea socialismului încep să fie întrezărite, de asemenea, de către poporul chilian". Primul ambasador al Republicii Peru în Republica Socialistă România arăta la rîndul său că „...guvernul meu își propune să mențină și să strîngă relațiile multilaterale care să constituie fundamentul unei prietenii solide și de durată".

România socialistă, aflată cu întreaga sa capacitate creatoare în amplul proces al făuririi societății noi multilateral dezvoltate, promovează, deci, o politică de solidaritate cu popoarele Americii Latine, angrenate în lupta pentru o dezvoltare independentă și suverană în concordanță cu propriile interese, cu cerințele actuale ale epocii în care trăim. În ultimii ani, țara noastră a extins contactele și a intensificat colaborarea cu tot mai numeroase țări din America Latină. Raporturile României cu aceste state, care se preocupă de progresul lor economico-social, — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu — **„au un caracter reciproc avantajos, contribuind la propășirea economică, științifică și culturală a țărilor noastre. Ele se înscriu, totodată, în contextul luptei generale împotriva imperialismului și neocolonialismului, a oricăror forme de dominație și înrobire a popoarelor".**

AMERICA CENTRALĂ

CONVERGENȚE ȘI DIVERGENȚE

Elena de la Souchère

Un lanț îngust de vulcani marchează teritoriul micilor republici ce se întind între America de Sud și Mexic, pe o lungime de 2 000 de km. Prima dintre ele — Panama — depindea, în perioada dominației spaniole, de viceregatul Noii Granade (Columbia actuală), deci de America de Sud. Celelalte — Guatemala, Honduras, Salvador, Nicaragua și Costa Rica — constituiau provinciile Căpităniei Generale a Guatemalei, zonă militară meridională a viceregatului Noii Spanii (Mexicul). Teritoriile din America Centrală rup însă legăturile cu Mexicul în vederea formării unei federații, pentru ca apoi, să se separe în cele cinci republici de astăzi.

La sfîrșitul secolului, Statele Unite, care învinseseră Spania și o izgoniseră din Cuba în 1898, vor obliga Anglia, ocupată la acea dată în Africa, să renunțe la disputa pentru hegemonie în această parte a lumii. Marea Britanie va rămîne doar cu posesiunea de pe coasta de est a Guatemalei — teritoriul Belize. În schimb, politica de infiltrare nord-americană este în floare. Societățile comerciale americane stabilite în America Centrală sau băncile din New York, care au acordat împrumuturi guvernelor din statele Americii Centrale, obțin posibilitatea ca, ori de cîte ori interesele lor sînt stingherite, să ceară intervenția guvernului de la Washington. De aici înainte societatea „United Fruit Company" își va implanta metodic și liniștit rețeaua de plantații de banane de-a lungul întregii coaste atlantice. Alte firme vor exploata marile servicii publice : căile ferate, electricitatea. În momentul în care interesele lor se lovesc de o oarecare rezistență, mecanismul intervenției intră în funcțiune. Întîi e vorba de o presiune „morală" ce se exercită asupra țării „recalcitrante". În a doua fază urmează amenințarea. Cînd nici aceasta nu găsește ecoul dorit se procedează la debarcarea de urgență a infanteriei marine.

Cea mai îndelungată intervenție are drept teatru Nicaragua. În 1912, pușcași marini debarcă, izgonind guvernul patriotic și înlocuindu-l cu o grupare de politicieni vînduți Washingtonului. Începe astfel o luptă care va dura peste 20 de ani. Războiul politic ia forma unui război social în 1925, cînd muncitorii de la mina de aur San Albino, exploatată de o societate americană, se răscoală sub conducerea unuia dintre ei, Cesare Augusto Sandino. Ajutate de țărani și sprijinite de Mexic, care le furnizează arme, trupele lui Sandino, alcătuite din voluntari din toate țările Americii Latine, obțin succes după succes, în ciuda tacticii „pămîntului pîrjolit" aplicată de ocupanți. În cele din urmă, pușcașii marini nord-americani sînt nevoiți să evacueze țara. Dar Sandino este

*) Cunoscută publicistă franceză, specialistă în problemele latino-americane.

CIFRE ȘI DATE

MEXIC

Republică prezidențială federală. **Suprafața** — 1 970 000 kmp. **Populația** — 48 353 000 locuitori : 75 la sută metiși, 15 la sută albi, 10 la sută indieni. **Densitate** — 25 locuitori pe kmp. **Limba oficială** — spaniola. **Moneda** — peso. **Capitala** — Ciudad de Mexico (7 500 000 locuitori). **Alte orașe** — Guadalajara (1 264 495 locuitori), Monterrey, Ciudad Juarez, Mexicali, Puebla. **Bogățiile naturale** — argint (cel mai mare producător din lume), sulf, zinc, cărbune, antimoniu, mercur, cupru, fier ; bumbac, cafea, zahăr. **Ziua națională** — 16 septembrie. **Președinte** — Luis Echeverria Alvarez (5 iulie 1970). **Partide politice** — Partidul Revoluționar Instituțional (P.R.I., de guvernămînt), Partidul acțiunea națională, Partidul Comunist Mexican (legal).

NICARAGUA

Republică prezidențială. **Suprafața** — 148 435 kmp. **Populația** — 1 842 000 locuitori : 77 la sută metiși, 10 la sută albi, 9 la sută negri, mulatri, zambos, aproximativ 4 la sută indieni. **Densitate** — 12,5 locuitori pe kmp. **Limba oficială** — spaniola. **Moneda** — cordoba. **Capitala** — Managua (318 000 locuitori). **Alte orașe** — Leon, Matagalpa. **Bogățiile naturale** — cupru, aur, argint, tungsten ; animale ; cafea zahăr, banane, lemn, bumbac. **Ziua națională** — 15 septembrie. **Președinte** — generalul Anastasio Somoza (continuator, de la 5 februarie 1967, al dinastiei Somoza la putere). **Partide politice** — naționalist liberal (de guvernămînt), conservator tradiționalist, liberal independent, social-creștin. Partidul Socialist din Nicaragua (comunist, în ilegalitate).

„United Fruit" nu se oprește la granițe...

asasinat în cursul convorbirilor de pace (1934) și un general din Garda Națională, Anastasio Somoza, reușește să pună mîna pe putere cu sprijinul diplomatic și material al Washingtonului.

GUATEMALA, PĂMÎNT AL VIOLENȚEI

Istoria plină de frămîntări a statelor central-americane se îmbină cu datele geografice care dau fiecărei republici o fizionomie specifică.

În Guatemala, privirea se concentrează asupra masivului care ocupă toată partea de vest a țării. La poalele pantelor, se întinde zona trestiei de zahăr, apoi, mai sus, cea a arborelui de cacao. Și, mai sus, la aproximativ 1 500 de metri, cafeaua se învecinează cu cîmpurile de grîu. Pe un podiș înalt, unde crestele vulcanilor se oglindesc în apele albastre ale lacului Atitlan, Ciudad de Guatemala, a patra capitală a țării, după ce primele trei au fost distruse de erupții vulcanice, își dispune în formă de tablă de șah casele ei cubice și bulevardele rectilinii. Coborîm din nou, spre cîmpiile de pe versantul atlantic. Jungla interioară Peten, unde ruinele templelor maya zac îngropate sub vegetația luxuriantă, ocupă 46 la sută din suprafața țării.

O fîșie îngustă, de o sută de kilometri, la Marea Caraibilor, înghesuită între teritoriul Belize (zonă de influență engleză) și Republica Honduras, formează jungla de coastă, umedă și nesănătoasă. Aici „United Fruit Company" a înființat la începutul secolului primele ei plantații de banane. Ulterior, firma și-a extins monopolul asupra căilor ferate și al instalațiilor portuare din Puerto Barrios, în timp ce alte două societăți nord-americane, mai mult sau mai puțin legate de „United Fruit", controlau telefoanele și electricitatea. Aceste implantări de societăți străine fuseseră favorizate de dictatorul Ubico, a cărui figură i-a inspirat lui Miguel Angel Asturias faimosul său roman „Domnul președinte". Ubico a fost însă nevoit să se retragă. Președintele democrat Juan Arevalo a obținut votarea unui cod al muncii și a instituit securitatea socială. Succesorul său, Jacobo Arbenz, a făcut un pas mai departe, promulgînd în 1952 o reformă agrară care afecta în primul rînd firma „United Fruit Company". Atunci este constituită, cu subvențiile societății „United Fruit Company", o forță de intervenție alcătuită de mercenari. Comandate de un ofițer guatemalez emigrat, colonelul Castillo Armas, trupele de intervenție trec frontiera. Era în 1954, cînd Castillo Armas preia puterea și anulează reforma agrară fără a ști că trei ani mai tîrziu va fi asasinat de un membru al gărzii sale. Istoria continuă la fel de convulsionată pînă cînd alegerile generale din 1967 îl consacră președinte pe Mendez Montenegro, reprezentantul unei formații politice liberale cu vederi vag reformiste. Par să urmeze momente de acalmie, dar noului președinte îi este greu să se elibereze de tutela militarilor.

Atentatele extremei drepte — mai ales ale formațiunii „Mano blanco" — crimele în plină stradă „colorează" anii săi de guvernare. În cele din urmă, un reprezentant al dreptei cîștigă, într-o atmosferă de teroare, alegerile prezidențiale din 1 martie 1970. Colonelul Arana Osorio nu va reuși însă să stăvilească șirul atentatelor și răpirilor. Guatemala rămîne în continuare un pămînt al violenței.

SALVADOR ȘI HONDURAS: FRAȚII DUȘMANI

Pe hartă, Salvador și Honduras, prima întinzîndu-se pe coasta Pacificului, cealaltă larg deschisă la Marea Caraibilor, par două regiuni ale aceleiași țări. Două regiuni de altfel foarte inegale. Salvador este statul cel mai mic din America Centrală și cel care are cel mai mare procentaj de spațiu „util", ceea ce, în țările tropicale din America, înseamnă spațiu muntos. Oligarhia plantatorilor de cafea este la putere, indiferent dacă guvernele sînt civile sau militare. Din acest motiv, poate că nu există țară în care necesitatea reformei agrare să se impună mai de urgență. Cu atît mai mult cu cît densitatea populației — 140 de locuitori pe kmp, cea mai mare din America Latină — ridică cele mai stringente probleme de șomaj, alimentație, nivel de trai. De la venirea sa la putere, președintele Sanchez Hernandez a organizat numeroase studii și „mese rotunde" cu privire la problema agrară, dar s-a ferit s-o transpună în viață. Rezultatul a fost că surplusul populației țărănești este nevoit să emigreze spre podișurile vecine din Honduras, nepregătit să primească acest aflux de imigranți.

În iulie 1970 au început incidente la granița celor două țări. „Războiul fotbalului" părea să devină tot mai amenințător, dar intervenția energică a Organizației Statelor Americane (O.S.A.) l-a obligat pe generalul Sanchez Hernandez să accepte un „plan de pace".

De trei ori mai mare decît Salvador, Honduras este simțitor mai puțin populat. Pămînturile cele mai bune din văi și pe podișuri aparțin marilor crescători de vite. Țăranii indieni cultivă porumb și „frijoles" (fasole neagră) pe peticele lor înguste. De altfel, pămînturile cultivate reprezintă numai 7,2 la sută din suprafața totală, iar pășunile — 17 la sută.

Nu este deci surprinzător că și aici problema agrară se află în centrul atenției. Președintele liberal Villeda Morales, ales în 1957, promulgase o lege agrară implicînd exproprierea bunurilor societății „United Fruit Company". A fost însă răsturnat, în 1963, printr-un pronuciamiento militar. Lovitura de stat s-a produs scurt timp înainte de alegerile care păreau să aducă la putere un candidat liberal, continuator al lui Morales. În 1965, colonelul Lopez Arellano, șeful juntei militare, a obținut alegerea sa ca președinte de către o adunare națională, ea însăși

CIFRE ȘI DATE

PANAMA

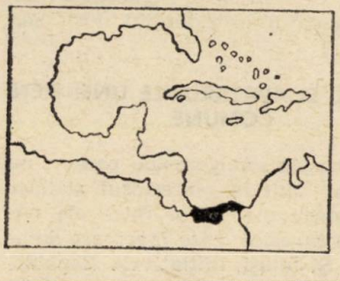

Republică prezidențială. **Suprafața** — 750 650 kmp. **Populația** — 1 372 000 locuitori : 65 la sută metiși și mulatri, 13 la sută negri, 11 la sută albi, 10 la sută indieni, 1 la sută asiatici. **Densitate** — 16 locuitori pe kmp. **Limba oficială** — spaniola. **Moneda** — balboa. **Capitala** — Ciudad de Panama (373 200 locuitori). **Alte orașe** — Colon, David. **Bogății naturale** — asfalt, bismut, cărbune, molibden, nichel, caolin, tungsten, zinc ; banane, cafea, zahăr, cacao, nuci de cocos, creveți. **Ziua națională** — 3 noiembrie. **Președinte** — Demetrio Lakas (18 decembrie 1969). Șeful Juntei militare — generalul Omar Torijos. **Partide politice** — Mișcarea Noua Panama, celelalte partide fiind interzise, printre care Partidul poporului din Panama (comunist, în ilegalitate).

PARAGUAY

Republică prezidențială. **Suprafața** — 406 752 kmp. **Populația** — 2 243 000 locuitori : 94 la sută metiși, 3 la sută indieni, 2,6 la sută albi, 0,3 la sută negri. **Densitate** — 5,3 locuitori pe kmp. **Limba oficială** — spaniola. **Moneda** — guarani. **Capitala** — Asuncion (470 000 locuitori). **Alte orașe** — Villarrica, Encarnacion, Concepcion. **Bogății naturale** — fier, bumbac, tutun, cherestea. **Președinte** — generalul Alfredo Stroessner (șeful unei dictaturi de tip fascist, de la 15 august 1954). **Partide politice** — Partido colorado (de guvernămînt), radical-liberal, liberal, Partidul Comunist Paraguayan (în ilegalitate).

aleasă cîteva săptămîni înainte într-un climat de fraudă electorală și de constrîngere. La expirarea mandatului său, în 1971, colonelul-președinte, devenit ulterior general, are satisfacția de a-l vedea ales ca succesor la președinție pe juristul conservator Ramon Ernesto Cruz. În baza unui „plan de unitate națională" impus de generalul Lopez Arellano, cele două partide tradiționale — conservator și liberal — și-au împărțit portofoliile ministeriale și locurile din adunare.

O MONARHIE SUB TROPICE

Nicaragua, cea mai mare țară din America Centrală dar și cea mai slab populată, este larg deschisă spre mare la est și vest. O fișie îngustă de litoral mărginită de cocotieri îi asigură ieșirea la Pacific în vreme ce o junglă deasă, în care omul trebuie să-și taie drum printre lianele încolăcite, încadrează masivul muntos de pe coasta Mării Caraibilor.

Țară dispunînd de venituri modeste, Nicaragua era pe cale să aibă aceeași soartă ca Panama datorită lacului cu același nume cu al țării. Situat în fundul unei depresiuni, între două lanțuri ale masivului muntos, lacul Nicaragua, adevărată mare interioară, se varsă în Marea Caraibilor, prin Rio San Juan, lung de 250 km, fiind despărțit de Pacific doar printr-o fișie de 20 km. Părea ușor să se străpungă această fișie îngustă de pămînt pentru a uni cele două oceane. Nu s-a renunțat la proiect decît din cauza deselor erupții vulcanice din regiune. Proiectul, examinat multă vreme, explică însă eforturile Washingtonului de a instaura în Nicaragua un guvern devotat lui. Șeful „Gărzii Naționale", înființate de americani în momentul evacuării din țară a infanteriei marine a S.U.A., generalul Anastasio Somoza, a domnit timp de 20 de ani prin teroare și a fost asasinat în 1956. Dar dinastia a rămas la putere. Luis Somoza, fiul dictatorului asasinat, a fost urmat, în 1963, de un prieten al său, René Schick, decedat în 1966. În 1967, un alt fiu al fondatorului dinastiei, numit tot Anastasio Somoza, general, s-a instalat la palatul prezidențial, o fostă fortăreață spaniolă cocoțată ca un cuib de vultur pe o stîncă deasupra lacului Mangua.

Un pact încheiat în 1971 între șeful opoziției, conservatorul Fernando Agüero, și generalul-președinte vizează să permită acestuia din urmă să păstreze puterea și după expirarea mandatului său (mai 1972). O juntă formată din cinci membri (trei numiți de Somoza și doi de Agüero) ar urma să guverneze țara timp de 30 de luni, în timp ce o adunare constituantă ar abroga clauza nealegerii și ar permite astfel lui Anastasio Somoza II, care păstrează controlul asupra armatei, să-și prezinte candidatura pentru perioada 1974—1980.

ȚARA FĂRĂ ARMATĂ

În Costa Rica, podișurile și văile din cordiliera centrală constituie în mod practic singurul spațiu „util" la jumătatea drumului între jungla umedă de pe versantul Caraibilor și coastele nisipoase ale Pacificului. Dar această regiune muntoasă beneficiază de un climat răcoros și umed. În timp ce Ciudad de Guatemala, situată la peste 1 500 m altitudine, are o veșnică vară mediteraneană, caldă și secetoasă, San José, situat cu 400 m mai jos, dar la numai 100 km distanță de Marea Caraibilor, este supus vînturilor alizee aducătoare de ploaie. Cerul noros, boschetele verzi, vilele din lemn, toate elementele peisajului evocă Țara Bascilor sau Galicia. În secolele XIX și XX, regiunea a atras imigranți din nordul Spaniei : galicieni, basci, catalani. Așa a luat naștere în podiș o țărănime de origine spaniolă.

Există, desigur, conflicte între micii cultivatori și puternicii „ganaderos", între micii plantatori de trestie de zahăr și stăpînii marilor „ingenios azucareros" (plantații de trestie și fabrici de zahăr). Dar numărul muncitorilor agricoli fără pămînt este totuși mic, așa încît în Costa Rica, săracul este mai puțin sărac și bogatul mai puțin bogat decît în țările vecine. Popularea relativ omogenă a regiunii, caracterul mai puțin acut al conflictelor sociale și o participare mai amplă la viața publică au favorizat constituirea unui context democratic. Aceasta i-a permis președintelui Jose Figueres să meargă mult mai departe pe calea realizărilor decît majoritatea oamenilor de stat reformiști din generația sa din statele învecinate. Adus la putere în 1948 de o mică insurecție democratică și țărănească împotriva unui președinte care năzuia să instaureze un regim autoritar, Figueres a reușit să dizolve armata, să naționalizeze băncile și să impună societății „United Fruit Company" plata unei redevențe de 45 la sută din beneficiile ei.

Constituția votată sub președinția sa a evoluat spre un bipartism de tip anglo-saxon sau scandinav. După perioada în care Figueres a dominat în mod direct sau indirect viața politică costaricană (1948-1957), a urmat la conducere conservatorul Mario Echandi. Partidul eliberării naționale (înființat de Figueres) va reveni însă la putere o dată cu Francisco Orlich (1962-1966). Va urma conservatorul Trejos (1966-1970) și în sfîrșit, în 1970, Jose Figueres va reveni în palatul prezidențial din San Jose.

APOGEUL ȘI AVATARURILE UNEI PIEȚE COMUNE

Numeroasele antagonisme care s-au manifestat atît în interiorul statelor central-americane cît și între ele păreau să contrazică orice încercare de apropiere. Și totuși, inițiativele Republicii Salvador în favoarea unei regrupări regionale au fost primite în mod favorabil și au dus, încă din 1951, la semnarea de către cele cinci republici ale fostei Căpitănii generale a Guatemalei, a Cartei de la San Salvador, în baza căreia a fost înființată O.D.E.C.A. (Organizația Statelor din America Centrală). Carta, care avea să fie supusă unor amendamente profunde în 1962, prevede, pe lîngă reuniuni excepționale la nivel înalt, conferințe periodice ale miniștrilor afacerilor externe. În perioada 1951—1957, cele cinci mici republici au încheiat mai multe tratate de comerț bilaterale și, în aceeași perioadă, a fost creat un comitet de colaborare al Americii Centrale cu Comisia economică O.N.U. pentru America Latină. Lucrările comitetului au dus la înființarea unei zone a liberului schimb, ce a luat înfățișarea unei „Piețe comune" prin tratatul din decembrie 1959.

Unificarea regimurilor fiscale aplicate întreprinderilor industriale și înlesnirile acordate anumitor firme mari care lucrează pe scară regională s-au tradus prin avîntul producției. Schimburile interzonale, care între 1961 și 1968 au crescut în ritm de 20—25 la sută anual, au atins în 1968 o valoare globală de zece ori mai mare decît aceea din 1961.

Micul război dintre Salvador și Honduras din iulie 1969 a dat însă o gravă lovitură Pieței comune a Americii Centrale. În 1969, volumul schimburilor interzonale a scăzut cu 3.6 la sută. În 1970, se relevă o oarecare redresare. Dar Hondurasul consideră că economia sa — mai înapoiată decît cea a Guatemalei și a Salvadorului — a fost în cele din urmă defavorizată de reducerea barierelor vamale. De altfel, acest antagonism de interese face din Piața comună o experiență neizbutită. Elocvent este faptul că în alegerile care au avut loc în martie 1971, partidul conservator a cîștigat la Tegucigalpa pe baza unui program de „apărare a intereselor naționale", implicînd o revizuire profundă a tratatului Pieței comune. Nicaragua, care se consideră defavorizată din același motiv, dorește de asemenea o revizuire a tratatului. Costa Rica manifestă foarte multe reticențe, dar din motive opuse. Datorită prețurilor ei de cost mai ridicate decît cele din republicile vecine, exporturile ei sînt defavorizate, în timp ce importurile provenite din celelalte țări membre ale O.D.E.C.A. inundă Costa Rica.

POLEMICI ÎN JURUL UNUI CANAL

Al șaselea stat din regiune, Panama, invitată în mod regulat la conferințele O.D.E.C.A., unde trimite de obicei un „observator", a refuzat totdeauna să adere la organizație. Într-adevăr, condițiile de viață ale acestei republici sînt speciale. Existența ei este condiționată de canalul transoceanic.

Pînă la începutul secolului XX, Panama constituia o provincie a Columbiei. Deoarece aceasta a cerut un preț prea mare pentru a ceda o zonă a teritoriului ei în vederea construirii canalului, în 1903 Statele Unite au pus la cale un pronunciamiento militar care a dus la proclamarea independenței provinciei. Noul guvern s-a grăbit să cedeze Statelor Unite nu numai dreptul de a construi și apoi de a administra un canal transoceanic, dar și o zonă de zece kilometri lățime de-a lungul fiecăruia din maluri.

Construirea canalului a provocat resentimente adînci. De o parte, peluzele înverzite, boschetele umbroase, spitalele moderne, marile zgîrie-nori ale autorităților americane, de cealaltă parte a gardului, dincolo de o fișie îngustă de imobile mari în stil neoclasic (bănci, hoteluri, ministere), cocioabele supra-